๚ นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส๚

สุตฺตนฺตปิฏก

องฺคุตฺตรนิกาเย

สํคายนสฺส ปุจฺฉา วิสฺสชฺชนา

ปุจฺฉา – ปฐมมหาสํคีติกาเล อาวุโส ธมฺมสํคาหกา มหากสฺสปาทโย มหาเถรวรา โปราณสํคีติการา ปฐมํ วินยปิฏกํ สํคายิตฺวา สุตฺตนฺตปิฏเก จ ทีฆมชฺฌิมสํยุตฺตสงฺขาเต ตโย นิกาเย สํคายิตฺวา ตทนนฺตรํ กึ นาม ปาวจนํ สํคายึสุ๚

วิสฺสชฺชนา – ปฐมมหาสํคีติกาเล ภนฺเต ธมฺมสํคาหกา มหากสฺสปาทโย มหาเถรวรา โปราณสํคีติการา ปฐมํ วินยํ สํคายิตฺวา สุตฺตนฺตปิฏเก จ ทีฆมชฺฌิมสํยุตฺตสงฺขาเต ตโย นิกาเย สํคายิตฺวา ตทนนฺตรํ นวหิ จ สุตฺตสหเสฺสหิ ปญฺจหิ จ สุตฺตสเตฺตหิ สตฺตปญฺญาสาย จ สุเตฺตหิ ปฏิมณฺฑิตํ วีสติภาณวารสตปริมาณํ องฺคุตฺตรนิกายํ นาม ปาวจนํ สํคายึสุ๚

ปุจฺฉา – องฺคุตฺตรนิกาเยปิ อาวุโส เอกกนิปาโต ทุกนิปาโต ติกนิปาโตติอาทินา นิปาตปกรณปริเจฺฉทวเสน เอกาทสวิธา๚ ตตฺถ กตรํ นิปาตปกรณํ สํคายึสุ๚

วิสฺสชฺชนา – องฺคุตฺตรนิกาเย ภนฺเต เอกาทสสุ นิปาตปกรณปริเจฺฉเทสุ เอกกนิปาตํ ปฐมํ สํคายึสุ๚

๑. รูปาทิวคฺค

ปุจฺฉา – เอกกนิปาเตปิ อาวุโส รูปาทิวโคฺค นีวรณปฺปหานวโคฺค อกมฺมนิยวโคฺคติอาทินา วคฺคเภทวเสน พหุวิธา๚ ตตฺถ กตรํ วคฺคํ ปฐมํ สํคายึสุ๚

วิสฺสชฺชนา – เอกกนิปาเต ภนฺเต รูปาทิวโคฺค นีวรณปฺปหานวโคฺคติอาทินา วีสติยา วเคฺคสุ รูปาทิวคฺคํ ปฐมํ สํคายึสุ๚

ปุจฺฉา – สาธุ สาธุ อาวุโส, มยมฺปิ ทานิ อาวุโส ตโตเยว ปฏฺฐาย สํคาหนฺตฺถาย สํคีติปุพฺพงฺคมานิ ธมฺมปุจฺฉนวิสฺสชฺชนกิจฺจานิ อาวหิตุํ สมารภาม๚ เตนาวุโส ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย เอกกนิปาเต รูปาทิวเคฺค ปฺริมานิ ปญฺจ สุตฺตานิ กตฺถ กํ อารพฺภ กถญฺจ ภาสิตานิ๚

วิสฺสชฺชนา – สาวตฺถิยํ ภนฺเต สมฺพหุเล ภิกฺขู อารพฺภ รูปาทิครุกานํ ปญฺจนฺนํ ปุริสานํ อชฺฌาสยวเสน ‘‘นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เอกรูปมฺปิ สมนุปสฺสามิ, ยํ เอวํ ปุริสสฺส จิตฺตํ ปริยาทาย ติฏฺฐติ, ยถยิทํ ภิกฺขเว อิตฺถิรูปํ, อิตฺถิรูปํ ภิกฺขเว ปุริสสฺส จิตฺตํ ปริยาทาย ติฏฺฐตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตานิ๚

นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เอกรูปมฺปิ สมนุปสฺสามิ, ยํ เอวํ ปุริสสฺส จิตฺตํ ปริยาทาย ติฏฺฐติ, ยถยิทํ ภิกฺขเว อิตฺถิรูปํ, อิตฺถิรูปํ ภิกฺขเว ปุริสสฺส จิตฺตํ ปริยาทาย ติฏฺฐติ๚

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ปจฺฉิมานิ ปญฺจ สุตฺตานิ ภควตา กตฺถ กํ อารพฺภ กถญฺจ ภาสิตานิฯ

วิสฺสชฺชนา – ตสฺมิํเยว ภเนฺต สาวตฺถิยํ สมฺพหุเล ภิกฺขู อารพฺภ รูปาทิครุกานํ ปญฺจนฺนํ อิตฺถีนํ อชฺฌาสยวเสน ‘‘นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เอกรูปมฺปิ สมนุปสฺสามิ, ยํ เอวํ อิตฺถิยา จิตฺตํ ปริยาทาย ติฎฺฐติ, ยถยิทํ ภิกฺขเว ปุริสรูปํ, ปุริสรูปํ ภิกฺขเว อิตฺถิยา จิตฺตํ ปริยาทาย ติฎฺฐตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตานิฯ

นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เอกรูปมฺปิ สมนุปสฺสามิ, ยํ เอวํ อิตฺถิยา จิตฺตํ ปริยาทาย ติฎฺฐติ, ยถยิทํ ภิกฺขเว ปุริสรูปํ, ปุริสรูปํ ภิกฺขเว อิตฺถิยา จิตฺตํ ปริยาทาย ติฎฺฐติฯ

นีตตฺถวเสน, เนยฺยตฺถวเสน

ปุจฺฉา – อิมสฺมิํ อาวุโส รูปาทิวเคฺค ภควตา นีตตฺถวเสน กิํ กถิตํ, เนยฺยตฺถวเสน ปน กิํ ญาปิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – อิมสฺมิํ ภเนฺต รูปาทิวเคฺค ภควตา นีตตฺถวเสน วฎฺฎํ กถิตํฯ เนยฺยตฺถวเสน ปน วิวฎฺฎมฺปิ ญาปิตํฯ

๒. นีวรณปฺปหานวคฺค

ปุจฺฉา – ทุติโย ปน อาวุโส นีวรณปฺปหานวโคฺค ภควตา กตฺถ กถญฺจ ภาสิโตฯ

วิสฺสชฺชนา – สาวตฺถิยํ ภเนฺต ‘‘นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เอกธมฺมมฺปิ สมนุปสฺสามิ, เยน อนุปฺปโนฺน วา กามจฺฉโนฺท อุปฺปชฺชติ, อุปฺปโนฺน วา กามจฺฉโนฺท ภิโยฺยภาวาย เวปุลฺลาย สํวตฺตติ, ยถยิทํ ภิกฺขเว สุภนิมิตฺตํ, สุภนิมิตฺตํ ภิกฺขเว อโยนิโส มนสิกโรโต อนุปฺปโนฺนเจว กามจฺฉโนฺท อุปฺปชฺชติ, อุปฺปโนฺน จ กามจฺฉโนฺท ภิโยฺยภาวาย เวปุลฺลาย สํวตฺตตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิโตฯ

ปุจฺฉา – อิมสฺมิํ ปน อาวุโส ทุติเย นีวรณปฺปหานวเคฺค ภควตา กิํ กถิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – อิมสฺมิํ ปน ภเนฺต ทุติเย นีวรณปฺปหานวเคฺค ภควตา วฎฺฎมฺปิ วิวฎฺฎมฺปิ กถิตํฯ

๓. อกมฺมนิยว

ปุจฺฉา – เตนาวุโส…เป.… สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย เอกกนิปาเต ตติเย อกมฺมนิยวเคฺค กีทิสี ธมฺมเทสนาโย เทสิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – ตติเย ภเนฺต อกมฺมนิยวเคฺค ‘‘นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เอกธมฺมมฺปิ สมนุปสฺสามิ, ยํ เอวํ อภาวิตํ อกมฺมนิยํ โหติ, ยถยิทํ ภิกฺขเว จิตฺตํ, จิตฺตํ ภิกฺขเว อภาวิตํ อกมฺมนิยํ โหติฯ นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เอกธมฺมมฺปิ สมนุปสฺสามิ, ยํ เอวํ ภาวิตํ กมฺมนิยํ โหติ, ยถยิทํ ภิกฺขเว จิตฺตํฯ จิตฺตํ ภิกฺขเว ภาวิตํ กมฺมนิยํ โหตี’’ติ เอวมาทิกา ภควตา ธมฺมเทสนาโย เทสิตาฯ

๔. อทนฺตวคฺค

ปุจฺฉา – จตุเตฺถ ปนาวุโส อทนฺตวเคฺค ภควตา กีทิสี ธมฺมเทสนาโย เทสิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – จตุเตฺถ ภเนฺต อทนฺตวเคฺค ‘‘นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เอกธมฺมมฺปิ สมนุปสฺสามิ, ยํ เอวํ อทนฺตํ มหโต อนตฺถาย สํวตฺตติ, ยถยิทํ ภิกฺขเว จิตฺตํ, จิตฺตํ ภิกฺขเว อทนฺตํ มหโต อนตฺถาย สํวตฺตติฯ นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เอกธมฺมมฺปิ สมนุปสฺสามิ, ยํ เอวํ ทนฺตํ มหโต อตฺถาย สํวตฺตติ, ยถยิทํ ภิกฺขเว จิตฺตํ, จิตฺตํ ภิกฺขเว ทนฺตํ มหโต อตฺถาย สํวตฺตตี’’ติ เอวมาทิกา ภควตา ธมฺมเทสนาโย เทสิตาฯ

๕. ปณิหิตอจฺฉวคฺค

ปุจฺฉา – ปญฺจเม อาวุโส ปณิหิตอจฺฉวเคฺค ภควตา กีทิสี ธมฺมเทสนาโย เทสิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – ปญฺจเม ภเนฺต ปณิหิตอจฺฉวเคฺค ‘‘เสยฺยถาปิ ภิกฺขเว สาลิสูกํ วา ยวสูกํ วา มิจฺฉาปณิหิตํ หเตฺถน วา ปาเทน วา อกฺกนฺตํ หตฺถํ วา ปาทํ วา เภจฺฉติ, โลหิตํ วา อุปฺปาเทสฺสตีติ เนตํ ฐาน วิชฺชติฯ ตํ กิสฺสเหตุ, มิจฺฉาปณิหิตตฺตา ภิกฺขเว สูกสฺสฯ เอวเมว โข ภิกฺขเว โส วต ภิกฺขุ มิจฺฉาปณิหิเตน จิเตฺตน อวิชฺชํ เภจฺฉติ, วิชฺชํ อุปฺปาเทสฺสติ, นิพฺพานํ สจฺฉิกริสฺสตีติ เนตํ ฐานํ วิชฺชติ, ตํ กิสฺส เหตุ, มิจฺฉาปณิหิตตฺตา ภิกฺขเว จิตฺตสฺสา’’ติ เอวมาทิกา ภควตา ธมฺมเทสนาโย เทสิตาฯ

๖. อจฺฉราสงฺฆาตวคฺค

ปุจฺฉา – อจฺฉราสงฺฆาตวเคฺค อาวุโส ปฐม ทุติยสุตฺตานิ ภควตา กถํ ภาสิตานิฯ

วิสฺสชฺชนา – อจฺฉราสงฺฆาตวเคฺค ภเนฺต ภควตา ‘‘ปภสฺสรมิทํ ภิกฺขเว จิตฺตํ, ตญฺจ โข อาคนฺตุเกหิ อุปกฺกิเลเสหิ อุปกฺกิลิฎฺฐํ, ตํ อสฺสุตวา ปุถุชฺชโน ยถาภูตํ นปฺปชานาติ, ตสฺมา ‘อสฺสุตวโต ปุถุชฺชนสฺส จิตฺตภาวนา นตฺถี’ติ วทามิฯ ปภสฺสรมิทํ ภิกฺขเว จิตฺตํ, ตญฺจ โข อาคนฺตุเกหิ อุปกฺกิเลเสหิ วิปฺปมุตฺตํ, ตํ สฺุภวา อริยสาวโก ยถาภูตํ ปชานาติฯ ตสฺมา ‘สุตปโต อริยสาวกสฺส จิตฺตภาวนา อตฺถี’ติ วทามี’’ติฯ เอวํ โข ภควตา ภาสิตานิฯ

ตติยสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ตติยสุตฺตาทีนิ ภควตา กถํ ภาสิตานิฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต ตติยสุตฺตาทีนิ ปญฺจสุตฺตานิ ‘‘อจฺฉราสงฺฆาตมตฺตมฺปิ เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เมตฺตาจิตฺตํ อาเสวติ, ภาเวติ, มนสิกโรติฯ อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อริตฺตชฺฌาโน วิหรติ สตฺถุสาสนกโร โอวาทปติกโร อโมฆํ รฎฺฐปิณฺฑํ ภุญฺชติ, โก ปน วาโท เย นํ พหุลีกโรนฺติฯ เยเกจิ ภิกฺขเว ธมฺมา อกุสลา อกุสลภาคิยา อกุสลปกฺขิกา, สเพฺพเต มโนปุพฺพงฺคมา, มโน เตสํ ธมฺมานํ ปฐมํ อุปฺปชฺชติ, อนฺวเทว อกุสลาธมฺมา, เยเกจิ ภิกฺขเว ธมฺมา กุสลา กุสลภาคิยา กุสลปกฺขิกา, สเพฺพเต มโนปุพฺพงฺคมา, มโน เตสํ ธมฺมานํ ปฐมํ อุปฺปชฺชติ, อนฺวเทว กุสลา ธมฺมา’’ติ เอวํ โข ภเนฺต ภควตา ภาสิตานิฯ

อฎฺฐมสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส อฏฺฐม นวม ทสมสุตฺตานิ จ วีริยารมฺภาทิวเคฺค ทสสุตฺตานิ จ กลฺยาณมิตฺตาทิวเคฺค ปฐมสุตฺตญฺจ ภควตา กถํ ภาสิตานิฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต อฏฺฐม นวม ทสมสุตฺตานิ จ วีริยารมฺภาทิวเคฺค ทสสุตฺตานิ จ กลฺยาณมิตฺตาทิวเคฺค ปฐมสุตฺตญฺจ ''นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เอกธมฺมมฺปิ สมนุปสฺสามิ, เยน อนุปฺปนฺนา วา อกุสลา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ, อุปฺปนฺนา วา กุสลา ธมฺมา ปริหายนฺติ, ยถยิทํ ภิกฺขเว ปมาโท, ปมตฺตสฺส ภิกฺขเว อนุปฺปนฺนา เจว อกุสลา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ, อุปฺปนฺนา จ กุสลา ธมฺมา ปริหายนฺตี''ติ เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา ภาสิตานิฯ

ทุติยสุตฺต

ปุจฺฉา – กลฺยาณมิตฺตาทิวเคฺค อาวุโส ทุติย ตติยสุตฺตานิ ภควตา กถํ ภาสิตานิฯ

วิสฺสชฺชนา – กลฺยาณมิตฺตาทิวเคฺค ภเนฺต ทุติย ตติยสุตฺตานิ ''นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เอกธมฺมมฺปิ สมนุปสฺสามิ, เยน อนุปฺปนฺนา วา อกุสลา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ, อุปฺปนฺนา วา กุสลา ธมฺมา ปริหายนฺติ, ยถยิทํ ภิกฺขเว อนุโยโค อกุสลานํ ธมฺมานํ อนนุโยโค กุสลานํ ธมฺมาน''นฺติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตานิฯ

ฉฏฺฐสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ฉฏฺฐสุตฺตาทีนิ จ ปมาทาทิวเคฺค ปฐมสุตฺตญฺจ ภควตา กถํ ภาสิตานิฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต ฉฏฺฐสุตฺตาทีนิ จ ปมาทาทิวเคฺค ปฐมสุตฺตญฺจ ''อปฺปมตฺติกา เอสา ภิกฺขเว ปริหานิ ยทิทํ ญาติปริหานิฯ เอตํ ปติกิฏฺฐํ ภิกฺขเว ปริหานีนํ ยทิทํ ปญฺญาปริหานีติฯ อปฺปมตฺติกา เอสา ภิกฺขเว วุทฺธิ ยทิทํ ญาติวุทฺธิฯ เอตทคฺคํ ภิกฺขเว วุทฺธีนํ ยทิทํ ปญฺญาวุทฺธิ ฯ ตสฺมาติห ภิกฺขเว เอวํ สิกฺขิตพฺพํ 'ปญฺญาวุทฺธิยา วทฺธิสฺสามา'ติฯ เอวญฺหิ โว ภิกฺขเว สิกฺขิตพฺพ''นฺติ เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา ภาสิตานิฯ

ปมาทาทิวคฺค

ปุจฺฉา – เตนาวุโส…เป…. สมฺมาสมฺพุเทฺธน ปมาทาทิวเคฺค ทุติยสุตฺตาทีนิ กถํ ภาสิตานิฯ

วิสฺสชฺชนา – นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เอกธมฺมมฺปิ สมนุปสฺสามิ, โย เอวํ มหโต อนตฺถาย สํวตฺตติ, ยถยิทํ ภิกฺขเว ปมาโทฯ ปมาโท ภิกฺขเว มหโต อนตฺถาย สํวตฺตติฯ นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เอกธมฺมมฺปิ, โย เอวํ มหโต อตฺถาย สํวตฺตติ, ยถยิทํ ภิกฺขเว อปฺปมาโท, อปฺปมาโท ภิกฺขเว มหโต อนตฺถาย สํวตฺตตีติ เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา ภาสิตานิฯ

ทุติย ปมาทาทิวคฺค

ปุจฺฉา – ทุติเย ปนาวุโส ปมาทาทิวเคฺค ปฐมสุตฺตาทีนิ ภควตา กถํ ภาสิตานิฯ

วิสฺสชฺชนา – ทุติเย ภเนฺต ปมาทาทิวเคฺค อชฺฌตฺติกํ ภิกฺขเว องฺคนฺติ กริตฺวา นาญฺญํ เอกงฺคมฺปิ สมนุปสฺสามิ, ยํ เอวํ มหโต อนตฺถาย สํวตฺตติ, ยถยิทํ ภิกฺขเว ปมาโทฯ ปมาโท

ภิกฺขเว มหโต อนตฺถาย สํวตฺตติฯ อชฺฌตฺติกํ ภิกฺขเว องฺคนฺติ กริตฺวา นาญฺญํ เอกงฺคมฺปิ สมนุปสฺสามิ, ยํ เอวํ มหโต อตฺถาย สํวตฺตติ, ยถยิทํ ภิกฺขเว อปฺปมาโทฯ อปฺปมาโท ภิกฺขเว มหโต อตฺถาย สํวตฺตตีติ เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา ภาสิตานิฯ

ทสสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส เตตฺตึสมาทีนิจ ทสสุตฺตานิ อธมฺมวเคฺค จ ทสสุตฺตานิ ภควตา กถํ ภาสิตานิฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต เตตฺตึสมาทีนิ ทสสุตฺตานิ จ อธมฺมวเคฺค ทสสุตฺตานิ จ เย เต ภิกฺขเว ภิกฺขู อธมฺมํ ‘‘ธโมฺม’’ติ ทีเปนฺติ, เต ภิกฺขเว ภิกฺขู พหุชนอหิตาย ปฏิปนฺนา พหุชนอสุขาย พหุโน ชนสฺส อนตฺถาย อหิตาย ทุกฺขาย เทวมนุสฺสานํฯ พหุญฺจ เต ภิกฺขเว ภิกฺขู อปุญฺญํ ปสวนฺติ, เต จิมํ สทฺธมฺมํ อนฺตรธาเปนฺตีติ เอวมาทินา จ, เย เต ภิกฺขเว ภิกฺขู อธมฺมํ ‘‘อธโมฺม’’ติ ทีเปนฺติ, เต ภิกฺขเว ภิกฺขู พหุชนหิตาย ปฏิปนฺนา พหุชนสุขาย พหุชโน ชนสฺส อตฺถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสฺสานํฯ พหุญฺจ เต ภิกฺขเว ภิกฺขู ปุญฺญํ ปสวนฺติ, เต จิมํ สทฺธมฺมํ ฐเปนฺตีติ เอวมาทินา จ ภเนฺต ภควตา ภาสิตานิฯ

เอกปุคฺคลวคฺค

ปุจฺฉา – เอกปุคฺคลวเคฺค อาวุโส ภควตา กีทิสี ธมฺมเทสนาโย เทสิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – เอกปุคฺคลวเคฺค ภเนฺต ภควตา เอกปุคฺคโล ภิกฺขเว โลเก อุปฺปชฺชมาโน อุปฺปชฺชติ พหุชนหิตาย พหุชนสุขาย โลกานุกมฺปาย อตฺถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสฺสานํฯ กตโม เอกปุคฺคโล, ตถาคโต อรหํ สมฺมาสมฺพุโทฺธ, อยํ โข ภิกฺขเว เอกปุคฺคโล โลเก อุปฺปชฺชมาโน อุปฺปชฺชติ พหุชนหิตาย พหุชนสุขาย โลกานุกมฺปาย อตฺถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสฺสานนฺติ เอวมาทิกา ภควตา ธมฺมเทสนาโย เทสิตาฯ

เอตทคฺควคฺค

อญฺญาสิโกณฺฑญฺญ วตฺถุ

ปุจฺฉา – เอตทวเคฺค อาวุโส อาคเตสุ เอกจตฺตาลีสาย เถเรสุ อายสฺมา อญฺญาสิโกณฺฑญฺญเตฺถโร กถํ ภควตา เอตทคฺคฎฺฐาเน ฐปิโตฯ

วิสฺสชฺชนา – เอตทคฺควเคฺค ภเนฺต อาคเตสุ เอกจตฺตาลีสาย มหาเถเรสุ ‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ ภิกฺขูนํ รตฺตญฺญูนํ ยทิทํ อญฺญาสิโกณฺฑโญฺญ’’ติ, เอวํ โข ภเนฺต อายสฺมา อญฺญาสิโกณฺฑญฺญเตฺถโร ภควตา เอตทคฺคฎฺฐาเน ฐปิโตฯ

อคฺคสาวกวตฺถุ

ปุจฺฉา – เตนาวุโส ภควตา…เป.… สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย เอกกนิปาเต เอตทคฺควเคฺค อาคเตสุ เอกจตฺตาลีสาย มหาเถเรสุ อายสฺมา จ สาริปุตฺตเตฺถโร ธมฺมเสนาปติ ปฐโม อคฺคสาวโก อายสฺมา จ มหาโมคฺคลฺลานเตฺถโร ทุติโย อคฺคสาวโก กถํ เอตทคฺคฎฺฐาเน ฐปิโตฯ

วิสฺสชฺชนา – อายสฺมา ภนฺเต สาริปุตฺตเตฺถโร ธมฺมเสนาปติ ‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ ภิกฺขูนํ มหาปญฺญานํ ยทิทํ สาริปุตฺโต’’ติฯ อายสฺมา ปน มหาโมคฺคลฺลานเตฺถโร ‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ ภิกฺขูนํ อิทฺธิมนฺตานํ ยทิทํ มหาโมคฺคลฺลาโน’’ติฯ เอวํ โข ภนฺเต ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิโตฯ

อิทํ เต อาสนํ วีร, ปญฺญตฺตํ ตวนุจฺฉวิํ;
มม จิตฺตํ ปสาเทนฺต, นิสีท ปุปฺผมาสเนฯ

เย วต โลเก อรหนฺต วา อรหตฺตมคฺคํ วา สมาปนฺนา, อยํ เตสํ ภิกฺขุ อญฺญตโรฯ

ยํนูนาหํ อิมํ ภิกฺขุํ อุปสงฺกมิตฺวา ปญฺหํ ปุเจฺฉยฺยํฯ

เย ธมฺมา เหตุปฺปภวา,
เตสํ เหตุํ ตถาคโต;
อาห เตสญฺจ โย นิโรโธ,
เอวํวาที มหาสมโณ –

ลเภยฺยาม มยํ ภนฺเต ภควโต สนฺติเก ปพฺพชฺชํ, ลเภยฺยาม อุปสมฺปทํฯ

เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ ภิกฺขูนํ มหาปญฺญานํ ยทิทํ สาริปุตฺโตฯ

เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ ภิกฺขูนํ อิทฺธิมนฺตานํ ยทิทํ มหาโมคฺคลฺลาโนฯ

มหากสฺสปวตฺถุ

ปุจฺฉา – อายสฺมา ปน อาวุโส มหากสฺสปเตฺถโร ปฐมมหาสํคีติกาเล ปาโมกฺขสงฺฆนายกภูโต ภควตา กถํ เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิโตฯ

วิสฺสชฺชนา – อายสฺมา ภนฺเต มหากสฺสปเตฺถโร ปฐมมหาสํคีติกาเล สงฺฆปาโมกฺขภูโต ‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ ภิกฺขูนํ ธุตวาทานํ ยทิทํ มหากสฺสโป’’ติฯ เอวํ โข ภนฺเต ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิโตฯ

อนุรุทฺธเตฺถรวตฺถุ

ปุจฺฉา – เตนาวุโส…เป…. สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย เอกกนิปาเต เอตทคฺควเคฺค อาคเตสุ เอกจตฺตาลีสาย มหาเถเรสุ อายสฺมา อนุรุทฺธเตฺถโร กถํ เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิโตฯ

วิสฺสชฺชนา – อายสฺมา ภนฺเต อนุรุทฺธเตฺถโร ‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ ภิกฺขูนํ ทิพฺพจกฺขุกานํ ยทิทํ อนุรุโทฺธ’’ติ เอวํ โข ภนฺเต ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิโตฯ

สีวลิวตฺถุ

ปุจฺฉา – อายสฺมา ปน อาวุโส สีวลิเตฺถโร ภควตา กถํ เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิโตฯ

วิสฺสชฺชนา – อายสฺมา ภเนฺต สีวลิเตฺถโร ‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ ภิกฺขูนํ ลาภีนํ ยทิทํ สีวลี’’ติ เอวํ โข ภเนฺต ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิโตฯ

สมฺมาสมฺพุโทฺธ วต โส ภควา, โย อิมสฺส เอวรูปสฺส ทุกฺขสฺส ปหานาย ธมฺมํ เทเสติฯ

สุปฺปฏิปโนฺน วต ตสฺส ภควโต สาวกสโงฺฆ, โย อิมสฺส เอวรูปสฺส ทุกฺขสฺส ปหานาย ปฏิปโนฺนฯ

สุสุขํ วต นิพฺพานํ, ยตฺถิทํ เอวรูปํ ทุกฺขํ น สํวิชฺชติ –

‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ ภิกฺขูนํ ลาภีนํ ยทิทํ สีวลิ’’ หุ –

อานนฺทาเถรวตฺถุ

ปุจฺฉา – อายสฺมา ปน อาวุโส อานนฺทเตฺถโร ธมฺมภณฺฑาคาริโก ปฐมมหาสํคีติกาเล ธมฺมวิสฺสชฺชกเถรภูโต กถํ ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิโตฯ

วิสฺสชฺชนา – อายสฺมา ภเนฺต อานนฺทเตฺถโร ธมฺมภณฺฑาคาริโก ปฐมมหาสํคีติกาเล ธมฺมวิสฺสชฺชกภูโต ‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ ภิกฺขูนํ พหุสฺสุตานํ ยทิทํ อานโนฺทฯ เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ ภิกฺขูนํ สติมนฺตานํ ยทิทํ อานโนฺทฯ เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ ภิกฺขูนํ คติมนฺตานํ ยทิทํ อานโนฺทฯ เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ ภิกฺขูนํ ธิติมนฺตานํ ยทิทํ อานโนฺทฯ เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ ภิกฺขูนํ อุปฏฺฐากานํ ยทิทํ อานโนฺท’’ติ เอวํ โข ภเนฺต ภควตา ปญฺจสุ เอตทคฺคฏฺฐาเนสุ ฐปิโตฯ

สตสหเสฺสน เม กีตํ,
สตสหเสฺสน มาปิตํ;
โสภนํ นาม อุยฺยานํ;
ปฏิคฺคณฺห มหามุนิ –

‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ ภิกฺขูนํ พหุสฺสุตานํฯ สติมนฺตานํฯ คติมนฺตานํฯ ธิติมนฺตานํฯ อุปฏฺฐากานํ ยทิทํ อานโนฺท’’ –

อุปาลิวตฺถุ

ปุจฺฉา – เตนาวุโส ภควตา…เป…. สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย เอกกนิปาเต เอตทคฺควเคฺค อาคเตสุ เอกจตฺตาลีสาย มหาเถเรสุ อายสฺมา อุปาลิเตฺถโร ปฐมมหาสํคีติกาเล วินยวิสฺสชฺชกภูโต กถํ เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิโตฯ

วิสฺสชฺชนา – อายสฺมา ภเนฺต อุปาลิเตฺถโร ปฐมมหาสํคีติกาเล วินยวิสฺสชฺชกภูโต ‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ ภิกฺขูนํ วินยธรานํ ยทิทํ อุปาลี’’ติ เอวํ โข ภเนฺต ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิโตฯ

วินโย วาสโย มยฺหํ,
วินโย ฐานจงฺกมํ;
กเปฺปมิ วินเย วาสํ,

วินโย มม โคจโรฯ

มหาปชาปติโคตมีเถรีวตฺถุ

ปุจฺฉา – เอตทคฺควเคฺค อาวุโส อาคตาสุ เตรสสุ เถรีสุ มหาปชาปติ โคตมีเถรี กถํ ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – เอตทคฺควเคฺค ภเนฺต อาคตาสุ เตรสสุ เถรีสุ มหาปชาปติโคตมีเถรี ‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวิกานํ ภิกฺขุนีนํ รตฺตญฺญูนํ ยทิทํ มหาปชาปติ โคตมี’’ติ เอวํ โข ภเนฺต ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวิกานํ ภิกฺขุนีนํ รตฺตญฺญูนํ ยทิทํ มหาปชาปติโคตมี’’ –

ปุจฺฉา – เขมาเถรี ปน อาวุโส อคฺคสาวิกา ภควตา กถํ เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – เขมาเถรี ภเนฺต ปฐมา อคฺคสาวิกา ‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวิกานํ ภิกฺขุนีนํ มหาปญฺญานํ ยทิทํ เขมา’’ติ เอวํ โข ภเนฺต ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

‘‘เย ราครตฺตานุปตนฺติ โสตํ,
สยํกตํ มกฺกโฏว ชาลํ,
เอตมฺปิ เฉตฺวาน วชนฺติ ธีรา;
อนเปกฺขิโน สพฺพทุกฺขํ ปหาย’’ –

‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวิกานํ ภิกฺขุนีนํ มหาปญฺญานํ ยทิทํ เขมา’’ –

ปุจฺฉา – อุปฺปลวณฺณา ปน อาวุโส เถรี ทุติยอคฺคสาวิกา ภควตา กถํ เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – อุปฺปลวณฺณา ภเนฺต เถรี ทุติยอคฺคสาวิกา ‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวิกานํ ภิกฺขุนีนํ อิทฺธิมนฺตีนํ ยทิทํ อุปฺปลวณฺณา’’ติ เอวํ โข ภเนฺต ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวิกานํ ภิกฺขุนีนํ อิทฺธิมนฺตีนํ ยทิทํ อุปฺปลวณฺณา’’ –

ปฏาจาราเถรีภิกฺขุนีมวตฺถุ

ปุจฺฉา – เตนาวุโส ภควตา…เป.… สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย เอกกนิปาเต เอตทคฺควเคฺค อาคตาสุ เตรสสุ เถรีสุ ปฏาจารานาม เถรี กถํ เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – เอตทคฺควเคฺค ภเนฺต อาคตาสุ เตรสสุ เถริกาสุ ปฏาจารา เถรี ‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวิกานํ ภิกฺขุนีนํ วินยธรานํ ยทิทํ ปฏาจารา’’ติ เอวํ โข ภเนฺต ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

‘‘อุโภ ปุตฺตา กาลงฺกตา,
ปเนฺถ มยฺหํ ปตี มโต;

มาตาปิตา จ ภาตา จ,
เอกจิตกสฺมิํ ฑยฺหเร’’ –

‘‘จตูสุ สมุทฺทสุ ชลํ ปริตฺตกํ,
ตโต พหุํ อสฺสุชลํ อนปฺปกํ;
ทุกฺขน ผุฏฺฐสฺส นรสฺส โสจนา,
กิํ การณา อมฺม ตุวํ ปมชฺชสิ’’ –

‘‘น สนฺติ ปุตฺตา ตาณาย,
น ปิตา นาปิ พนฺธวา;
อนฺตเกนาธิปนฺนสฺส,
นตฺถิ ญาตีสุ ตาณตา;
เอตมตฺถวสํ ญตฺวา, ปณฺฑิโต สีลสํวุโต;
นิพฺพานคมนํ มคฺคํ, ขิปฺปเมว วิโสธเย’’ –

‘‘โย จ วสฺสสตํ ชีเว,
อปสฺสํ อุทยพฺพยํ;
เอกาหํ ชีวิตํ เสโยฺย,
ปสฺสโต อุทยพฺพยํ’’ –

‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวิกานํ ภิกฺขุนีนํ วินยธรานํ ยทิทํ ปฏาจารา’’ –

ธมฺมทินฺนาเถรีภิกฺขุนีมวตฺถุ

ปุจฺฉา – ธมฺมทินฺนา ปน อาวุโส เถรี ภควตา กถํ เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – ธมฺมทินฺนา ภนฺเต เถรี ‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวิกานํ ภิกฺขุนีนํ ธมฺมกถิกานํ ยทิทํ ธมฺมทินฺนา’’ติ เอวํ โข ภนฺเต ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

‘‘ยสฺส ปุเร จ ปจฺฉา จ,
มเชฺฌจ นตฺถิ กิญฺจนํ;
อกิญฺจนํ อนาทานํ,
ตมหํ พฺรูมิ พฺราหฺมณํ’’ –

‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวิกานํ ภิกฺขุนีนํ ธมฺมกถิกานํ ยทิทํ ธมฺมทินฺนา’’ –

ยโสธราเถรีภิกฺขุนีมวตฺถุ

ปุจฺฉา – ภทฺทกจฺจานานาม อาวุโส ยโสธราเถรี ภควตา กถํ เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – ภทฺทกจฺจานา ภนฺเต ยโสธราเถรี ภควตา ‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวิกานํ ภิกฺขุนีนํ มหาภิญฺญปตฺตานํ ยทิทํ ภทฺทกจฺจานา’’ติฯ เอวํ โข ภนฺเต เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวิกานํ ภิกฺขุนีนํ มหาภิญฺญปตฺตานํ ยทิทํ ภทฺทกจฺจานา’’ –

ตปุสฺสภลฺลิกวตฺถุ

ปุจฺฉา – องฺคุตฺตรนิกาเย อาวุโส เอตทคฺควเคฺค อาคเตสุ เอกาทสสุ อุปาสเกสุ ต ปุสฺสภลฺลิกานาม วาณิชา ภควตา กถํ เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – ตปุสฺสภลฺลิกา ภนฺเต วาณิชา ‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ อุปาสกานํ ปฐมํ สรณํ คจฺฉนฺตานํ ยทิทํ ตปุสฺสภลฺลิกา วาณิชา’’ติ, เอวํ โข ภนฺเต ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

‘‘เอเต ภนฺเต มยํ ภควนฺตํ สรณํ คจฺฉาม ธมฺมญฺจ, อุปาสเก โน ภควา ธาเรตุ อชฺชตเคฺค ปาณุเปเต สรณํ คเต’’ หุ –

‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ อุปาสกานํ ปฐมํ สรณํ คจฺฉนฺตานํ ยทิทํ ตปุสฺสภลฺลิกา วาณิชา’’ –

อนาถปิณฺฑกวตฺถุ

ปุจฺฉา – เตนาวุโส ภควตา อรหตา…เป…. สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย เอกกนิปาเต เอตทคฺควเคฺค อาคเตสุ เอกาทสสุ อุปาสเกสุ สุทโตฺต คหปติ อนาถปิณฺฑิโก กถํ เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิโตฯ

วิสฺสชฺชนา – เอตทคฺควเคฺค ภนฺเต อาคเตสุ เอกาทสสุ อุปาสเกสุ สุทโตฺต คหปติ อนาถปิณฺฑิโก ‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ อุปาสกานํ ทายกานํ ยทิทํ สุทโตฺต คหปติ อนาถปิณฺฑิโก’’ติฯ เอวํ โข ภนฺเต ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิโตฯ

เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ อุปาสกานํ ทายกานํ ยทิทํ สุทโตฺต คหปติ อนาถปิณฺฑิโก–

สูรมฺพฏฺฐอุปาสกาวตฺถุ

ปุจฺฉา – สูรมฺพโฏฺฐ นาม อาวุโส อุปาสโก ภควตา กถํ เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิโตฯ

วิสฺสชฺชนา – สูรมฺพโฏฺฐ อุปาสโก ‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ อุปาสกานํ อเวจฺจปฺปสนฺนานํ ยทิทํ สูรมฺพโฏฺฐ’’ติ เอวํ โข ภนฺเต ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิโตฯ

‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ อุปาสกานํ อเวจฺจปฺปสนฺนานํ ยทิทํ สูรมฺพโฏฺฐ’’ หุ –

สุชาตา อุปาสิกาวตฺถุ

ปุจฺฉา – เอตทคฺควเคฺค อาวุโส อาคตาสุ ทสสุ อุปาสิกาสุ สุชาตานาม อุปาสิกา เสนิยธีตา กถํ ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – สุชาตา ภนฺเต เสนิยธีตา ‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวิกานํ อุปาสิกานํ ปฐมํ สรณํ คจฺฉนฺตีนํ ยทิทํ สุชาตา เสนิยธีตา’’ติ, เอวํ โข ภนฺเต ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

‘‘เอตา มยํ ภเนฺต ภควนฺตํ สรณํ คจฺฉาม ธมฺมญฺจ ภิกฺขุสงฺฆญฺจ, อุปาสิกาโย โน ภควา ธาเรตุ อชฺชตเคฺค ปาณุเปตา สรณํ คตา’’ หุ –

‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวิกานํ อุปาสิกานํ ปฐมํ สรณํ คจฺฉนฺตีนํ ยทิทํ สุชาตา เสนิยธีตา’’ –

วิสาขา อุปาสิกาวตฺถุ

ปุจฺฉา – วิสาขา ปน อาวุโส อุปาสิกา กถํ ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – วิสาขา ภเนฺต อุปาสิกา มิคารมาตา ‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวิกานํ อุปาสิกานํ ทายิกานํ ยทิทํ วิสาขา มิคารมาตา’’ติ เอวํ โข ภเนฺต ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวิกานํ อุปาสิกานํ ทายิกานํ ยทิทํ วิสาขา มิคารมาตา’’ หุ –

ขุชฺชุตฺตรา อุปาสิกาวตฺถุ

ปุจฺฉา – เตนาวุโส ภควตา…เป.… สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย เอกกนิปาเต เอตทคฺควเคฺค อาคตาสุ ทสสุ อุปาสิกาสุ ขุชฺชุตฺตรานาม อุปาสิกา กถํ เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – เอตทคฺควเคฺค ภเนฺต อาคตาสุ ทสสุ อุปาสิกาสุ ขุชฺชุตฺตรา อุปาสิกา ‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวิกานํ อุปาสิกานํ พหุสฺสุตานํ ยทิทํ ขุชฺชุตฺตรา’’ติ เอวํ โข ภเนฺต ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวกานํ อุปาสิกานํ พหุสฺสุตานํ ยทิทํ ขุชฺชุตฺตรา’’ หุ –

กาฬีอุปาสิกาวตฺถุ

ปุจฺฉา – กาฬีนาม อาวุโส อุปาสิกา กุรรฆริกา กถํ ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – กาฬี ภเนฺต อุปาสิกา กุรรฆริกา ‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวิกานํ อนุสฺสวปฺปสนฺนานํ ยทิทํ กาฬี อุปาสิกา กุรรฆริกา’’ติ เอวํ โข ภเนฺต ภควตา เอตทคฺคฏฺฐาเน ฐปิตาฯ

‘‘เอตทคฺคํ ภิกฺขเว มม สาวิกานํ อุปาสิกานํ อนุสฺสวปฺปสนฺนานํ ยทิทํ กาฬี อุปาสิกา กุรรฆริกา’’ –

อฏฺฐานปาฬิ

ปุจฺฉา – สกลาปิ อาวุโส อฏฺฐานปาฬิ ภควตา กถํ ภาสิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – อฏฺฐานเมตํ ภิกฺขเว อนวกาโส, ยํ ทิฏฺฐิสมฺปโนฺน ปุคฺคโล กญฺจิสงฺขารํ นิจฺจโต อุปคเจฺฉยฺย, เนตํ ฐานํ วิชฺชติฯ ฐานญฺจ โข เอตํ ภิกฺขเว วิชฺชติ, ยํ ปุถุชฺชโน กญฺจิสงฺ

ขารํ นิจฺจโต อุปคเจฺฉยฺย, ฐานเมตํ วิชฺชตีติ เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา สกลาปิ อฏฺฐานปาฬิ ภาสิตาฯ

เอกธมฺมปาฬิ ปฐมวคฺค

ปุจฺฉา – เอกธมฺมปาฬิยํ อาวุโส ปฐมวเคฺค กีทิสี ธมฺมเทสนา ภควตา เทสิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – เอกธมฺมปาฬิยํ ภเนฺต ปฐมวเคฺค ‘‘เอกธโมฺม ภิกฺขเว ภาวิโต พหุลีกโต เอกนฺตนิพฺพิทาย วิราคาย นิโรธาย อุปสมาย อภิญฺญาย สโมฺพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตติฯ กตโม เอกธโมฺม, พุทฺธานุสฺสติ, อยํ โข ภิกฺขเว เอกธโมฺม ภาวิโต พหุลีกโต เอกนฺตนิพฺพิทาย วิราคาย นิโรธาย อุปสมาย อภิญฺญาย สโมฺพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตตี’’ติ เอวมาทิกา ภควตา ธมฺมเทสนา เทสิตาฯ

ปุจฺฉา – ทุติยวเคฺค ปน อาวุโส ภควตา กีทิสี ธมฺมเทสนาโย เทสิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – ทุติยวเคฺค ภเนฺต ภควตา ‘‘นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เอกธมฺมมฺปิ สมนุปสฺสามิ, เยน อนุปฺปนฺนา วา อกุสลา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ, อุปฺปนฺนา วา อกุสลา ธมฺมา ภิโยฺยภาวาย เวปุลฺลาย สํวตฺตนฺติ, ยถยิทํ ภิกฺขเว มิจฺฉาทิฎฺฐิฯ มิจฺฉาทิฎฺฐิกสฺส ภิกฺขเว อนุปฺปนฺนา เจว อกุสลา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ, อุปฺปนฺนา จ อกุสลา ธมฺมา ภิโยฺยภาวาย เวปุลฺลาย สํวตฺตนฺตี’’ติฯ เอวมาทิกา ภควตา ธมฺมเทสนาโย เทสิตาฯ

ตติยวคฺค

ปุจฺฉา – ตติยวเคฺค ปน อาวุโส ปญฺจมาทีนิ อฎฺฐ สุตฺตานิ ภควตา กถํ ภาสิตานิฯ

วิสฺสชฺชนา – ตติยวเคฺค ภเนฺต ปญฺจมาทีนิ อฎฺฐสุตฺตานิ ‘‘ทุรกฺขาเต ภิกฺขเว ธมฺมวินเย โย จ สมาทเปติ, ยญฺจ สมาทเปติ, โย จ สมาทปิโต ตถตฺตาย ปฏิปชฺชติฯ สเพฺพเต พหุํ อปุญฺญํ ปสวนฺติฯ ตํกิสฺสเหตุ, ทุรกฺขาภตฺตา ภิกฺขเว ธมฺมสฺสฯ สฺวากฺขาเต ภิกฺขเว ธมฺมวินเย โย จ สมาทเปติ, ยญฺจ สมาทเปติ, โย จ สมาทปิโต, ตถตฺตาย ปฏิปชฺชติ, สเพฺพเต พหุํ ปุญฺญํ ปสวนฺติฯ ตํกิสฺสเหตุ สฺวากฺขาตตฺตา ภิกฺขเว ธมฺมสฺสา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตานิฯ

อปร อจฺฉราสงฺฆาตวคฺค

ปุจฺฉา – อปรอจฺฉราสงฺฆาตวเคฺค ปน อาวุโส ภควตา กีทิสี ธมฺมเทสนาโย เทสิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – อปรอจฺฉราสงฺฆาตวเคฺค ภเนฺต ‘‘อจฺฉราสงฺฆาตมตฺตมฺปิ เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปฐมํ ฌานํ ภาเวติ, อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อริตฺตชฺฌาโน วิหรติ สตฺถุสาสนกโร โอวาทปติกโร อโมฆํ รฎฺฐปิณฺฑํ ภุญฺชติ, โก ปน วาโท เย นํ พหุลีกโรนฺตี’’ติ เอวมาทิกา ภเนฺต ภควตา ธมฺมเทสนาโย เทสิตาฯ

กายคตาสติวคฺค

ปุจฺฉา – สกโลปิ อาวุโส กายคตาสติวโคฺค ภควตา กถํ ภาสิโตฯ

วิสฺสชฺชนา – ยสฺส กสฺสจิ ภิกฺขเว มหาสมุทฺโท เจตสา ผุโฏ, อโนฺตคธา ตสฺส กุนฺนทิโย ยากาจิ สมุทฺทงฺคมา, เอวเมว ภิกฺขเว ยสฺส กสฺสจิ กายคตาสติ ภาวิตา พหุลีกตา, อโนฺตคธา ตสฺส กุสลา ธมฺมา เยเกจิ วิชฺชาภาคิยา''ติ เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา สกโลปิ กายคตาสติวโคฺค ภาสิโตฯ

อมตวคฺค

ปุจฺฉา – สกโลปิ อาวุโส อมตวโคฺค ภควตา กถํ ภาสโตฯ

วิสฺสชฺชนา – อมตํ เต ภิกฺขเว น ปริภุญฺชนฺติ, เย กายคตาสติํ น ปริภุญฺชนฺติฯ อมตํ เต ภิกฺขเว ปริภุญฺชนฺติ, เย กายคตาสติํ ปริภุญฺชนฺติฯ อมตํ เต ภิกฺขเว อปริภุตฺตํ, เยสํ กายคตาสติ อปริภุตฺตาฯ อมตํ เต ภิกฺขเว ปริภุตฺตํ, เยสํ กายคตาสติ ปริภุตฺตาติ เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา สกโลปิ อมตวโคฺค ภาสิโตฯ

กมฺมกรณวคฺค, วชฺชสุตฺต

ปุจฺฉา – เตนาวุโส ภควตา…เป…. สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย ทุกนิปาเต กมฺมกรณวเคฺค ปฐมํ วชฺชสุตฺตํ กตฺถ กสฺส กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – สาวตฺถิยํ ภเนฺต สมฺพหุลานํ ภิกฺขูนํ ''เทฺวมานิ ภิกฺขเว วชฺชานิฯ กตมานิ เทฺว ทิฏฺฐธมฺมิกญฺจ วชฺชํ สมฺปรายิกญฺจ วชฺช''นฺติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ตสฺมาติห ภิกฺขเว เอวํ สิกฺขิตพฺพํ ''ทิฏฺฐธมฺมิกสฺส วชฺชสฺส ภายิสฺสาม, สมฺปรายิกสฺส วชฺชสฺส ภายิสฺสาม, วชฺชภีรุโน ภวิสฺสาม วชฺชภยทสฺสาวิโน''ติฯ เอวญฺหิ โข ภิกฺขเว สิกฺขิตพฺพํฯ

ปธานสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ทุติยํ ปธานสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กสฺส กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – สาวตฺถิยํเยว ภเนฺต สมฺพหุลานํ ภิกฺขูนํ ''เทฺวมานิ ภิกฺขเว ปธานานิ ทุรภิสมฺภวานิ โลกสฺมิํฯ กตมานิ เทฺว, ยญฺจ คิหีนํ อคารํ อชฺฌาวสตํ จีวรปิณฺฑปาตเสนาสนคิลานปจฺจยเภสชฺชปริกฺขารานุปฺปาทนตฺถํ ปธานํ, ยญฺจ อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชิตานํ สพฺพูปธิปฏินิสฺสคฺคตฺถํ ปธานํฯ อิมานิ โข ภิกฺขเว เทฺว ปธานานิ ทุรภิสมฺภวานิ โลกสฺมิ''นฺติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ตปนียสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ตปนียสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – เทฺวเม ภิกฺขเว ธมฺมา ตปนียาฯ กตเม เทฺว, อิธ ภิกฺขเว เอกจฺจสฺส กายทุจฺจริตํ กตํ โหติ, อกตํ โหติ กาย สุจริตํ, วจีทุจฺจริตํ กตํ โหติ, อกตํ โหติ วจีสุจริตํ, มโนทุจฺจริตํ กตํ โหติ, อกตํ โหติ มโนสุจริตํฯ โส ''กายทุจฺจริตํ เม กต''นฺติ ตปฺปติ, ''อกตํ เม กายสุจริต''นฺติ ตปฺปติฯ วจีทุจฺจริตํ (ป) ''มโนทุจฺจริตํ เม กต''นฺติ ตปฺปติ, ''อกตํ เม มโนสุจริต''นฺติ ตปฺปติฯ อิเม โข ภิกฺขเว เทฺว ธมฺมา ตปนียาติฯ เอวํ โข ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

อตปนียสุตฺต

ปุจฺฉา – จตุตฺถํ ปน อาวุโส อตปนียสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – จตุตฺถํ ภนฺเต อตปนียสุตฺตํ ‘‘เทฺวเม ภิกฺขเว ธมฺมา อตปนียาฯ กตเม เทฺว, อิธ ภิกฺขเว เอกจฺจสฺส กายสุจริตํ กตํ โหติ, อกตํ โหติ กายทุจฺจริตํฯ วจีสุจริตํ กตํ โหติ, อกตํ โหติ วจีทุจฺจริตํฯ มโนสุจริตํ กตํ โหติ, อกตํ โหติ มโนทุจฺจริตํฯ โส ‘กายสุจริตํ เม กต’นฺติ น ตปฺปติ, ‘อกตํ เม กายทุจฺจริต’นฺติ นตปฺปติฯ ‘วจีสุจริตํ…เป…. มโนสุจริตํ เม กต’นฺติ น ตปฺปติฯ ‘อกตํ เม มโนทุจฺจริต’นฺติ น ตปฺปติฯ อิเม โข ภิกฺขเว เทฺว ธมฺมา อตปนียา’’ติฯ เอวํ โข ภนฺเต ภควตา ภาสิตํฯ

อุปญฺญาตสุตฺต

ปุจฺฉา – ปญฺจมํ ปน อาวุโส อุปญฺญาตสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ปญฺจมํ ภนฺเต อุปญฺญาตสุตฺตํ ‘‘ทฺวินฺนาหํ ภิกฺขเว ธมฺมานํ อุปญฺญาสึฯ ยา จ อสนฺตุฏฺฐิตา กุสเลสุ ธเมฺมสุ, ยา จ อปฺปฏิวานิตา ปธานสฺมิํฯ อปฺปฏิวานิ สุทาหํ ภิกฺขเว ปทหามิ ‘กามํ-ตโจ จ นฺหารุ จ อฏฺฐิ จ อวสิสฺสตุ อุปสุสฺสตุ สรีเร มํสโลหิตํ, ยํ ตํ ปุริสถาเมน ปุริสวีริเยน ปุริสปรกฺกเมน ปตฺตพฺพํ, น ตํ อปาปุณิตฺวา วีริยสฺส สณฺฐานํ ภวิสฺสตี’’ติฯ เอวมาทินา ภนฺเต ภควตา ภาสิตํฯ

จริยสุตฺต

ปุจฺฉา – นวมํ ปน อาวุโส จริยสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – นวมํ ภนฺเต จริยสุตฺตํ ‘‘เทฺวเม ภิกฺขเว ธมฺมา สุกฺกา โลกํ ปาเลนฺติฯ กตเม เทฺว, หิรีจ โอตฺตปฺปญฺจฯ อิเม โข ภิกฺขเว เทฺว สุกฺกา ธมฺมา โลกํ น ปาเลยฺยุํ, นยิธ ปญฺญาเยถ ‘มาตา’ติวา ‘มาตุจฺฉา’ติวา ‘มาตุลานี’ติวา ‘อาจริยภริยา’ติวา ‘ครูนํ ทารา’ติ’’วาติ, เอวมาทินา ภนฺเต ภควตา ภาสิตํฯ

อธิกรณวคฺค, สตฺตมสุตฺต

ปุจฺฉา – อธิกรณวเคฺค ปน อาวุโส สตฺตมสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กํ อารพฺภ กิสฺมิํ วตฺถุสฺมิํ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – สาวตฺถิยํ ภนฺเต ชาณุโสฺสณิํ พฺราหฺมณํ อารพฺภ ภาสิตํฯ ชาณุโสฺสณิ ภนฺเต พฺราหฺมโณ ภควนฺตํ เอตทโวจ ‘‘โก นุ โข โภ โคตม เหตุ โก ปจฺจโย, เยน มิเธกเจฺจ สตฺตา กายสฺส เภทา ปรํมรณา อปายํ ทุคฺคติํ วินิปาตํ นิรยํ อุปปชฺชนฺตี’’ติฯ ตสฺมิํ ภนฺเต วตฺถุสฺมิํ ‘‘กตตฺตา จ พฺราหฺมณ อกตตฺตา จ เอวมิเธกเจฺจ สตฺตา กายสฺส เภทา ปรํมรณา อปายํ ทุคฺคติํ วินิปาตํ นิรยํ อุปปชฺชนฺตี’’ติ เอวมาทินา ภนฺเต ภควตา ภาสิตํฯ

โก นุ โข โภ โคตม เหตุ โก ปจฺจโย, เยน มิเธกเจฺจ สตฺตา กายสฺส เภทา ปรํ มรณา อปายํ ทุคฺคติํ วินิปาตํ นิรยํ อุปปชฺชนฺติฯ

‘‘กตตฺตาจ พฺราหฺมณ อกตตฺตาจ เอวมิเธกเจฺจ สตฺตา กายสฺส เภทา ปรํ มรณา อปายํ ทุคฺคตึ วินิปาตํ นิรยํ อุปปชฺชนฺติ’’ –

โก ปน โภ โคตม เหตุ โก ปจฺจโย, เยน มิเธกเจฺจ สตฺตา กายสฺส เภทา ปรํ มรณา สุคตึ สคฺคํ โลกํ อุปปชฺชนฺติ –

กตตฺตา จ พฺราหฺมณ อกตตฺตา จ เอวมิเธกเจฺจ สตฺตา กายสฺส เภทา ปรํ มรณา สุคตึ สคฺคํ โลกํ อุปปชฺชนฺติฯ

น โข อหํ อิมสฺส โภโต โคตมสฺส สํขิเตฺตน ภาสิตสฺส วิตฺถาเรน อตฺถํ อวิภตฺตสฺส วิตฺถาเรน อตฺถํ –

สาธุ เม ภวํ โคตโม ตถา ธมฺมํ เทเสตุฯ

อฏฺฐมสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส อฏฺฐมสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กสฺส กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – สาวตฺถิยํ ภเนฺต อายสฺมโต อานนฺทสฺส ‘‘เอกํเสนาหํ อานนฺท อกรณียํ วทามิ กายทุจฺจริตํ มโนทุจฺจริต’’นฺติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

‘‘เอกํเสนาหํ อานนฺท กรณียํ วทามิ กายสุจริตํ วจีสุจริตํ มโนสุจริตํ’’ –

นวมสุตฺต

ปุจฺฉา – เตนาวุโส ภควตา…เป…. สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย ทุกนิปาเต อธิกรณวเคฺค นวมสุตฺตํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – อกุสลํ ภิกฺขเว ปชหถ, สกฺกา ภิกฺขเว อกุสลํ ปชหิตุํฯ โนเจทํ ภิกฺขเว สกฺกา อภวิสฺส อกุสลํ ปชหิตุํ, นาหํ เอวํ วเทยฺยํ ‘‘อกุสลํ ภิกฺขเว ปชหถา’’ติฯ ยสฺมา จ โข ภิกฺขเว สกฺกา อกุสลํ ปชหิตุํ, ตสฺมาหํ เอวํ วทามิ ‘‘อกุสลํ ภิกฺขเว ปชหถา’’ติฯ อกุสลญฺจ หิทํ ภิกฺขเว ปหีนํ อหิตาย ทุกฺขาย สํวเตฺตยฺย, นาหํ เอวํวเทยฺยํ ‘‘อกุสลํ ภิกฺขเว ปชหถา’’ติฯ ยสฺมา จ โข ภิกฺขเว อกุสลํ ปหีนํ หิตาย สุขาย สํวตฺตติ, ตสฺมาหํ เอวํ วทามิ ‘‘อกุสลํ ภิกฺขเว ปชหถา’’ติ เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

ทสมสุตฺต, เอกาทสมสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ทสมเอกาทสมสุตฺตานิ ภควตา กถํ ภาสิตานิฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต ทสมเอกาทสมสุตฺตานิ ‘‘เทฺวเม ภิกฺขเว ธมฺมา สทฺธมฺมสฺส สโมฺมสาย อนฺตรธานาย สํวตฺตนฺติฯ กตเม เทฺว, ทุนฺนิกฺขิตฺตญฺจ ปทพฺยญฺชนํ อโตฺถ จ ทุนฺนีโต, ทุนฺนิกฺขิตฺตสฺส ภิกฺขเว ปทพฺยญฺชนสฺส อโตฺถปิ ทุนฺนโย โหติฯ อิเม โข ภิกฺขเว เทฺว ธมฺมา สทฺธมฺมสฺส สโมฺมสาย อนฺตรธานาย สํวตฺตนฺตี’’ติ จฯ ‘‘เทฺวเม ภิกฺขเว ธมฺมา สทฺธมฺมสฺส ฐิติยา อสโมฺมสาย อนนฺตรธานาย สํวตฺตนฺติฯ กตเม เทฺว, สุนิกฺขิตฺตญฺจ ปทพฺยญฺชนํ อโตฺถ จ สุนีโต, สุนิกฺขิตฺตสฺส ภิกฺขเว ปทพฺยญฺชนสฺส อโตฺถปิ สุนโย โหติฯ อิเม โข ภิกฺขเว เทฺว ธมฺ

มา สทฺธมฺมสฺส ฐิติยา อสโมฺมสาย อนนฺตรธานาย สํวตฺตนฺตี’’ติ จฯ เอวํ โข ภเนฺต ภควตา ภาสิตานิฯ

พาลวคฺค

ทุติยสุตฺต

ปุจฺฉา – พาลวเคฺค ปน อาวุโส ทุติยสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – พาลวเคฺค ภเนฺต ทุติยํ สุตฺตํ ‘‘เทฺวเม ภิกฺขเว ตถาคตํ อพฺภาจิกฺขนฺติฯ กตเม เทฺว, ทุโฎฺฐ วา โทสนฺตโร สโทฺธ วา ทุคฺคหิเตนฯ อิเม โข ภิกฺขเว เทฺว ตถาคตํ อพฺภาจิกฺขนฺตี’’ติ, เอวํ โข ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

ตติยสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ตติยสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต ตติยสุตฺตํ ภควตา ‘‘เทฺวเม ภิกฺขเว ตถาคตํ อพฺภาจิกฺขนฺติฯ กตเม เทฺว, โย จ อภาสิตํ อลปิตํ ตถาคเตน ‘ภาสิตํ ลปิตํ ตถาคเตนา’ติ ทีเปติฯ โย จ ภาสิตํ ลปิตํ ตถาคเตน ‘อภาสิตํ อลปิตํ ตถาคเตนาติ’ ทีเปติฯ อิเม โข ภิกฺขเว เทฺว ตถาคตํ อพฺภาจิกฺขนฺติฯ เทฺวเม ภิกฺขเว ตถาคตํ นาพฺภาจิกฺขนฺติฯ กตเม เทฺว, โย จ อภาสิตํ อลปิตํ ตถาคเตน ‘อภาสิตํ อลปิตํ ตถาคเตนา’ติ ทีเปติฯ โย จ ภาสิตํ ลปิตํ ตถาคเตน ‘ภาสิตํ ลปิตํ ตถาคเตนา’ติ ทีเปติฯ อิเม โข ภิกฺขเว เทฺว ตถาคตํ นาพฺภาจิกฺขนฺตี’’ติ, เอวํ โข ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

จตุตฺถวคฺค, ปญฺจมสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส จตุตฺถปญฺจมสุตฺตานิ ภควตา กถํ ภาสิตานิฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต จตุตฺถปญฺจมสุตฺตานิ ‘‘เทฺวเม ภิกฺขเว ตถาคตํ อพฺภาจิกฺขนฺติฯ กตเม เทฺว, โย จ เนยฺยตฺถํ สุตฺตนฺตํ ‘นีตโตฺถ สุตฺตโนฺต’ติ ทีเปติ, โย จ นีตตฺถํ สุตฺตนฺตํ ‘เนยฺยโตฺถ สุตฺตโนฺต’ติ ทีเปตี’’ติ, เอวมาทินา ภควตา ภาสิตานิฯ

สมจิตฺตวคฺค, ปฐมสุตฺต

ปุจฺฉา – สมจิตฺตวเคฺค อาวุโส ปฐมสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – สมจิตฺตวเคฺค ภเนฺต ปฐมสุตฺตํ ‘‘อสปฺปุริสภูมิญฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสฺสามิ สปฺปุริสภูมิญฺจ, ตํ สุณาถ สาธุกํ มนสิกโรถ, ภาสิสฺสามี’’ติ, เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

ทุติยสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ทุติยสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต ทุติยสุตฺตํ ‘‘ทฺวินฺนาหํ ภิกฺขเว น สุปฺปติการ วทามิฯ กต เมสํ ทฺวินฺนํ, มาตุ จ ปิตุ จา’’ติ, เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

สมจิตฺตสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ปญฺจมํ สมจิตฺตสุตฺตํ กตฺถ กสฺส เกน กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – สาวตฺถิยํ ภเนฺต สมฺพหุลานํ ภิกฺขูนํ ‘‘อชฺฌตฺตสํโยชนญฺจ อาวุโส ปุคฺคลํ เทเสสฺสามิ พหิทฺธาสํโยชนญฺจ, ตํสุณาถ

สาธุกํ มนสิกโรถา’’ติ, เอวมาทินา ภเนฺต อายสฺมตา สาริปุตฺตเตฺถเรน ธมฺมเสนาปตินา ภาสิตํฯ

โอวาท

ปุจฺฉา – กถญฺจ อาวุโส ตตฺถ ภควา โอวาทํ อทาสิฯ

วิสฺสชฺชนา – ตตฺถ ภเนฺต ภควา ‘‘ตสฺมาติห สาริปุตฺต เอวํ สิกฺขิตพฺพํ ‘สนฺตินฺทฺริยา ภ วิสฺสาม สนฺตมานสา’ติฯ เอวญฺหิ โว สาริปุตฺต สิกฺขิตพฺพ’’นฺติ เอวมาทินา โอวาทมทาสิฯ

‘‘เอโส ภเนฺต อายสฺมา สาริปุโตฺต ปุพฺพาราเม มิคารมาตุปาสา เท ภิกฺขูนํ อชฺฌตฺตสํโย ชนญฺจ ปุคฺคลํ เทเสติ พหิทฺธา สํโยชนญฺจ’’ –

สาธุ ภเนฺต ภควา เยน อายสฺมา สาริปุโตฺต เตนุปสงฺกมตุ อนุกมฺปํ อุปาทายฯ

ตา โข ปน สาริปุตฺต เทวตา ทสปิ หุตฺวา วีสมฺปิ หุตฺวา ตึสมฺปิ หุตฺวา จตฺตาลีสมฺปิ หุตฺวา ปญฺญาสมฺปิ หุตฺวา สฎฺฐิปิ หุตฺวา อารคฺคโกฎินิตุทนมเตฺตปิ ติฎฺฐนฺติ, น จ อญฺญมญฺญํ พฺยา พาเธนฺติ–

ตสฺมาติห สาริปุตฺต เอวํ สิกฺขิตพฺพํ สนฺตินฺทฺริยา ภวิสฺสาม สนฺตมานสาฯ

ปริสวคฺค

อุตฺตานสุตฺต

ปุจฺฉา – เตนาวุโส ภควตา…เป.… สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย ทุกนิปาเต ปริ สวเคฺค ปฐมํ อุตฺตานสุตฺตํ กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ปฐมํ ภเนฺต อุตฺตานสุตฺตํ ‘‘เทฺวมา สิกฺขเว ปริสา, กตมา เทฺว, อุตฺตานา จ ปริสา คมฺภีรา จ ปริสา, กตมา จ ภิกฺขเว อุตฺตานา ปริสา, อิธ ภิกฺขเว ยสฺสํ ปริสายํ ภิกฺขู อุทฺธ ตา โหนฺติ อุนฺนฬา จปลา มุขรา วิกิณฺณวาจา มุฎฺฐสฺสตี อสมฺปชานา อสมาหิตา วิพฺภนฺตจิตฺ ตา ปากตินฺทฺริยาฯ อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว อุตฺตานา ปริสา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

โสปริสตฺตก

เอตทคฺคํ ภิกฺขเว อิมาสํ ทฺวินฺนํ ปริสานํ ยทิทํ คมฺภีรา ปริสาฯ

อนคฺควตีสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ตติยํ อนคฺควตีสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต ตติยํ อนคฺควตีสุตฺตํ ‘‘เทฺวมา ภิกฺขเว ปริสาฯ กตมา เทฺว, อนคฺควตี จ ปริสา อคฺควตี จ ปริสาฯ กตมา จ ภิกฺขเว อนคฺควตี ปริสา, อิธ ภิกฺขเว ยสฺสํ ปริสายํ เถรา ภิกฺขู พาหุลิกา โหนฺติ สาถลิกา, โอกฺกมเน ปุพฺพงฺคมา, ปวิเวเก นิกฺขิตฺตธุรา, น วีริยํ อารภนฺติ อปฺปตฺตสฺส ปตฺติยา อนธิคตสฺส อธิคมาย อสจฺฉิกภสฺส สจฺฉิกิริยายา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

โอกฺกาจิตวินีตสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ฉฎฺฐํ โอกฺกาจิตวินีตสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต ฉฎฺฐํ โอกฺกาจิตวินีตสุตฺตํ ‘‘เทฺวมา ภิกฺขเว ปริสาฯ กตมา เทฺว, โอกฺกาจิตวินีตา ปริสา โน ปฎิปุจฺฉาวินีตา, ปฎิปุจฺฉา วินีตา ปริสา โน โอกฺกาจิตวินีตา’’ติ เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

ปุคฺคลวคฺค

อสนฺตสนฺนิวาสสุตฺต

ปุจฺฉา – ปุคฺคลวเคฺค อาวุโส เอกาทสมํ อสนฺตสนฺนิวาสสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ปุคฺคลวเคฺค ภเนฺต เอกาทสมํ อสนฺตสนฺนิวาสสุตฺตํ ‘‘อสนฺตสนฺนิวาสญฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสฺสามิ สนฺตสนฺนิวาสญฺจ, ตํ สุณาถ, สาธุกํ มนสิกโรถ ภาสิสฺสามี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

สุขวคฺค

ปุจฺฉา – สุขวเคฺค ปน อาวุโส ภควตา กีทิสี ธมฺมเทสนาโย เทสิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – สุขวเคฺค ภเนฺต ภควตา ‘‘เทฺวมานิ ภิกฺขเว สุขานิฯ กตมานิ เทฺว, คิหิสุขญฺจ ปพฺพชิตสุขญฺจ, อิมานิ โข ภิกฺขเว เทฺว สุขานิฯ เอตทคฺคํ ภิกฺขเว อิเมสํ ทฺวินฺนํ สุขานํ ยทิทํ ปพฺพชิตสุข’’นฺติ เอวมาทิกา ธมฺมเทสนาโย เทสิตาฯ

อายาจนวคฺค

ปุจฺฉา – อายาจนวเคฺค ปน อาวุโส ภควตา ปฐมาทีนิ จตฺตาริ สุตฺตานิ กถํ ภาสิตานิฯ

วิสฺสชฺชนา – อายาจนวเคฺค ภเนฺต ปฐมาทีนิ จตฺตาริ สุตฺตานิ ‘‘สโทฺธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอวํ สมฺมา อายาจมาโน อายาเจยฺย ตาทิโส โหมิ, ยาทิสา สาริปุตฺตโมคฺคลฺลานา’’ติ, เอวมาทินา ภควตา ภาสิตานิฯ

อวณฺณารหสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ปญฺจมํ อวณฺณารหสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต ปญฺจมํ อวณฺณารหสุตฺตํ ''ทฺวีหิ ภิกฺขเว ธเมฺมหิ สมนฺนาคโต พาโล อพฺยโตฺต อสปฺปุริโส เอตํ อุปหตํ อตฺตานํ ปริหรติ, สาวโชฺช จ โหติ สานุวโชฺช จ วิญฺญูนํ, พหุญฺจ อปุญฺญํ ปสวตี''ติ, เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อปฺปสาทนียสุตฺต

ปุจฺฉา – เตนาวุโส ภควตา…เป…. สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย ทุกนิปาเต อายาจนวเคฺค ฉฎฺฐํ อปฺปสาทนียสุตฺตํ กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ฉฎฺฐํ ภเนฺต อปฺปสาทนียสุตฺตํ ''ทฺวีหิ ภิกฺขเว ธเมฺมหิ สมนฺนาคโต พาโล อพฺยโตฺต อสปฺปุริโส เอตํ อุปหตํ อตฺตานํ ปริหรติ, สาวโชฺช จ โหติ สานุวโชฺช จ วิญฺญูนํ, พหุญฺจ อปุญฺญํ ปสวติฯ กตเมหิ ทฺวีหิ, อนนุวิจฺจ อปริโยคาเหตฺวา อปฺปสาทนีเย ฐาเน ปสาทํ อุปทํเสติ, อนนุวิจฺจ อปริโย คาเหตฺวา ปสาทนีเย ฐาเน อปฺปสาทํ อุปทํเสตี''ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

มาตาปิตุสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส สตฺตมํ มาตาปิตุสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต สตฺตมํ มาตาปิตุสุตฺตํ ''ทฺวีสุ ภิกฺขเว มิจฺฉา ปฎิปชฺชมาโน พาโล อพฺยโตฺต อสปฺปุริโส เอตํ อุปหตํ อตฺตานํ ปริหรติ, สาวโชฺช จ โหหิ สานุวโชฺช จ วิญฺญูนํ, พหุญฺจ อปุญฺญํ ปสวติฯ กตเมสุ ทฺวีสุ, มาตริ จ ปิตริ จา''ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ตถาคตสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส อฎฺฐมํ ตถาคตสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต อฎฺฐมํ ตถาคตสุตฺตํ ''ทฺวีสุ ภิกฺขเว มิจฺฉาปฎิปชฺชมาโน พาโล อพฺยโตฺต อสปฺปุริโส เอตํ อุปหตํ อตฺตานํ ปริหรติ, สาวโชฺช จ โหติ สานุวโชฺช จ วิญฺญูนํ, พหุญฺจ อปุญฺญํ ปสวติฯ กตเมสุ ทฺวีสุ, ตถาคเต จ ตถาคตสาวเก จา''ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ติกนิปาต

พาลวคฺค, ภยสุตฺต

ปุจฺฉา – ติกนิปาเต ปน อาวุโส ปฐมํ ภยสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กสฺส กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – สาวตฺถิยํ ภเนฺต สมฺพหุลานํ ''ยานิ กานิจิ ภิกฺขเว ภยานิ อุปฺปชฺชนฺติ, สพฺพานิ ตานิ พาลโต อุปฺปชฺชนฺติ โน ปณฺฑิตโตฯ เย เกจิ อุปฺปทฺทวา อุปฺปชฺชนฺติ, สเพฺพเต

พาลโต อุปฺปชฺชนฺติ โน ปณฺฑิตโตฯ เยเกจิ อุปสคฺคา อุปฺปชฺชนฺติ, สเพฺพเต พาลโต อุปฺปชฺชนฺติ โน ปณฺฑิตโต’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

จินฺตีสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ตติยํ จินฺตีสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต จินฺตีสุตฺตํ ‘‘ตีณิมานิ ภิกฺขเว พาลสฺส พาลลกฺขณานิ พาลนิมิตฺตานิ พาลาปทานานิฯ กตมานิ ตีณิ, อิธ ภิกฺขเว พาโล ทุจฺจินฺติตจินฺตี จ โหติ ทุพฺภาสิตภาสี จ ทุกฺกฏกมฺมการี จา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อจฺจยสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส จตุตฺถํ อจฺจยสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต จตุตฺถํ อจฺจยสุตฺตํ ‘‘ตีหิ ภิกฺขเว ธเมฺมหิ สมนฺนาคโต พาโล เวทิตโพฺพฯ กตเมหิ ตีหิ, อจฺจยํ อจฺจยโต ทิสฺวา ยถาธมฺมํ นปฺปฏิกโรติ, ปรสฺส โข ปน อจฺจยํ เทเสนฺตสฺส ยถาธมฺมํ นปฺปฏิคฺคณฺหาตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

มลสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ทสมํ มลสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต ทสมํ มลสุตฺตํ ‘‘ตีหิ ภิกฺขเว ธเมฺมหิ สมนฺนาคโต ตโย มเล อปฺปหาย ยถาภตํ นิกฺขิโตฺต เอวํ นิรเยฯ กตเมหิ ตีหิ, ทุสฺสีโล จ โหติ, ทุสฺสีลฺยมลญฺจสฺส อปฺปหีนํ โหติฯ อิสฺสุกี จ โหติ, อิสฺสามลญฺจสฺส อปฺปหีนํ โหติฯ มจฺฉรี จ โหติ, มจฺฉรมลญฺจสฺส อปฺปหีนํ โหตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

รถการวคฺค, ญาตสุตฺต

ปุจฺฉา – รถการวเคฺค ปน อาวุโส ปฐมํ ญาตสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ปฐมํ ภเนฺต ญาตสุตฺตํ ‘‘ตีหิ ภิกฺขเว ธเมฺมหิ สมนฺนาคโต ญาโต ภิกฺขุ พหุชนอหิตาย ปฏิปโนฺน โหติ พหุชน ทุกฺขาย พหุโน ชนสฺส อนตฺถาย อหิตาย ทุกฺขาย เทวมนุสฺสานํฯ กตเมหิ ตีหิ, อนนุโลมิเก กายกเมฺม สมาทเปติ, อนนุโลมิเก วจีกเมฺม สมาทเปติ, อนนุโลมิเกสุ ธเมฺมสุ สมาทเปตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อาสํสสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ตติยํ อาสํสสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต ตติยํ อาสํสสุตฺตํ ‘‘ตโยเม ภิกฺขเว ปุคฺคลา สโนฺต สํวิชฺชมานา โลกสฺมิํฯ กตเม ตโย นิราโส อาสํโส’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

สเจตนสุตฺต

ปุจฺฉา – เตนาวุโส ภควตา…เป…. สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย ติกนิปาเต รถการวคฺค ปญฺจมํ สเจตนสุตฺตํ กตฺถ กสฺส กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – พาราณสิยํ ภเนฺต สมฺพหุลานํ ภิกฺขูนํ อารพฺภ ‘‘ภูตปุพฺพํ ภิกฺขเว ราชา อโหสิ สเจตโน นาม, อถ โข ภิกฺขเว ราชา สเจตโน รถการํ อามเนฺตสิ อิโต เม สมฺม รถการ ฉนฺนํ มาสานํ ปจฺจเยน สงฺคาโม ภวิสฺสติ สกฺขิสฺสสิ เม สมฺม รถการ นวํ จกฺกยุคํ กาตุ’’นฺติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อปณฺณกสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ฉฏฺฐํ อปณฺณกสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ฉฏฺฐํ ภเนฺต อปณฺณกสุตฺตํ ‘‘ตีหิ ภิกฺขเว ธเมฺมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ อปณฺณกปฏิปทํ ปฏิปโนฺน โหติ, โยนิ จสฺส อารทฺธา โหติ อาสวานํ ขยายฯ กตเมหิ ตีหิ, อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อินฺทฺริเยสุ คุตฺตทฺวาโร โหติ, โภชเน มตฺตญฺญู โหติ, ชาคริยมนุยุโตฺต โหตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

เทวโลกสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส อฏฺฐมํ เทวโลกสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต อฏฺฐมํ เทวโลกสุตฺตํ ‘‘สเจ โว ภิกฺขเว อญฺญติตฺถิยา ปริพฺพาชกา เอวํ ปุเจฺฉยฺยุํ ‘‘เทวโลกูปปตฺติยา อาวุโส สมเณ โคตเม พฺรหฺมจริยํ วุสฺสถา’ติฯ นนุ ตุเมฺห ภิกฺขเว เอวํ ปุฏฺฐา อฏฺฏีเยยฺยาถ หรายเยฺยาถ ชิคุเจฺฉยฺยาถา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ปฐม ปาปณิกสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส นวมํ ปฐมปาปณิกสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต นวมํ ปฐมปาปณิกสุตฺตํ ‘‘ตีหิ ภิกฺขเว อเงฺคหิ สมนฺนาคโต ปาปณิโก อภโพฺพ อนธิคตํ วา โภคํ อธิคนฺตุํ, อธิคตํ วา โภคํ ผาตึ กาตุํฯ กตเมหิ ตีหิ, อิธ ภิกฺขเว ปาปณิโก ปุพฺพณฺหสมยํ น สกฺกจฺจํ กมฺมนฺตํ อธิฏฺฐาตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ปุคฺคลวคฺค

คิลานสุตฺต

ปุจฺฉา – ปุคฺคลวเคฺค ปน อาวุโส ทุติยํ คิลานสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ปุคฺคลวเคฺค ภเนฺต ทุติยํ คิลานสุตฺตํ ‘‘ตโยเม ภิกฺขเว คิลานา สโนฺต สํวิชฺชมานา โลกสฺมิํฯ กตเม ตโย, อิธ ภิกฺขเว เอกโจฺจ คิลาโน ลภโนฺต วา สปฺปายานิ โภชนานิ อลภโนฺต วา สปฺปายานิ โภชนานิ, ลภโนฺต วา สปฺปายานิ เภสชฺชานิ อลภโนฺต วา สปฺปายา

นิ เภสชฺชานิ, ลภโนฺต วา ปติรูปํ อุปฏฺฐากํ อลภโนฺต วา ปติรูปํ อุปฏฺฐากํ วุฏฺฐาติ ตมฺหา อาพาธา''ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

พหุการสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส จตุตฺถํ พหุการสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต จตุตฺถํ พหุการสุตฺตํ ''ตโย เม ภิกฺขเว ปุคฺคลา ปุคฺคลสฺส พหุการาฯ กตเม ตโย, ยํ ภิกฺขเว ปุคฺคลํ อาคมฺม ปุคฺคโล พุทฺธํ สรณํ คโต โหติ, ธมฺมํ สรณํ คโต โหติ, สงฺฆํ สรณํ คโต โหติฯ อยํ ภิกฺขเว ปุคฺคโล อิมสฺส ปุคฺคลสฺส พหุกาโร''ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ชิคุจฺฉิตพฺพสุตฺต

ปุจฺฉา – เตนาวุโส ภควตา ชานตา ปสฺสตา…เป.… สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย ติกนิปาเต ปุคฺคลวเคฺค สตฺตมํ ชิคุจฺฉิตพฺพสุตฺตํ กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – สตฺตมํ ภเนฺต ชิคุจฺฉิตพฺพสุตฺตํ ''ตโยเม ภิกฺขเว ปุคฺคลา สโนฺต สํวิชฺชมานา โลกสฺมิํฯ กตเม ตโย, อตฺถิ ภิกฺขเว ปุคฺคโล ชิคุจฺฉิตโพฺพ น เสวิตโพฺพ น ภชิตโพฺพ น ปยิรุปาสิตโพฺพ, อตฺถิ ภิกฺขเว ปุคฺคโล อชฺฌุเปกฺขิตโพฺพ น เสวิตโพฺพ น ภชิตโพฺพ น ปยิรุปาสิตโพฺพ, อตฺถิ ภิกฺขเว ปุคฺคโล เสวิตโพฺพ ภชิตโพฺพ ปยิรุปาสิตโพฺพ''ติ เอวํ โข ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

ปุจฺฉา – กถญฺจาวุโส ตตฺถ ภควตา ชิคุจฺฉิตโพฺพ ปุคฺคโล นเสวิตโพฺพ นภชิตโพฺพ น ปยิรุปาสิตโพฺพ ปกาสิโตฯ

วิสฺสชฺชนา – ''กตโม จ ภิกฺขเว ปุคฺคโล ชิคุจฺฉิตโพฺพ น เสวิตโพฺพ น ภชิตโพฺพ น ปยิรุปาสิตโพฺพฯ อิธ ภิกฺขเว เอกโจฺจ ทุสฺสีโล โหติ ปาปธโมฺม อสุจิสงฺกสฺสรสมาจาโร ปฏิจฺฉนฺนกมฺมโนฺต อสฺสมโณ สมณปฏิโญฺญ อพฺรหฺมจารี พฺรหฺมจาริปฏิโญฺญ อโนฺตปูติ อวสฺสุโต กสมฺพุชาโต, เอวรูโป ภิกฺขเว ปุคฺคโล ชิคุจฺฉิตโพฺพ น เสวิตโพฺพ น ภชิตโพฺพ น ปยิรุปาสิตโพฺพ''ติ เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา ชิคุจฺฉิตโพฺพ น เสวิตโพฺพ น ภชิตโพฺพ น ปยิรุปาสิตโพฺพ ปุคฺคโล ปกาสิโตฯ

ปุจฺฉา – กถํ ปนาวุโส ตตฺถ ภควตา อชฺฌุเปกฺขิตโพฺพ ปุคฺคโล น เสวิตโพฺพ น ภชิตโพฺพ น ปยิรุปาสิตโพฺพ ปกาสิโตฯ

วิสฺสชฺชนา – กตโม จ ภิกฺขเว ปุคฺคโล อชฺฌุเปกฺขิตโพฺพ น เสวิตโพฺพ น ภชิตโพฺพ น ปยิรุปาสิตโพฺพ, อิธ ภิกฺขเว เอกโจฺจ ปุคฺคโล โกธโน โหติ อุปายาสพหุโล, อปฺปมฺปิ วุโตฺต สมาโน อภิสชฺชติ กุปฺปติ พฺยาปชฺชติ ปติตฺถียติ, โกปญฺจ โทสญฺจ อปฺปจฺจยญฺจ ปาตุกโรตี''ติ เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา ตตฺถ อชฺฌุเปกฺขิตโพฺพ น เสวิตโพฺพ น ภชิตโพฺพ น ปยิรุปาสิตโพฺพ ปุคฺคโล ปกาสิโตฯ

ปุจฺฉา – กถํ ปนาวุโส ตตฺถ ภควตา เสวิตโพฺพ ปุคฺคโล ภชิตโพฺพ ปยิรุปาสิตโพฺพ ปกาสิโตฯ

วิสฺสชฺชนา – ‘‘กตโม จ ภิกฺขเว ปุคฺคโล เสวิตพฺโพ ภชิตพฺโพ ปยิรุปาสิตพฺโพ, อิธ ภิกฺขเว เอกจฺโจ ปุคฺคโล สีลวา โหติ กลฺยาณธมฺโม, เอวรูโป ภิกฺขเว ปุคฺคโล เสวิตพฺโพ ภชิตพฺโพ ปยิรุปาสิตพฺโพ’’ติ เอวมาทินา ภนฺเต ตตฺถ ภควตา เสวิตพฺโพ ปุคฺคโล ภชิตพฺโพ ปยิรุปาสิตพฺโพ ปกาสิโตฯ

คูถภาณีสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ปุคฺคลวเคฺค อฏฺฐมํ คูถภาณีสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภนฺเต ปุคฺคลวเคฺค อฏฺฐมํ คูถภาณีสุตฺตํ ‘‘ตโย เม ภิกฺขเว ปุคฺคลา สโนฺต สํวิชฺชมานา โลกสฺมิํฯ กตเม ตโย, คูถภาณี ปุปฺผภาณี มธุภาณี’’ติ เอวํ โข ภควตา ภาสิตํฯ

คูถภาณีปุคฺคล

ปุจฺฉา – กถญฺจาวุโส ตตฺถ ภควตา คูถภาณีปุคฺคโล ปกาสิโตฯ

วิสฺสชฺชนา – กตโม จ ภิกฺขเว ปุคฺคโล คูถภาณี, อิธ ภิกฺขเว เอกจฺโจ ปุคฺคโล สภคฺคโต วา ปริสคฺคโต วา ญาติมชฺฌคโตวา ปูคมชฺฌคโตวา ราชกุลมชฺฌคโตวา อภินีโต สกฺขิปุโฏฺฐ ‘‘เอหโมฺภ ปุริส ยํ ชานาสิ, ตํ วเทหี’’ติฯ โส อชานํ วา อาห ‘‘ชานามี’’ติ, ชานํ วา อาห ‘‘น ชานามี’’ติ, อปสฺสํ วา อาห ‘‘ปสฺสามี’’ติ, ปสฺสํ วา อาห ‘‘น ปสฺสามี’’ติฯ อิติ อตฺตเหตุ วา ปรเหตุ วา อามิสกิญฺจิกฺขเหตุ วา สมฺปชานมุสา ภาสิตา โหติฯ อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ปุคฺคโล คูถภาณีติ, เอวํ โข ภเนฺต ตตฺถ ภควตา คูถภาณีปุคฺคโล ปกาสิโตฯ

ปุปฺผภาณีปุคฺคล

ปุจฺฉา – กถํ ปนาวุโส ตตฺถ ภควตา ปุปฺผภาณีปุคฺคโล ปกาสิโตฯ

วิสฺสชฺชนา – กตโม จ ภิกฺขเว ปุคฺคโล ปุปฺผภาณี, อิธ ภิกฺขเว เอกจฺโจ ปุคฺคโล สภคฺคโต วา ปริสคฺคโต วา ญาติมชฺฌคโต วา ปูคมชฺฌคโตวา ราชกุลมชฺฌคโต วา อภินีโต สกฺขิปุโฏฺฐ ‘‘เอหโมฺภ ปุริส ยํ ปชานาสิ, ตํ วเทหี’’ติฯ โส อชานํ วา อาห ‘‘น ชานามี’’ติ, ชานํ วา อาห ‘‘ชานามี’’ติ, อปสฺสํ วา อาห ‘‘น ปสฺสามี’’ติ, ปสฺสํ วา อาห ‘‘ปสฺสามี’’ติ, อิติ อตฺตเหตุ วา ปรเหตุ วา อามิสกิญฺจิกฺขเหตุ วา น สมฺปชานมุสา ภาสิตา โหติ, อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ปุคฺคโล ปุปฺผภาณีติ, เอวํ โข ภเนฺต ตตฺถ ภควตา ปุปฺผภาณีปุคฺคโล ปกาสิโตฯ

มธุภาณีปุคฺคล

ปุจฺฉา – กถํ ปนาวุโส ตตฺถ ภควตา มธุภาณี ปุคฺคโล ปกาสิโตฯ

วิสฺสชฺชนา – กตโม จ ภิกฺขเว ปุคฺคโล มธุภาณี, อิธ ภิกฺขเว เอกจฺโจ ปุคฺคโล ผรุสํ วาจํ ปหาย ผรุสาย วาจาย ปฏิวิรโต

โหตีติ เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา ตตฺถ มธุภาณี ปุคฺคโล ปกาสิโตฯ

อนฺธสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ปุคฺคลวเคฺค นวมํ อนฺธสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต ปุคฺคลวเคฺค นวมํ อนฺธสุตฺตํ ‘‘ตโยเม ภิกฺขเว ปุคฺคลา สโนฺต สํวิชฺชมานา โลกสฺมึฯ กตเม ตโย อโนฺธ เอกจกฺขุ ทฺวิจกฺขู’’ติ, เอวํ โข ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

ปุจฺฉา – กีทิโส อาวุโส ปุคฺคโล ตตฺถ ภควตา อโนฺธ อกฺขาโตฯ

วิสฺสชฺชนา – ยสฺส ภเนฺต โภเคสุ เจว ธเมฺมสุ จ ปญฺญาจกฺขุ นตฺถิ, เอทิโส ภเนฺต ปุคฺคโล ตตฺถ ภควตา อโนฺธ อกฺขาโตฯ

ปุจฺฉา – กีทิโส ปน อาวุโส ปุคฺคโล ตตฺถ ภควตา เอกจกฺขุ อกฺขาโตฯ

วิสฺสชฺชนา – ยสฺส ภเนฺต โภเคสุเยว ปญฺญาจกฺขุ อตฺถิ น ธเมฺมสุฯ อีทิโส ภเนฺต ปุคฺคโล ตตฺถ ภควตา เอกจกฺขุ อกฺขาโตฯ

ปุจฺฉา – กีทิโส ปน อาวุโส ปุคฺคโล ตตฺถ ภควตา ทฺวิจกฺขุ อกฺขาโตฯ

วิสฺสชฺชนา – ยสฺส ภเนฺต โภเคสุ เจว ธเมฺมสุ จ ปญฺญาจกฺขุ อตฺถิ, อีทิโส ภเนฺต ปุคฺคโล ตตฺถ ภควตา ทฺวิจกฺขุ อกฺขาโตฯ

อวกุชฺชสุตฺต

ปุจฺฉา – เตนาวุโส ภควตา ชานตา ปสฺสตา…เป…. สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย ติกนิปาเต ปุคฺคลวเคฺค ทสมํ อวกุชฺชสุตฺตํ กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ทสมํ ภเนฺต อวกุชฺชสุตฺตํ ‘‘ตโย เม ภิกฺขเว ปุคฺคลา สโนฺต สํวิชฺชมานา โลกสฺมึฯ กตเม ตโย, อวกุชฺชปโญฺญ ปุคฺคโล อุจฺฉงฺคปโญฺญ ปุคฺคโล ปุถุปโญฺญ ปุคฺคโลฯ กตโม จ ภิกฺขเว อวกุชฺชปโญฺญ ปุคฺคโลฯ อิธ ภิกฺขเว เอกโจฺจ ปุคฺคโล อารามํ คนฺตา โหติ อภิกฺขณํ ภิกฺขูนํ สนฺติเก ธมฺมสฺสวนาย, ตสฺส ภิกฺขู ธมฺมํ เทเสนฺติอาทิกลฺยาณํ มเชฺฌกลฺยาณํ ปริโยสานกลฺยาณํ สาตฺถํ สพฺยญฺชนํ เกวลปริปุณฺณํ ปริสุทฺธํ พฺรหฺมจริยํ ปกาเสนฺติฯ โส ตสฺมิํ อาสเน นิสิโนฺน ตสฺสา กถาย เนวาทิํ มนสิกโรติ, น มชฺฌํ มนสิกโรติ, น ปริโยสานํ มนสิกโรติ, วุฎฺฐิโตปิ ตมฺหา อาสนา ตสฺสา กถาย เนวาทิํ มนสิกโรติ, น มชฺฌํ มนสิกโรติ, น ปริโยสานํ มนสิกโรตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

เทวทูตวคฺค, สพฺรหฺมกสุตฺต

ปุจฺฉา – เทวทูตวเคฺค ปน อาวุโส ปฐมํ สพฺรหฺมกสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – เทวทูตวเคฺค ภเนฺต ปฐมํ สพฺรหฺมกสุตฺตํ ‘‘สพฺรหฺมกานิ ภิกฺขเว ตานิ กุลานิ, เยสํ ปุตฺตานํ มาตาปิตโร อชฺฌาคาเร ปูชิตา โหนฺติฯ สปุพฺพจริยกานิ ภิกฺขเว ตานิ กุลานิ, เยสํ ปุตฺตานํ มาตาปิตโร อชฺฌาคาเร ปูชิตา โหนฺติฯ อาหุเนยฺยานิ ภิกฺขเว ตานิ กุลานิ, เยสํ ปุตฺตานํ มาตาปิตโร อชฺฌาคาเร ปูชิตา โหนฺติฯ พฺรหฺมาติ ภิกฺขเว มาตาปิตูนํ เอตํ อธิวจนํฯ ปุพฺพาจริยาติ ภิกฺขเว มาตาปิตูนํ เอตํ อธิวจนํฯ อาหุเนยฺยาติ ภิกฺขเว เอตํ มาตาปิตูนํ อธิว

จนํฯ ตํ กิสฺส เหตุ, พหุการา ภิกฺขเว มาตาปิตโร ปุตฺตานํ อาปาทกา โปสกา อิมสฺส โลกสฺส ทเสฺสตาโร’’ติ, เอวํ โข ภนฺเต ภควตา ภาสิตํฯ

> พฺรหฺมาติ มาตาปิตโร, ปุพฺพาจริยาติ วุจฺจเร;
> อาหุเนยฺยา จ ปุตฺตานํ, ปชาย อนุกมฺปกา;
> ตสฺมา หิ เน นมเสฺสยฺย, สกฺกเรยฺย จ ปณฺฑิโต;
> อเนฺนน อถ ปาเนน, วเตฺถน สยเนน จ;
> อุจฺฉาทเนน นฺหาปเนน, ปาทานํ โธวเนน จ;
> ตาย นํ ปาริจริยาย, มาตาปิตูสุ ปณฺฑิตาฯ

อิเธว นํ ปสํสนฺติ, เปจฺจ สเคฺค ปโมทตีติ –

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ปญฺจมํ หตฺถกสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ปญฺจมํ ภเนฺต หตฺถกสุตฺตํ อาฬวิยํ หตฺถกํ อาฬวกํ อารพฺภ ภาสิตํฯ หตฺถโก ภเนฺต อาฬวโก ภควนฺตํ เอตทโวจ ‘‘กจฺจิ ภเนฺต ภควา สุขมสยิตฺถา’’ติฯ ตสฺมิํ ภเนฺต วตฺถุสฺมิํ ‘‘เอวํ กุมาร สุขมสยิตฺถ เย จ ปน โลเก สุขํ เสนฺติ, อหํ เตสํ อญฺญตโร’’ติ เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

‘‘กจฺจิ ภเนฺต ภควา สุขมสยิตฺถ’’ฯ

‘‘เอวํ กุมาร สุขมสยิตฺถ, เย จ ปน โลเก สุขํ เสนฺติ, อหํ เตสํ อญฺญตโร’’ฯ

‘‘เอวํ กุมาร สุขมสยิตฺถ, เย จ ปน โลเก สุขํ เสนฺติ, อหํ เตสํ อญฺญตโร’’ฯ

> ‘‘สพฺพทา เว สุขํ เสติ,
> พฺราหฺมโณ ปรินิพฺพุโต;
> โย น ลิมฺปติ กาเมสุ,
> สีติภูโต นิรูปธิ;
>
> สพฺพา อาสตฺติโย เฉตฺวา,
> วิเนยฺย หทเย ทรํ;
> อุปสโนฺต สุขํ เสติ;
> สนฺติํ ปปฺปุยฺย เจตโส’’ หุ –

เทวทูตสุตฺต

ปุจฺฉา – เตนาวุโส ภควตา…เป.… สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย ติกนิปาเต เทวทูตวเคฺค ฉฏฺฐํ เทวทูตสุตฺตํ กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ฉฏฺฐํ ภเนฺต เทวทูตสุตฺตํ ‘‘ตีณิมานิ ภิกฺขเว เทวทูตานิฯ กตมานิ ตีณิ, อิธ ภิกฺขเว เอกโจฺจ กาเยน ทุจฺจริตํ จรติ, วาจาย ทุจฺจริตํ จรติ, มนสา ทุจฺจริตํ จรติฯ โส กาเยน ทุจฺจริตํ จริตฺวา วาจาย ทุจฺจริตํ จริตฺวา มนสา ทุจฺจริตํ จริตฺวา กายสฺส เภทา ปรํ มรณา อปายํ ทุคฺคติํ วินิปาตํ นิรยํ อุปปชฺชติฯ ตเมนํ ภิกฺขเว นิรยปาลา นานาพาหาสุ คเหตฺวา ยมสฺส

รโญฺญ ทเสฺสนฺติ-อยํ เทว ปุริโส อมเตฺตโยฺย อเปเตฺตโยฺย อสามโญฺญ อพฺรหฺมโญฺญ, น กุเล เชฏฺฐปจายี, อิมสฺส เทโว ทณฺฑํ ปเณตู’’ติฯ เอวํ โข ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

ปุจฺฉา – กถญฺจาวุโส ตตฺถ ภควตา ยมสฺส รโญฺญ ปฐมเทวทูต สมนุยุญฺชนา ปกาสิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเมนํ ภิกฺขเว ยโม ราชา ปฐมํ เทวทูตํ สมนุยุญฺชติ สมนุคาหติ สมนุภาสติ ‘‘อโมฺภ ปุริส น ตฺวํ อทฺทส มนุเสฺสสุ ปฐมํ เทวทูตํ ปาตุภูต’’นฺติ เอวมาทินา ภเนฺต ตตฺถ ภควตา ยมสฺส รโญฺญ ปฐมเทวทูตสมนุยุญฺชนา ปกาสิตาฯ

‘‘อโมฺภ ปุริส น ตฺวํ อทฺทส มนุเสฺสสุ ปฐมํ เทวทูตํ ปาตุภูตํ’’ฯ

ทุติย เทวทูต

ปุจฺฉา – กถํ ปนาวุโส ตตฺถ ภควตา ยมสฺส รโญฺญ ทุติยเทวทูต สมนุยุญฺชนา ปกาสิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเมนํ ภิกฺขเว ยโม ราชา ปฐมํ เทวทูตํ สมนุยุญฺชิตฺวา สมนุคาหิตฺวา สมนุภาสิตฺวา ทุติยํ เทวทูตํ สมนุยุญฺชติ สมนุคาหติ สมนุภาสติ ‘‘อโมฺภ ปุริส น ตฺวํ อทฺทส มนุเสฺสสุ ทุติยํ เทวทูตํ ปาตุภูต’’นฺติ เอวมาทินา ภเนฺต ตตฺถ ภควตา ยมสฺส รโญฺญ ทุติยา เทวทูตสมนุยุญฺชนา ปกาสิตาฯ

‘‘อโมฺภ ปุริส น ตฺวํ อทฺทส มนุเสฺสสุ ทุติย เทวทูตํ ปาตุภูตํ’’ฯ

‘‘อโมฺภ ปุริส น ตฺวํ อทฺทส มนุเสฺสสุ อิตฺถึ วา ปุริสํ วา อาพาธิกํ ทุกฺขิตํ พาฬฺหคิลานํ สเก มุตฺตกรีเส ปลิปนฺนํ เสมานํ อเญฺญหิ วุฎฺฐาปิยมานํ อเญฺญหิ สํเวสิยมานํ’’ –

ตติย เทวทูต

ปุจฺฉา – กถํ ปนาวุโส ตตฺถ ภควตา ยมสฺส รโญฺญ ตติยเทวทูต สมนุยุญฺชนา ปกาสิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเมนํ ภิกฺขเว ยโม ราชา ทุติยํ เทวทูตํ สมนุยุญฺชิตฺวา สมนุคาหิตฺวา สมนุภาสิตฺวา ตติยํ เทวทูตํ สมนุยุญฺชติ สมนุคาหติ สมนุภาสติ ‘‘อโมฺภ ปุริส นตฺวํ มนุเสฺสสุ ตติยํ เทวทูตํ ปาตุภูตนฺติ’’ เอวมาทินา ภเนฺต ตตฺถ ภควตา ยมสฺส รโญฺญ ตติยา เทวทูตสมนุยุญฺชนา ปกาสิตาฯ

‘‘อโมฺภ ปุริส น ตฺวํ อทฺทส มนุเสฺสสุ ตติยํ เทวทูตํ ปาตุภูตํ’’ฯ

‘‘อโมฺภ ปุริส น ตฺวํ อทฺทส มนุเสฺสสุ อิตฺถึ วา ปุริสํ วา เอกาหมตํ วา ทฺวีหมตํ วา ตีหมตํ วา อุทฺธุมาตกํ วินีลกํ วิปุพฺพกชาตํ’’ –

‘‘นาสกฺขิสฺสํ ภเนฺต ปมาทสฺสํ ภเนฺต’’ –

ปุจฺฉา – กถํ ปนาวุโส ตตฺถ ภควตา เนรยิกสฺส สตฺตสฺส นิรย ทุกฺขปฏิสํเวทนา ปกาสิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเมนํ ภิกฺขเว ‘‘ยโม ราชา ตติยํ เทวทูตํ สมนุยุญฺชิตฺวา สมนุคาหิตฺวา สมนุภาสิตฺวา ตุณฺหี โหติฯ ตเมนํ ภิกฺขเว นิรยปาลา ปญฺจวิธพนฺธนํ นาม การณํ กโรนฺติ, ตตฺตํ อโยขิลํ หเตฺถ คเมนฺติ, ตตฺตํ อโยขิลํ ทุติยสฺมิํ หเตฺถ คเมนฺติ, ตตฺตํ อโยขิลํ ปาเท คเมนฺติ, ตตฺตํ อโยขิลํ ทุติยสฺมิํ ปาเท คเมนฺติ, ตตฺตํ อโยขิลํ มเชฺฌอุรสฺมิํ คเมนฺติฯ โส ตตฺถ ทุกฺขา ติพฺพา ขรา กฏุกา เวทนา เวทยติ, น จ ตาว กาลํ กโรติ, ยาว น ตํ ปาปกมฺมํ พฺยนฺตีโหตี’’ติ เอวมาทินา ภเนฺต ตตฺถ ภควตา เนรยิกสฺส นิรยทุกฺขปฏิสํเวทนา ปกาสิตาฯ

สํเวชนียกถา

ปุจฺฉา – กถํ ปนาวุโส ตตฺถ ภควตา สํเวชนียกถา กถิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – ภูตปุพฺพํ ภิกฺขเว ยมสฺส รโญฺญ เอตทโหสิ ‘‘เย กิร โภ โลเก ปาปกานิ กมฺมานิ กโรนฺติ, เต เอวรูปา วิวิธา กมฺมกรณา กรียนฺติ, อโหวตาหํ มนุสฺสตฺตํ ลเภยฺยํ, ตถาคโต จ โลเก อุปฺปเชฺชยฺย อรหํ สมฺมาสมฺพุโทฺธ’’ติ เอวมาทินา ภเนฺต ตตฺถ ภควตา สํเวชนียกถา กถิตาฯ

‘‘เย กิร โภ โลเก ปาปกานิ กมฺมานิ กโรนฺติ’’ฯ

> ‘‘โจทิตา เทวทูเตหิ, เย ปมชฺชนฺติ มาณวา;
> เต ทีฆรตฺตํ โสจนฺติ, หีนกายูปคา นราฯ
>
> เย จ โข เทวทูเตหิ, สเนฺต สปฺปุริสา อิธ;
> โจทิตา น ปมชฺชนฺติ, อริยธเมฺม กุทาจนํฯ
>
> อุปาทาเน ภยํ ทิสฺวา, ชาติมรณสมฺภเว;
> อนุปาทา วิมุจฺจนฺติ, ชาติมรณสงฺขเยฯ
>
> เต อปฺปมตฺตา สุขิโน, ทิฏฺฐธมฺมาภินิพฺพุตา;
> สพฺพเวรภยาตีตา, สพฺพทุกฺขํ อุปจฺจคุํ’’ หุ –

จตุมหาราชสุตฺต

ปุจฺฉา – เตนาวุโส ภควตา…เป.… สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย ติกนิปาเต เทวทูตวเคฺค อฏฺฐมํ จตุมหาราชสุตฺตํ กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – อฏฺฐมํ ภเนฺต จตุมหาราชสุตฺตํ ‘‘อฏฺฐมิยํ ภิกฺขเว ปกฺขสฺส จตุนฺนํ มหาราชานํ อมจฺจา ปาริสชฺชา อิมํ โลกํ อนุวิจรนฺติ กจฺจิ พหู มนุสฺสา มนุเสฺสสุ มเตฺตยฺยา เปเตฺตยฺยา สามญฺญา พฺรหฺมญฺญา กุเล เชฏฺฐาปจายิโน, อุโปสถํ อุปวสนฺติ ปฏิชาคโรนฺติ, ปุญฺญานิ กโรนฺตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อปฺปกา โข มาริสา มนุสฺสา มนุเสฺสสุ มเตฺตยฺยา เปเตฺตยฺยา สามญฺญา พฺรหฺมญฺญา กุเล เชฏฺฐาปจายิโน, อุโปสถํ อุปวสนฺติ ปฏิชาคโรนฺติ, ปุญฺญานิ กโรนฺติฯ

‘‘ทิพฺพา วต โภ กายา ปริหายิสฺสนฺติ, ปริปูริสฺสนฺติ อสุร กายา’’ –

พหู โข มาริสา มนุสฺสา มนุเสฺสสุ มเตฺตยฺยา เปเตฺตยฺยา สามญฺญา พฺรหฺมญฺญา กุเล เชฏฺฐปจายิโน, อุโปสถํ อุปวสนฺติ ปฏิชาคโรนฺติ, ปุญฺญานิ กโรนฺติฯ

‘‘ทิพฺพา วต โภ กายา ปริปูริสฺสนฺติ, ปริหายิสฺสนฺติ อสุร กายา’’ –

อาธิปเตยฺยาสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ทสมํ อาธิปเตยฺยสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภเนฺต ทสมํ อาธิปเตยฺยสุตฺตํ ‘‘ตีณิมานิ ภิกฺขเว อาธิปเตยฺยานิฯ กตมานิ ตีณิ, อตฺตาธิปเตยฺยํ โลกาธิปเตยฺยํ ธมฺมาธิปเตยฺยํฯ กตมญฺจ ภิกฺขเว อตฺตาธิปเตยฺยํ, อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อรญฺญคโต วา รุกฺขมูลคโต วา สุญฺญาคารคโต วา อิติ ปฏิสญฺจิกฺขตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

พฺราหฺมณวคฺค, ปริพฺพาชกสุตฺต

ปุจฺฉา – พฺราหฺมณวเคฺค อาวุโส จตุตฺถํ ปริพฺพาชกสุตฺตํ ภควตา กํ อารพฺภ กิสฺมิํ วตฺถุสฺมิํ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – พฺราหฺมณวเคฺค ภเนฺต จตุตฺถํ ปริพฺพาชกสุตฺตํ อญฺญตรํ พฺราหฺมณ ปริพฺพาชกํ อารพฺภ ภาสิตํฯ อญฺญตโร ภเนฺต พฺราหฺมณปริพฺพาชโก ภควนฺตํ เอตทโวจ ‘‘สนฺทิฏฺฐิโก ธโมฺม สนฺทิฏฺฐิโก ธโมฺมติ โภ โคตม วุจฺจติ, กิตฺตาวตานุ โข โภ โคตม สนฺทิฏฺฐิโก ธโมฺม โหติ อกาลิโก เอหิปสฺสิโก โอปเนยฺยิโก ปจฺจตฺตํ เวทิตโพฺพ วิญฺญูหี’’ติฯ ตสฺมิํ ภเนฺต วตฺถุสฺมิํ ‘‘รโตฺต โข พฺราหฺมณ ราเคน อภิภูโต ปริยาทินฺนจิโตฺต อตฺตพฺยาพาธายปิ เจเตติ, ปรพฺยาพาธายปิ เจเตติ, อุภย พฺยาพาธายปิ เจเตติ, เจตสิกมฺปิ ทุกฺขํ โทมนสฺสํ ปฏิสํเวเทติ, ราเค ปหีเน เนวตฺตพฺยาพาธายปิ เจเตติ, นปรพฺยาพาธายปิ เจเตติ, นอุภยพฺยาพาธายปิ เจเตติ, น เจตสิกํ ทุกฺขํ โทมนสฺสํ ปฏิสํเวเทตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

วจฺฉโคตฺตสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส สตฺตมํ วจฺฉโคตฺตสุตฺตํ ภควตา กํ อารพฺภ กิสฺมิํ วตฺถุสฺมิํ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – สตฺตมํ ภเนฺต วจฺฉโคตฺตสุตฺตํ วจฺฉโคตฺตํ ปริพฺพาชกํ อารพฺภ ภาสิตํฯ วจฺฉโคโตฺต ภเนฺต ปริพฺพาชโก ภควนฺตํ เอตทโวจ ‘‘สุตํ เมตํ โภ โคตม สมโณ โคตโม เอวมาห ‘‘มยฺหเมว ทานํ ทาตพฺพํ, นาเญฺญสํ ทานํ ทาตพฺพฯ (เปยฺยาล) อนพฺภกฺขา ตุกามาหิ มยํ ภวนฺตํ โคตม’’นฺติฯ ตสฺมิํ ภเนฺต วตฺถุสฺมิํ ‘‘เย เต วจฺฉ เอวมาหํสุ สมโณ โคตโม เอวมาห มยฺหเมว ทานํ ทาตพฺพํ, นาเญฺญสํ ทาตพฺพ’’นฺติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

สงฺคารวสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ทสมํ สงฺคารวสุตฺตํ ภควตา กํ อารพฺภ กิสฺมิํ วตฺถุสฺมิํ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ทสมํ ภนฺเต สงฺคารวสุตฺตํ สงฺคารวํ พฺราหฺมณํ อารพฺภ ภาสิตํฯ สงฺคารโว ภนฺเต พฺราหฺมโณ ภควนฺตํ เอตทโวจ ‘‘มยมสฺสุ โภ โคตม พฺราหฺมณา นาม ยญฺญํ ยชามปิ ยชาเปมปิ, ตตฺร โภ โคตม โย เจว ยชติ โย จ ยชาเปติ, สเพฺพ เต อเนกสารีริกํ ปุญฺญปฺปฏิปทํ ปฏิปนฺนา โหนฺติ, ยทิทํ ยญฺญาธิกรณํ, โยปนายํ โภ โคตม ยสฺส วา กุลา อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชิโต เอกมตฺตานํ ทเมติ, เอกมตฺตานํ สเมติ, เอกมตฺตานํ ปรินิพฺพาเปติ, เอวมสฺสายํ เอกสารีริกํ ปุญฺญปฺปฏิปทํ ปฏิปโนฺน โหติ, ยทิทํ ปพฺพชฺชาธิกรณ’’นฺติฯ ตสฺมิํ ภนฺเต วตฺถุสฺมิํ ‘‘เตนหิ พฺราหฺมณ ตเญฺญเวตฺถ ปฏิปุจฺฉิสฺสามิ, ยถา เต ขเมยฺย, ตถา นํ พฺยากเรยฺยาสี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

‘‘อิจฺจายปิ โภ โคตม เอวํ ภนฺเต อเนกสารีริกา ปุญฺญปฺปฏิปทา โหติ’’ –

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ทุติย อนุสนฺธิมฺหิ ภควตา กีทิสี ธมฺมเทสนา เทสิตาฯ

วิสฺสชฺชนา – ตเตฺถว ภนฺเต ทุติเย อนุสนฺธิมฺหิ ติวิธา ปาฏิหาริยา ปฏิสํยุตฺตา ธมฺมเทสนา ภควตา เทสิตาฯ

‘‘เสยฺยถาปิ ภวํ โคตโม ภวณฺจานโนฺท, เอเต เม ปุชฺชา เอเต เม ปาสํสา’’ –

‘‘เสยฺยถาปิ ภวํ โคตโม ภวณฺจานโนฺท, เอเต เม ปุชฺชา เอเต เม ปาสํสา’’ –

มหาวคฺค, เวนาคปุรสุตฺต

ปุจฺฉา – เตนาวุโส ภควตา…เป…. สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย ติกนิปาเต มหาวเคฺค ตติยํ เวนาคปุรสุตฺตํ กตฺถ กํ อารพฺภ กิสฺมิํ วตฺถุสฺมิํ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – โกสเลสุ ภนฺเต เวนาคปุเร นาม พฺราหฺมณานํ คาเม เวนาคปุริกํ วจฺฉโคตฺตํ พฺราหฺมณํ อารพฺภ ภาสิตํฯ เวนาคปุริโก ภนฺเต วจฺฉโคโตฺต พฺราหฺมโณ ภควนฺตํ เอตทโวจ ‘‘อจฺฉริยํ โภ โคตม, อพฺภุตํ โภ โคตม, ยาวญฺจิทํ โภโต โคตมสฺส วิปฺปสนฺนานิ อินฺทฺริยานิ, ปริสุโทฺธ ฉวิวโณฺณ ปริโยทาโต (เปยฺยาล) เอวรูปานํ นูน ภวํ โคตโม อุจฺจาสยน มหาสยนานํ นิกามลาภี อกิจฺฉลาภี’’ติฯ ตสฺมิํ ภนฺเต วตฺถุสฺมิํ ‘‘ยานิ โข ปน ตานิ พฺราหฺมณ อุจฺจาสยน มหาสยนานิฯ เสยฺยถิทํ, อาสนฺทิ ปลฺลโงฺก โคนโก จิตฺตโก ปฏิกา ปฏลิกา ตูลิกา วิกติกา อุทฺทโลมี เอกนฺตโลมี กฎฺฏิสฺสํ โกเสยฺยํ กุฎฺฎกํ หตฺถตฺถรํ อสฺสตฺถรํ รถตฺถรํ อชินปฺปเวณี กทลิมิคปวรปจฺจตฺถรณํ สอุตฺตรจฺฉทํ อุภโตโลหิตกูปธานํฯ ทุลฺลภานิ ตานิ ปพฺพชิตานํ, ลทฺธา จ ปน นกปฺปนฺตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

‘‘อจฺฉริยํ โภ โคตม อพฺภุตํ โภ โคตม’’ฯ

ทิพฺพ อุจฺจาสยนมหาสยน

ปุจฺฉา – กถญฺจาวุโส ตตฺถ ภควตา ทิพฺพํ อุจฺจาสยนมหาสยนํ เทสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – อิธาหํ พฺราหฺมณ ยํ คามํ วา นิคมํ วา อุปนิสฺสาย วิหรามิ, โส ปุพฺพณฺหสมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจีวรมาทาย ตเมว คามํ วา นิคมํ วา ปิณฺฑาย ปวิสามิ, โส ปจฺฉาภตฺตํ

ปิณฺฑปาตปฏิกฺกโนฺต วนนฺตเญฺญว ปวิสามีติ เอวมาทินา ภเนฺต ตตฺถ ภควตา ทิพฺพํ อุจฺจาสยนมหาสยนํ เทสิตํฯ

พฺรหฺม อุจฺจาสยนมหาสยน

ปุจฺฉา – กถญฺจาวุโส ตตฺถ ภควตา พฺรหฺมํ อุจฺจาสยนมหาสยนํ เทสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – อิธาหํ พฺราหฺมณํ ยํ คามํ วา นิคมํ วา อุปนิสฺสาย วิหรามิ, โส ปุพฺพณฺหสมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจีวรมาทาย ตเมว คามํ วา นิคมํ วา ปิณฺฑาย ปวิสามีติ เอวมาทินา ภเนฺต ตตฺถ ภควตา พฺรหฺมอุจฺจาสยนมหาสยนํ เทสิตํฯ

กตมํ ปน ตํ โภ โคตม พฺรหฺมอุจฺจาสยนมหาสยนํฯ

อริย อุจฺจาสยนมหาสยน

ปุจฺฉา – กถญฺจาวุโส ตตฺถ ภควตา อริยํ อุจฺจาสยนมหาสยนํ เทสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – อิธาหํ พฺราหฺมณ ยํ คามํ วา นิคมํ วา อุปนิสฺสาย วิหรามิ, โส ปุพฺพณฺหสมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจีวรมาทาย ตเมว คามํ วา นิคมํ วา ปิณฺฑาย ปวิสามิฯ โส ปจฺฉาภตฺตํ ปิณฺฑปาต ปฏิกฺกโนฺต วนนฺตเญฺญว ปวิสามีติ เอวมาทินา ภเนฺต ตตฺถ ภควตา อริยํ อุจฺจาสยนมหาสยนํ เทสิตํฯ

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส มหาวเคฺค ปญฺจมํ เกสมุตฺติสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กํ อารพฺภ กิสฺมึ วตฺถุสฺมึ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – โกสเลสุ ภเนฺต เกสมุเตฺตนาม กาลามานํ นิคเม เกสมุตฺติเย กาลาเม อารพฺภ ภาสิตํฯ เกสมุตฺติยา ภเนฺต กาลามา ภควนฺตํ เอตทโวจุํ ‘‘สนฺติ ภเนฺต เอเก สมณ พฺราหฺมณา เกสมุตฺตํ อาคจฺฉนฺติ, เต สกํเยว วาทํ ทีเปนฺติ, โชเตนฺติ, ปรปฺปวาทํ ปน ขุํเสนฺติ วเมฺภนฺติ ปริภวนฺติ, โอมกฺขึ กโรนฺติ, อปเรปิ ภเนฺต เอเก สมณพฺราหฺมณา เกสมุตฺตํ อาคจฺฉนฺติ, เตปิ สกํเยว วาทํ ทีเปนฺติ โชเตนฺติ, ปรปฺปวาทํ ปน ขุํเสนฺติ วเมฺภนฺติ ปริภวนฺติ, โอมกฺขึ กโรนฺติฯ เตสํ โน ภเนฺต อมฺหากํ โหเตว กงฺขา, โหติ วิจิกิจฺฉา โก สุ นาม อิเมสํ ภวตํ สมณพฺราหฺมณานํ สจฺจํ อาห, โก มุสา’’ติฯ ตสฺมึ ภเนฺต วตฺถุสฺมึ ‘‘อลญฺหิ โว กาลามา กงฺขิตุํ อลํ วิจิกิจฺฉิตุํ, กงฺขีเยว ปน โว ฐาเน วิจิกิจฺฉา อุปฺปนฺนา’’ติ เอว มาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อุโปสตสุตฺต

ปุจฺฉา – เตนาวุโส ภควตา…เป.… สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย ติกนิปาเต มหาวเคฺค ทสมํ อุโปสถสุตฺตํ กตฺถ กํ อารพฺภ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – สาวตฺถิยํ ภเนฺต วิสาขํ มิคารมาตรํ อารพฺภ ‘‘ตโย โข เม วิสาเข อุโปสถาฯ กตเม ตโยฯ โคปาลกุโปสโถ นิคณฺฐุโปสโถ อริยุโปสโถ’’ติ เอวํ โข ภควตา ภาสิตํฯ

หนฺท กุโต นุ ตฺวํ วิสาเข อาคจฺฉสิ ทิวา ทิวสฺสฯ

‘‘ตโย โข เม วิสาเข อุโปสถาฯ กตเม ตโย, โคปาลกุโปสโถ นิคณฺฐุโปสโถ อริยุโปสโถ’’ –

โคปาลกอุปฺคฺคล

ปุจฺฉา – กถญฺจาวุโส ตตฺถ ภควตา โคปาลกุโปสโถ ปกาสิโตฯ

วิสฺสชฺชนา – กถญฺจ วิสาเข โคปาลกุโปสโถ โหติ, เสยฺยถาปิ วิสาเข โคปาลโก สายนฺหสมเย สามิกานํ คาโว นิยฺยาเตตฺวา อิติ ปฏิสญฺจิกฺขติ ‘‘อชฺช โข คาโว อมุกสฺมิญฺจ อมุกสฺมิญฺจ ปเทเส จรึสุ, อมุกสฺมิญฺจ อมุกสฺมิญฺจ ปเทเส ปานียานิ ปิวึสุฯ

เสฺว ทานิ คาโว อมุกสฺมิญฺจ อมุกสฺมิญฺจ ปเทเส จริสฺสนฺติ, อมุกสฺมิญฺจ อมุกสฺมิญฺจ ปเทเส ปานียานิ ปิวิสฺสนฺตี’’ติ เอวมาทินา ภนฺเต ตตฺถ ภควตา โคปาลกุโปสโถ ปกาสิโตฯ

นิคณฺฐอุปฺคฺคล

ปุจฺฉา – กถญฺจาวุโส ตตฺถ ภควตา นิคณฺฐุโปสโถ ปกาสิโตฯ

วิสฺสชฺชนา – กถญฺจ วิสาเข นิคณฺฐุโปสโถ โหติ, อตฺถิ วิสาเข นิคณฺฐานาม สมณชาติกา, เต สาวกํ เอวํ สมาทเปนฺติ, ‘‘เอหิตฺวํ อโมฺภปุริส เย ปุรตฺถิมาย ทิสาย ปาณา ปรํ โยชนสตํ, เตสุ ทณฺฑํ นิกฺขิปาหิ, เย ปจฺฉิมาย ทิสายฯ เย อุตฺตราย ทิสายฯ เย ทกฺขิณาย ทิสาย ปาณา ปรํ โยชนสตํ, เตสุ ทณฺฑํ นิกฺขิปาหี’’ติ เอวมาทินา ภนฺเต ตตฺถ ภควตา นิคณฺฐุโปสโถ ปกาสิโตฯ

เอหิ ตฺวํ อโมฺภ ปุริสฯ

เอหิ ตฺวํ อโมฺภ ปุริส สพฺพเจลานิ นิกฺขิปิตฺวา เอวํ วเทหิฯ

นาหํ กฺวจนิ กสฺสจิ กิญฺจนตสฺมึ, น จ มม กฺวจนิ กตฺถจิ กิญฺจน ตตฺถิฯ

อริยา อุโปสโถ

ปุจฺฉา – กถญฺจาวุโส ตตฺถ ภควตา อริยุโปสโถ วิตฺถาเรน วิภชิตฺวา ปกาสิโตฯ

วิสฺสชฺชนา – กถญฺจ วิสาเข อริยุโปสโถ โหติ, อุปกฺกิลิฏฺฐสฺส วิสาเข จิตฺตสฺส อุปกฺกเมน ปริโยทปนา โหติฯ กถญฺจ วิสาเข อุปกฺกิลิฏฺฐสฺส จิตฺตสฺส อุปกฺกเมน ปริโยทปนา โหติฯ อิธ วิสาเข อริยสาวโก ตถาคตํ อนุสฺสรติ ‘‘อิติปิ โส ภควา อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน สุคโต โลกวิทู อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ สตฺถา เทวมนุสฺสานํ พุทฺโธ ภควา’’ติฯ ตสฺส ตถาคตํ อนุสฺสรโต จิตฺตํ ปสีทติ, ปาโมชฺชํ อุปฺปชฺชติ, เย จิตฺตสฺส อุปกฺกิเลสา เต ปหียนฺตีติ เอวมาทินา ภนฺเต ตตฺถ ภควตา อริโย อุโปสโถ วิตฺถาเรตฺวา ปกาสิโตฯ

ปุจฺฉา – เอวํ อุปวุตฺถสฺส ปน อาวุโส อริยุโปสถสฺส กถํ มหปฺผลตา มหานิสํสตา วุตฺตา ภควตาฯ

วิสฺสชฺชนา – กีวมหปฺผลา โหติ, กีวมหานิสํโส, กีวมหาชุติโก, กีวมหาวิปฺผาโร, เสยฺยถาปิ วิสาเข โย อิเมสํ โสฬสนฺนํ มหาชนปทานํ ปหูตรตฺตชนปทานํ อิสฺสริยาธิปจฺจํ รชฺชํ กาเรยฺย, เสยฺยถิทํ ''องฺคานํ มคธานํ กาสีนํ โกสลานํ วชฺชีนํ มลฺลานํ เจตีนํ วงฺคานํ กุรูนํ ปญฺจาลานํ มจฺฉานํ สูรเสนานํ อสฺสกานํ อวนฺตีนํ คนฺธารานํ กโมฺพชานํ, อฏฺฐงฺคสมนฺนาคตสฺส อุโปสถสฺส เอตํ กลํ นาคฺฆติ โสฬสิ''นฺติ เอวมาทินา ภเนฺต ตตฺถ ภควตา เอวํ อุปวุตฺถสฺส อริยุโปสถสฺส มหปฺผลตา มหานิสํสตา วุตฺตาฯ

อานนฺทวคฺค

อาชีวกสุตฺต

ปุจฺฉา – องฺคุตฺตรนิกาเย อาวุโส ติกนิปาเต อานนฺทวคฺเค ทุติยํ อาชีวกสุตฺตํ กตฺถ กํ อารพฺภ กิสฺมิํ วตฺถุสฺมิํ เกน กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – โกสมฺพิยํ ภเนฺต อญฺญตรํ อาชีวกสาวกํ คหปติํ อารพฺภ อายสฺมตา อานนฺทเตฺถเรน ธมฺมภณฺฑาคาริเกน ภาสิตํฯ อญฺญตโร ภเนฺต อาชีวกสาวโก คหปติ อายสฺมนฺตํ อานนฺทํ เอตทโวจ ''เกสํ โน ภเนฺต อานนฺท ธโมฺม สฺวากฺขาโต, เก โลเก สุปฺปฏิปนฺนา, เก โลเก สุคตา''ติฯ ตสฺมิํ ภเนฺต วตฺถุสฺมิํ ''เตน หิ คหปติ ตเญฺญเวตฺถ ปฏิปุจฺฉิสฺสามิ, ยถา เต ขเมยฺย, ตถา นํ พฺยากเรยฺยาสี''ติ เอวมาทินา อายสฺมตา อานนฺทเตฺถเรน ธมฺมภณฺฑาคาริเกน ภาสิตํฯ

''เกสํ โน ภเนฺต อานนฺท ธโมฺม สฺวากฺขาโต, เก โลเก สุปฺปฏิปนฺนา, เก โลเก สุคตา''ฯ

''ตํ กิํ มญฺญสิ คหปติ'' –

''อิติ โข คหปติ ตยาเวตํ พฺยากตํ'' –

''อภิกฺกนฺตํ ภเนฺต, อภิกฺกนฺตํ ภเนฺต, เสยฺยถาปิ ภเนฺต นิกฺกุชฺชิตํ วา อุกฺกุเชฺชยฺย'' –

คนฺธชาตสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส นวมํ คนฺธชาตสุตฺตํ ภควตา กํ อารพฺภ กิสฺมิํ วตฺถุสฺมิํ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – อายสฺมนฺตํ ภเนฺต อานนฺทํ อารพฺภ ภาสิตํฯ อายสฺมา ภเนฺต อานโนฺท ภควนฺตํ เอตทโวจ ''ตีณิมานิ ภเนฺต คนฺธชาตานิ, เยสํ อนุวาตํเยว คโนฺธ คจฺฉติ โน ปฏิวาตํ… เป.… อตฺถิ นุ โข ภเนฺต กิญฺจิ คนฺธชาตํ, ยสฺส อนุวาตมฺปิ คโนฺธ คจฺฉติ ปฏิวาตมฺปิ คโนฺธ คจฺฉติ, อนุวาตปฏิวาตมฺปิ คโนฺธ คจฺฉตี''ติฯ ตสฺมิํ ภเนฺต วตฺถุสฺมิํ ''อตฺถานนฺท กิญฺจิ คนฺธชาตํ, ยสฺส อนุวาตมฺปิ คโนฺธ คจฺฉติ, ปฏิวาตมฺปิ คโนฺธ คจฺฉติ, อนุวาตปฏิวาตมฺปิ คโนฺธ คจฺฉตี''ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

น ปุปฺผคโนฺธ ปฏิวาตเมติ;
น จนฺทนํ ตครมลฺลิกา วา;
สตญฺจ คโนฺธ ปฏิวาตเมติ;

สพฺพา ทิสา สปฺปุริโส ปวายติ;

คทฺรภสุตฺต

ปุจฺฉา – สมณวเคฺค อาวุโส ทุติยํ คทฺรภสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – สมณวเคฺค ภเนฺต ทุติยํ คทฺรภสุตฺตํ ‘‘เสยฺยถาปิ ภิกฺขเว คทฺรโภ โคคณํ ปิฏฺฐิโต ปิฏฺฐิโต อนุพนฺโธ โหติ ‘อหมฺปิ ทโมฺม อหมฺปิ ทโมฺม’ติ, ตสฺส น ตาทิโส วโณฺณ โหติ เสยฺยถาปิ คุนฺนํ, น ตาทิโส สโร โหติ เสยฺยถาปิ คุนฺนํ, น ตาทิสํ ปทํ โหติ เสยฺยถาปิ คุนฺนํ, โส โคคณํเยว ปิฏฺฐิโต ปิฏฺฐิโต อนุพนฺโธ โหติ อหมฺปิ ทโมฺม อหมฺปิ ทโมฺม’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ตสฺมาติห ภิกฺขเว เอวํ สิกฺขิตพฺพํฯ

‘‘ติโพฺพ โน ฉโนฺท ภวิสฺสติ อธิสีลสิกฺขาสมาทาเน…เป.… อธิปญฺญาสิกฺขาสมาทาเน’’ –

สงฺกวาสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส เอกาทสมํ สงฺกวาสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กํ อารพฺภ กิสฺมิํ วตฺถุสฺมิํ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – โกสเลสุ ภเนฺต สงฺกวายํ นาม โกสลานํ นิคเม กสฺสปโคตฺตํ นาม ภิกฺขุํ อารพฺภ ภาสิตํฯ กสฺสป โคโตฺต ภเนฺต ภิกฺขุ ภควติ มโนปทูสิตฺวา ภควโต สนฺติเก อจฺจยํ อจฺจยโต เทเสสิฯ ตสฺมิํ ภเนฺต วตฺถุสฺมิํ ‘‘เถโร เจปิ กสฺสป ภิกฺขุ น สิกฺขากาโม น สิกฺขาสมาทานสฺส วณฺณวาทีฯ เย จเญฺญ ภิกฺขู น สิกฺขากามา, เต จ น สิกฺขาย สมาทเปติ, เย จเญฺญ ภิกฺขู สิกฺขากามา เตสญฺจ น วณฺณํ ภณติ ภูตํ ตจฺฉํ กาเลนา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

โลณกปลฺลวเคฺค

อจฺจายิกสุตฺต

ปุจฺฉา – เตนาวุโส…เป.… สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย ติกนิปาเต โลณกปลฺลวเคฺค ปฐมํ อจฺจายิกสุตฺตํ กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – โลณกปลฺลวเคฺค ภเนฺต ปฐมํ อจฺจายิกสุตฺตํ ‘‘ตีณิมานิ ภิกฺขเว กสฺสกสฺส คหปติสฺส อจฺจายิกานิ กรณียานิฯ กตมานิ ตีณิ, อิธ ภิกฺขเว กสฺสโก คหปติ สีฆํ สีฆํ เขตฺตํ สุกฏฺฐํ กโรติ สุมติกตํฯ สีฆํ สีฆํ เขตฺตํ สุกฏฺฐํ กริตฺวา สุมติกตํ สีฆํ สีฆํ พีชานิ ปติฏฺฐาเปติฯ สีฆํ สีฆํ พีชานิ ปติฏฺฐาเปตฺวา สีฆํ สีฆํ อุทกํ อภิเนติปิ อปเนติปิฯ อิมานิ โข ภิกฺขเว ตีณิ กสฺสกสฺส คหปติสฺส อจฺจายิกานิ กรณียานิ’’ติ เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

สโมฺพธวเคฺค

รุณฺณสุตฺต

ปุจฺฉา – สโมฺพธวเคฺค ปนาวุโส ปญฺจมํ รุณฺณสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – สโมฺพธวเคฺค ภเนฺต ปญฺจมํ รุณฺณสุตฺตํ ‘‘รุณฺณมิทํ ภิกฺขเว อริยสฺส วินเย ยทิทํ คีตํ, อุมฺมตฺตกมิทํ ภิกฺขเว อริยสฺส วินเย ยทิทํ นจฺจํ, โกมารกมิทํ ภิกฺขเว อริยสฺส วินเย ยทิทํ อติเวลํ ทนฺตวิทํสกหสิตํฯ ตสฺมาติห ภิกฺขเว เสตุฆาโต คีเต เสตุฆาโต นเจฺจ, อลํ โว ธมฺมปฺปโมทิตานํ สตํ สิตํ สิตมตฺตายา’’ติ เอวํ โข ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

อรกฺขีกสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส สตฺตมํ อรกฺขิตสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กํ อารพฺภ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – สาวตฺถิยํ ภเนฺต อนาถปิณฺฑิกํ คหปตึ อารพฺภ ‘‘จิเตฺต คหปติ อรกฺขิเต กายกมฺมมฺปิ อรกฺขิตํ โหติ, วจีกมฺมมฺปิฯ มโนกมฺมมฺปิ อรกฺขิตํ โหติฯ ตสฺส อรกฺขิตกายกมฺมนฺตสฺส อรกฺขิตวจีกมฺมนฺตสฺส อรกฺขิตมโนกมฺมนฺตสฺส กายกมฺมมฺปิ อวสฺสุตํ โหติ, วจีกมฺมมฺปิ อวสฺสุตํ โหติ, มโนกมฺมมฺปิ อวสฺสุตํ โหตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อาปายิกวคฺค

อปณฺณกสุตฺต

ปุจฺฉา – อาปายิกวเคฺค อาวุโส ฉฎฺฐํ อปณฺณกสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – อาปายิกวเคฺค ภเนฺต ฉฎฺฐํ อปณฺณกสุตฺตํ ‘‘ติโสฺส อิมา ภิกฺขเว วิปตฺติโยฯ กตมา ติโสฺส สีลวิปตฺติ, จิตฺตวิปตฺติ, ทิฎฺฐิวิปตฺติฯ กตมา จ ภิกฺขเว สีลวิปตฺติ, อิธ ภิกฺขเว เอกโจฺจ ปาณาติปาตี โหติ…เป.… สมฺผปฺปลาปี โหติฯ อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว สีลวิปตฺตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

กุสินารวคฺค

กุสินารสุตฺต

ปุจฺฉา – กุสินารวเคฺค ปนาวุโส ปฐมํ กุสินารสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กํ อารพฺภ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – กุสินารายํ ภเนฺต พลิหรเณ วนสเณฺฑ สมฺพหุเล ภิกฺขู อารพฺภ ‘‘อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อญฺญตรํ คามํ วา นิคมํ วา อุปนิสฺสาย วิหรติ, ตเมนํ คหปติ วา คหปติปุโตฺต วา อุปสงฺกมิตฺวา สฺวาตนาย ภเตฺตน นิมเนฺตตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

หตฺถกสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ปญฺจมํ หตฺถกสุตฺตํ ภควตา กตฺถ เกน สทฺธึ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – สาวตฺถิยํ ภเนฺต หตฺถเกน เทวปุเตฺตน สทฺธึ ‘‘เย เต หตฺถก ธมฺมา ปุเพฺพ มนุสฺสภูตสฺส ปวตฺติโน อเหสุํ, อปินุ เต เต ธมฺมา เอตรหิ ปวตฺติโน’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อนุรุทฺธสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส อฏฺฐมํ อนุรุทฺธสุตฺตํ กํ อารพฺภ เกน กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – อฏฺฐมํ ภเนฺต อนุรุทฺธสุตฺตํ อายสฺมนฺตํ อนุรุทฺธเตฺถรํ อารพฺภ อายสฺมตา สาริปุตฺตเตฺถเรน ธมฺมเสนาปตินา ‘‘ยํ โข เต อาวุโส อนุรุทฺธ เอวํ โหติ ‘อหํ ทิเพฺพน จกฺขุนา วิสุเทฺธน อติกฺกนฺตมานุสเกน สหสฺสํ โลกํ โวโลเกมี’ติ, อิทํ เต มานสฺมิ’’ติ เอวมาทินา ภาสิตํฯ

‘‘สาธุ วตายสฺมา อนุรุโทฺธ อิเม ตโย ธเมฺม ปหาย อิเม ตโย ธเมฺม อมนสิกริตฺวา อมตาย ธาตุยา จิตฺตํ อุปสํหรตุ’’ –

กุสินารวคฺค

ปฏิจฺฉนฺนสุตฺต

ปุจฺฉา – เตนาวุโส ภควตา…เป…. สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย ติกนิปาเต กุสินารวเคฺค นวมํ ปฏิจฺฉนฺนสุตฺตํ กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – นวมํ ภเนฺต ปฏิจฺฉนฺนสุตฺตํ ‘‘ตีณิมานิ ภิกฺขเว ปฏิจฺฉนฺนานิ อาวหนฺติ โน วิวฏานิฯ กตมานิ ตีณิ, มาตุคาโม ภิกฺขเว ปฏิจฺฉโนฺน อาวหติ โน วิวโฏ, พฺราหฺมณานํ ภิกฺขเว มนฺตา ปฏิจฺฉนฺนา อาวหนฺติ โน วิวฏา, มิจฺฉาทิฏฺฐิ ภิกฺขเว ปฏิจฺฉนฺนา อาวหติ โน วิวฏาฯ อิมานิ โข ภิกฺขเว ตีณิ ปฏิจฺฉนฺนานิ อาวหนฺติ โน วิวฏานี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

เลขสุตฺต

ปุจฺฉา – ตเตฺถว อาวุโส ทสมํ เลขสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ทสมํ ภเนฺต เลขสุตฺตํ ‘‘ตโยเม ภิกฺขเว ปุคฺคลา สโนฺต สํวิชฺชมานา โลกสฺมิํฯ กตเม ตโย, ปาสาณเลขูปโม ปุคฺคโล ปถวิเลขูปโม ปุคฺคโล อุทกเลขูปโม ปุคฺคโลฯ กตโม จ ภิกฺขเว ปาสาณ เลขูปโม ปุคฺคโล, อิธ ภิกฺขเว เอกโจฺจ ปุคฺคโล อภิณฺหํ กุชฺฌติ, โส จ ขฺวสฺส โกโธ ทีฆรตฺตํ อนุเสติฯ เสยฺยถาปิ ภิกฺขเว ปาสาณเลขา น ขิปฺปํ ลุชฺชติ วาเตน วา อุทเกน วา, จิรฏฺฐิติกา โหติ, เอวเมว โข ภิกฺขเว อิเธกโจฺจ ปุคฺคโล อภิณฺหํ กุชฺฌติ, โส จ ขฺวสฺส โกโธ ทีฆรตฺตํ อนุเสติฯ อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ปาสาณเลขูปโม ปุคฺคโล’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

โยธาชีววคฺค

เกสกมฺพลสุตฺต

ปุจฺฉา – โยธาชีววเคฺค ปน อาวุโส ปญฺจมํ เกสกมฺพลสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – โยธาชีววเคฺค ภเนฺต ปญฺจมํ เกสกมฺพลสุตฺตํ ‘‘เสยฺยถาปิ ภิกฺขเว ยานิ กานิจิ ตนฺตาวุตานํ วตฺถานํ, เกสกมฺพโล เตสํ ปฏิกิโฎฺฐ อกฺขายติฯ เกสกมฺพโล ภิกฺขเว สีเต

สีโต อุเณฺห อุโณฺห ทุพฺพโณฺณ ทุคฺคนฺธ ทุกฺขสมฺผโสฺสฯ เอวเมว โข ภิกฺขเว ยานิกานิจิ ปุถุสมณพฺราหฺมณวาทานํ, มกฺขลิวาโท เตสํ ปฏิกิฏฺโฐ อกฺขายตีติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

มงฺคลวคฺค

วนฺทนาสุตฺต

ปุจฺฉา – มงฺคลวเคฺค ปนาวุโส นวมํ วนฺทนาสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – มงฺคลวเคฺค ภเนฺต นวมํ วนฺทนาสุตฺตํ ‘‘ติโสฺส อิมา ภิกฺขเว วนฺทนาฯ กตมา ติโสฺส, กาเยน วาจาย มนสาฯ อิมา โข ภิกฺขเว ติโสฺส วนฺทนา’’ติ, เอวํ โข ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

‘‘ติโสฺส อิมา ภิกฺขเว วนฺทนาฯ กตมา ติโสฺส, กาเยน วาจาย มนสาฯ อิมา โข ภิกฺขเว ติโสฺส วนฺทนา’’ฯ

ปุพฺพณฺหสุตฺต

ปุจฺฉา – ตโตฺถ อาวุโส ทสมํ ปุพฺพณฺหสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – ทสมํ ภเนฺต ปุพฺพณฺหสุตฺตํ ‘‘เย ภิกฺขเว สตฺตา ปุพฺพณฺหสมยํ กาเยน สุจริตํ จรนฺติ, วาจาย สุจริตํ จรนฺติ, มนสา สุจริตํ จรนฺติฯ สุปุพฺพโณฺห ภิกฺขเว เตสํ สตฺตานํฯ เย ภิกฺขเว สตฺตา มชฺฌนฺหิกสมยํ…เป.… สายนฺหสมยํ กาเยน สุจริตํ จรนฺติ, วาจาย สุจริตํ จรนฺติ, มนสา สุจริตํ จรนฺติฯ สุสายโนฺห ภิกฺขเว เตสํ สตฺตาน’’นฺติ เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

> สุนกฺขตฺตํ สุมงฺคลํ, สุปฺปภาตํ สุหุฏฺฐิตํ;
> สุขโณ สุมุหุโตฺต จ, สุยิฏฺฐํ พฺรหฺมจาริสุฯ

ภณฺฑคามวคฺค

อนุพุทฺธสุตฺต

ปุจฺฉา – จตุกฺกนิปาเต ปน อาวุโส ภณฺฑคามวเคฺค ปฐมํ อนุพุทฺธสุตฺตํ ภควตา สตฺถ กํ อารพฺภ กตฺถญฺจ ภาสิตํฯ

วิสฺสชฺชนา – วชฺชีสุ ภเนฺต ภณฺฑคาเม สมฺพหุเล ภิกฺขู อารพฺภ ‘‘จตุนฺนํ ภิกฺขเว ธมฺมานํ อนนุโพธา อปฺปฏิเวธา เอวมิทํ ทีฆมทฺธานํ สนฺธาวิตํ สํสริตํ มมเญฺจว ตุมฺหากญฺจฯ กตเมสํ จตุนฺนํ, อริยสฺส ภิกฺขเว สีลสฺส อนนุโพธา อปฺปฏิเวธา เอวมิทํ ทีฆมทฺธานํ สนฺธาวิตํ สํสริตํ มมเญฺจว ตุมฺหากญฺจฯ อริยสฺส ภิกฺขเว สมาธิสฺส…ฯ อริยาย ภิกฺขเว ปญฺญาย…ฯ อริยาย ภิกฺขเว วิมุตฺติยา อนนุโพธา อปฺปฏิเวธา เอวมิทํ ทีฆมทฺธานํ สนฺธาวิตํ สํสริตํ มมเญฺจว ตุมฺหากญฺจา’’ติ เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

อปฺปสฺสุตสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส ฉฏฺฐํ อปฺปสฺสุตสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ตตฺถ ภเนฺต ฉฏฺฐํ อปฺปสฺสุตสุตฺตํ ‘‘จตฺตาโรเม ภิกฺขเว ปุคฺคลา สนฺต สํวิชฺชมานา โลกสฺมิํฯ กตเม จตฺตาโร, อปฺปสฺสุโต สุเตน อนุปฺปโนฺน, อปฺปสฺสุโต สุเตน อุปฺปโนฺน, พหุสฺสุโต สุเตน อนุปฺปโนฺน, พหุสฺสุโต สุเตน อุปฺปโนฺน’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

จรวคฺค

จรสุตฺต

ปุ – จรวเคฺค ปน อาวุโส ปฐมํ จรสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – จรวเคฺค ภเนฺต ปฐมํ จรสุตฺตํ ‘‘จรโต เจปิ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อุปฺปชฺชติ กามวิตโกฺก วา พฺยาปาทวิตโกฺก วา วิหิํสาวิตโกฺก วา, ตํ เจ ภิกฺขุ อธิวาเสติ นปฺปชหติ น วิโนเทติ น พฺยนฺตีกโรติ น อนภาวํ คเมตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อุรุเวลวคฺค

โลกสุตฺต

ปุ – เตนาวุโส…เป…. สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย จตุกฺกนิปาเต อุรุเวลวเคฺค ตติยํ โลกสุตฺตํ กถํ ภาสิตํฯ

วิ – อุรุเวลวเคฺค ภเนฺต ตติยํ โลกสุตฺตํ ‘‘โลโก ภิกฺขเว ตถาคเตน อภิสมฺพุโทฺธ, โลกสฺมา ตถาคโต วิสํยุโตฺต, โลกสมุทโย ภิกฺขเว ตถาคเตน อภิสมฺพุโทฺธ, โลกสมุทโย ตถาคตสฺส ปหีโน, โลกนิโรโธ ภิกฺขเว ตถาคเตน อภิสมฺพุโทฺธ โลกนิโรโธ ตถาคตสฺส สจฺฉิกโต, โลกนิโรธคามินี ปฏิปทา ภิกฺขเว ตถาคเตน อภิสมฺพุทฺธา, โลกนิโรธคามินิ ปฏิปทา ตถาคตสฺส ภาวิตา’’ติ เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

ทโนฺต ทมยตํ เสโฏฺฐ,
สโนฺต สมยตํ อิสิ;
มุโตฺต โมจยตํ อโคฺค,
ติโณฺณ ตารยตํ วโร–

สพฺพํ โลกํ อภิญฺญาย,
สพฺพํ โลเก ยถาตถํ;
สพฺพํ โลกํ วิสํยุโตฺต,
สพฺพโลเก อนูปโยฯ

ส เว สพฺพาภิภู ธีโร,
สพฺพคนฺถปฺปโมจโน;
ปุฏฺฐ’สฺส ปรมา สนฺติ,
นิพฺพานํ อกุโต ภยํฯ

เอส ขีณาสโว พุโทฺธ,

อนีโฆ ฉินฺนสํสโย;
สพฺพกมฺมกฺขยํ ปโตฺต,
วิมุโตฺต อุปธิสงฺขเย;

เอส โส ภควา พุโทฺธ,
เอส สีโห อนุตฺตโร;
สเทวกสฺส โลกสฺส,
พฺรหฺมจกฺกํ ปวตฺตยีฯ

อิติ เทวา มนุสฺสา จ,
เย พุทฺธํ สรณํ คตา;
สงฺคมฺม ตํ นมสฺสนฺติ,
มหนฺตํ วีตสารทํฯ

ทโนฺต ทมยตํ เสโฎฺฐ,
สโนฺต สมยตํ อิสิ;
มุโตฺต โมจยตํ อโคฺค,
ติโณฺณ ตารยตํ วโรฯ

อิติ เหตํ นมสฺสนฺติ,
มหนฺตํ วีตสารทํ;
สเทวกสฺมึ โลกสฺมึ,
นตฺถิ เม ปฏิปุคฺคโล–

พฺรหฺมจริยสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส ปญฺจมํ พฺรหฺมจริยสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ปญฺจมํ ภเนฺต พฺรหฺมจริยสุตฺตํ ‘‘นยิทํ ภิกฺขเว พฺรหฺมจริยํ วุสฺสติ ชนกุหนตฺถํ, น ชนลปนตฺถํ, น ลาภสกฺการสิโลกานิสํสตฺถํ , น อิติวาทปฺปโมกฺขานิสํสตฺถํ, น ‘อิติ มํ ชโน ชานาตู’ติฯ อถ โข อิทํ ภิกฺขเว พฺรหฺมจริยํ วุสฺสติ สํวรตฺถํ ปหานตฺถํ วิราคตฺถํ นิโรธตฺถ’’นฺติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อริยวํสสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส อฎฺฐมํ อริยวํสสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ตเตฺถว ภเนฺต อฎฺฐมํ อริยวํสสุตฺตํ ‘‘จตฺตาโรเม ภิกฺขเว อริยวํสา อคฺคญฺญา รตฺตญฺญา วํสญฺญา โปราณา, อสํกิณฺณา อสํกิณฺณปุพฺพาน สํกียิสฺสนฺติ, อปฺปฏิกุฎฺฐา สมเณหิ พฺราหฺมเณหิ วิญฺญูหิฯ กตเม จตฺตาโร, อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สนฺตุโฎฺฐ โหติ อิตรีตเรน จีวเรน, อิตรีตรจีวรสนฺตุฎฺฐิยา จ วณฺณวาที, น จ จีวรเหตุ อเนสนํ อปฺปติรูปํ อาปชฺชติ, อลทฺธา จ จีวรํ น ปริตสฺสติ, ลทฺธา จ จีวรํ อคธิโต อมุจฺฉิโต อนโชฺฌปโนฺน อาทีนวทสฺสาวี นิสฺสรณปโญฺญ ปริภุญฺชติ, ตาย จ ปน อิตรีตรจีวรสนฺตุฎฺฐิยา เนวตฺตานุกฺกํเสติ โน ปรํ วเมฺภติฯ โย หิ

ตตฺถ ทโกฺข อนลโส สมฺปชาโน ปฏิสฺสโต, อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ภิกฺขุ โปราเณ อคฺคเญฺญ อริยวํเส ฐิโต’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

จกฺกวคฺค

จกฺกสุตฺต

ปุ – จกฺกวเคฺค ปน อาวุโส ปฐมํ จกฺกสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – จกฺกวเคฺค ภเนฺต ปฐมํ จกฺกสุตฺตํ ‘‘จตฺตาริมานิ ภิกฺขเว จกฺกานิ, เยหิ สมนฺนาคตานํ เทวมนุสฺสานํ จตุจกฺกํ วตฺตติ, เยหิ สมนฺนาคตา เทวมนุสฺสา นจิรเสฺสว มหนฺตตฺตํ เวปุลฺลตฺตํ ปาปุณนฺติ โภเคสุฯ กตมานิ จตฺตาริ, ปติรูปเทสวาโส สปฺปุริสาวสฺสโย อตฺตสมฺมาปณิธิ ปุเพฺพ จ กตปุญฺญตา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

สงฺคหสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส ทุติยํ สงฺคหสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ตเตฺถว ภเนฺต ทุติยํ สงฺคหสุตฺตํ ‘‘จตฺตาริมานิ ภิกฺขเว สงฺคหวตฺถูนิฯ กตมานิ จตฺตาริ, ทานํ เปยฺยวชฺชํ อตฺถจริยา สมานตฺตตา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

สีหสุตฺต

ปุ – ภเตฺถว อาวุโส ตติยํ สีหสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ตเตฺถว ภเนฺต ตติยํ สีหสุตฺตํ ‘‘สีโห ภิกฺขเว มิคราชา สายนฺหสมยํ อาสยา นิกฺขมติ, อาสยา นิกฺขมิตฺวา วิชมฺภติ, วิชมฺภิตฺวา สมนฺตา จตุทฺทิสา อนุวิโลเกติ, สมนฺตา จตุทฺทิสา อนุวิโลเกตฺวา ติกฺขตฺตุํ สีหนาทํ นทติ, ติกฺขตฺตุํ สีหนาทํ นทิตฺวา โคจราย ปกฺกมตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

โทณสุตฺต

ปุ – เตนาวุโส ภควตา…เป.… สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย จตุกฺกนิปาเต จกฺกวเคฺค ฉฎฺฐํ โทณสุตฺตํ กตฺถ กํ อารพฺภ กิสฺมิํ วตฺถุสฺมิํ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิ – อนฺตรา จ ภเนฺต อุกฺกฎฺฐํ อนฺตรา จ เสตพฺยํ โทณํ พฺราหฺมณํ อารพฺภ ภาสิตํฯ โทโณ ภเนฺต พฺราหฺมโณ ภควนฺตํ เอตทโวจ ‘‘เทโว โน ภวํ ภวิสฺสตี’’ติฯ ตสฺมิํ ภเนฺต วตฺถุสฺมิํ ‘‘น โข อหํ พฺราหฺมณ เทโว ภวิสฺสามี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

‘‘อจฺฉริยํ วต โภ, อพฺภุตํ วต โภ, น วติมานิ มนุสฺสภูตสฺส ปทานิ ภวิสฺสนฺติ’’ฯ

‘‘เทโว โน ภวํ ภวิสฺสติ’’ฯ

‘‘น โข อหํ พฺราหฺมณ เทโว ภวิสฺสมิ’’ฯ

‘‘คนฺธโพฺพ โน ภวํ ภวิสฺสติ’’ฯ

‘‘น โข อหํ พฺราหฺมณ คนฺธโพฺพ ภวิสฺสามิ’’ฯ

อุชฺชยสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส นวมํ อุชฺชยสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – นวมํ ภเนฺต อุชฺชยสุตฺตํ ‘‘น โข อหํ พฺราหฺมณ สพฺพํ ยญฺญํ วเณฺณมิ, น ปนาหํ พฺราหฺมณ สพฺพํ ยญฺญํ น วเณฺณมิฯ ยถารูเป โข พฺราหฺมณ ยเญฺญ คาโว หญฺญนฺติ, อเชฬกา หญฺญนฺติ, กุกฺกุฏสูกรา หญฺญนฺติ, วิวิธา ปาณา สงฺฆาตํ อาปชฺชนฺตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

‘‘ภวมฺปิ โน โคตโม ยญฺญํ วเณฺณตี’’ฯ

โรหิตสฺสวคฺค

สมาธิภาวนาสุตฺต

ปุ – โรหิตสฺสวเคฺค ปน อาวุโส ปฐมํ สมาธิภาวนาสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – โรหิตสฺสวเคฺค ภเนฺต ปฐมํ สมาธิภาวนาสุตฺตํ ‘‘จตโสฺส อิมา ภิกฺขเว สมาธิภาวนา, กตมา จตโสฺส, อตฺถิ ภิกฺขเว สมาธิภาวนา ภาวิตา พหุลีกตา ทิฏฺฐธมฺมสุขวิหาราย สํวตฺตติ, อตฺถิ ภิกฺขเว สมาธิภาวนา ภาวิตา พหุลีกตา ญาณทสฺสนปฺปฏิลาภาย สํวตฺตติ, อตฺถิ ภิกฺขเว สมาธิภาวนา ภาวิตา พหุลีกตา สติสมฺปชญฺญาย สํวตฺตติ, อตฺถิ ภิกฺขเว สมาธิภาวนา ภาวิตา พหุลีกตา อาสวานํ ขยาย สํวตฺตตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ปญฺหพฺยากรณสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส ทุติยํ ปญฺหพฺยากรณสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ตเตฺถว ภเนฺต ทุติยํ ปญฺหพฺยากรณสุตฺตํ ‘‘จตฺตาริมานิ ภิกฺขเว ปญฺหพฺยากรณานิฯ กตมานิ จตฺตาริ, อตฺถิ ภิกฺขเว ปโญฺห เอกํสพฺยากรณีโย, อตฺถิ ภิกฺขเว ปโญฺห วิภชฺชพฺยากรณีโย, อตฺถิ ภิกฺขเว ปโญฺห ปฏิปุจฺฉาพฺยากรณีโย, อตฺถิ ภิกฺขเว ปโญฺห ฐปนีโย’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ปุญฺญาภิสนฺทวคฺค

ปฐมสํวาสสุตฺต

ปุ – ปุญฺญาภิสนฺทวเคฺค ปน อาวุโส ตติยํ สํวาสสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กํ อารพฺภ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิ – ปุญฺญาภิสนฺทวเคฺค ภเนฺต ตติยํ สํวาสสุตฺตํ อนฺตรา จ มธุรํ อนฺตรา จ เวรญฺชํ สมฺพหุเล คหปตโย จ คหปตานิโย จ อารพฺภ ‘‘จตฺตาโรเม คหปตโย สํวาสาฯ กตเม จตฺตาโร, ฉโว

ฉวาย สทฺธึ สํวสติ, ฉโว เทวิยา สทฺธึ สํวสติ, เทโว ฉวาย สทฺธึ สํวสติ, เทโว เทวิยา สทฺธึ สํวสตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ปฐมสมชีวีสุตฺต

ปุ – เตนาวุโส ภควตา…เป…. สมฺมาสมฺพุทฺเธน องฺคุตฺตรนิกาเย จตุกฺกนิปาเต ปุญฺญาภิสนฺทวคฺค ปญฺจมํ สมชีวิสุตฺตํ กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ปญฺจมํ ภนฺเต สมชีวิสุตฺตํ ‘‘อากงฺขยฺยุํ เจ คหปตโย อุโภ ชานิปตโย ทิฏฺเฐ เจว ธมฺเม อญฺญมญฺญํ ปสฺสิตุํ, อภิสมฺปรายญฺจ อญฺญมญฺญํ ปสฺสิตุํ, อุโภว อสฺสุ สมสทฺธา สมสีลา สมจาคา สมปญฺญา, เต ทิฏฺเฐ เจว ธมฺเม อญฺญมญฺญํ ปสฺสนฺติ, อภิสมฺปรายญฺจ อญฺญมญฺญํ ปสฺสนฺตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ปตฺตกมฺมวคฺค

อานณฺยสุขสุตฺต

ปุ – ปตฺตกมฺมวคฺเค ปน อาวุโส ทุติยํ อานณฺยสุขสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กํ อารพฺภ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิ – ปตฺตกมฺมวคฺเค ภนฺเต ทุติยํ อานณฺยสุขสุตฺตํ สาวตฺถิยํ อนาถปิณฺฑิกํ คหปตึ อารพฺภ ‘‘จตฺตาริมานิ คหปติ สุขานิ อธิคมนียานิ คิหินา กามโภคินา กาเลน กาลํ สมเยน สมยํ อุปาทายฯ กตมานิ จตฺตาริ, อตฺถิสุขํ โภคสุขํ อนณฺยสุขํ อนวชฺชสุข’’นฺติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อานณฺยสุขํ ญตฺวาน, อโถ อตฺถิสุขํ ปรํ;
ภุญฺชํ โภคสุขํ มจฺจ, ตโต ปญฺญา วิปสฺสติ;
วิปสฺสมาโน ชานาติ, อุโภ ภาเค สุเมธโส;
อนวชฺชสุขเสฺสตํ, กลํ นาคฺฆติ โสฬสึ–

อปฺปณฺณกวคฺค

สปฺปุริสสุตฺต

ปุ – อปณฺณกวเคฺค ปน อาวุโส ตติยํ สปฺปุริสสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – อปณฺณกวเคฺค ภเนฺต ตติยํ สปฺปุริสสุตฺตํ ‘‘จตูหิ ภิกฺขเว ธเมฺมหิ สมนฺนาคโต อสปฺปุริโส เวทิตโพฺพฯ กตเมหิ จตูหิ, อิธ ภิกฺขเว อสปฺปุริโส โย โหติ ปรสฺส อวโณฺณ ตํ อปุโฏฺฐปิ ปาตุ กโรติ โก ปน วาโท ปุฏฺฐสฺสา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อธุนาคตวธุกาสเมน เจตสา วิหริสฺสาม’’ –

อจินฺเตยฺยสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส สตฺตมํ อจินฺเตยฺยสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – สตฺตมํ ภเนฺต อจิเนฺตยฺยสุตฺตํ ‘‘จตฺตาริมานิ ภิกฺขเว อจิเนฺตยฺยานิ น จิเนฺตตพฺพานิ, ยานิ จิเนฺตโนฺต อุมฺมาทสฺส วิฆาตสฺส ภาคี อสฺสฯ กตมานิ จตฺตาริ, พุทฺธานํ ภิกฺขเว พุทฺธวิส โย อจิเนฺตโยฺย น จิเนฺตตโพฺพ, ยํ จิเนฺตโนฺต อุมฺมาทสฺส วิฆาตสฺส ภาคี อสฺสา’’ติ เอวมาทิน า ภควตา ภาสิตํฯ

มจลวคฺค

ตโมตมสุตฺต

ปุ – มจลวเคฺค ปน อาวุโส ปญฺจมํ ตโมตมสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – มจลวเคฺค ภเนฺต ปญฺจมํ ตโมตมสุตฺตํ ‘‘จตฺตาโรเม ภิกฺขเว ปุคฺคลา สโนฺต สํวิชฺชมา นา โลกสฺมิํฯ กตเม จตฺตาโร, ตโมตมปรายโณ, ตโมโชติปรายโณ, โชติตมปรายโณ, โชติ โชติปรายโณ’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อสุรวคฺค

อสุรสุตฺต

ปุ – เตนาวุโส ภควตา…เป…. สมฺมาสมฺพุเทฺธน องฺคุตฺตรนิกาเย จตุกฺกนิปาเต อสุร วเคฺค ปฐมํ อสุรสุตฺตํ กถํ ภาสิตํฯ

วิ – อสุรวเคฺค ภเนฺต ปฐมํ อสุรสุตฺตํ ‘‘จตฺตาโรเม ภิกฺขเว ปุคฺคลา สโนฺต สํวิชฺชมานา โลกสฺมิํฯ กตเม จตฺตาโร, อสุโร อสุรปริวาโร, อสุโร เทวปริวาโร, เทโว อสุรปริวาโร, เทโว เทวปริวาโร’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

สมาธิสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส จตุตฺถํ สมาธิสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – จตุตฺถํ ภเนฺต สมาธิสุตฺตํ ‘‘จตฺตาโรเม ภิกฺขเว ปุคฺคลา สโนฺต สํวิชฺชมานา โลกสฺมิํฯ กตเม จตฺตาโร, อิธ ภิกฺขเว เอกโจฺจ ปุคฺคโล ลาภี โหติ อชฺฌตฺตํ เจโตสมถสฺส น ลาภี อธิป ญฺญาธมฺมวิปสฺสนายฯ อิธ ปน ภิกฺขเว ปุคฺคโล ลาภี โหติ อธิปญฺญาธมฺมวิปสฺสนาย, น ลาภี อชฺฌตฺตํ เจโตสมถสฺสฯ อิธ ปน ภิกฺขเว เอกโจฺจ ปุคฺคโล น เจว ลาภี โหติ อชฺฌตฺตํ เจโต สมถสฺส, น จ ลาภี อธิปญฺญาธมฺมวิปสฺสนายฯ อิธ ปน ภิกฺขเว เอกโจฺจ ปุคฺคโล ลาภี เจว โหติ อชฺฌตฺตํ เจโตสมถสฺส, ลาภี จ อธิปญฺญาธมฺมวิปสฺสนายา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภา สิตํฯ

ราควินยสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส ฉฎฺฐํ ราควินยสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ฉฎฺฐํ ภเนฺต ราควินยสุตฺตํ ‘‘จตฺตาโรเม ภิกฺขเว ปุคฺคลา สโนฺต สํวิชฺชมานา โลกสฺ มิํฯ กตเม จตฺตาโร, อตฺตหิตาย ปฎิปโนฺน โน ปรหิตาย, ปรหิตาย ปฎิปโนฺน โน อตฺตหิตาย,

เนวตฺตหิตาย ปฏิปนฺโน โน ปรหิตาย, อตฺตหิตาย เจว ปฏิปนฺโน ปรหิตาย จา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

วลาหกวคฺค

ปฐมวลาหกสุตฺต

ปุ – วลาหกวเคฺค ปน อาวุโส ปฐมํ วลาหกสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กํ อารพฺภ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิ – สาวตฺถิยํ ภเนฺต สมฺพหุเล ภิกฺขู อารพฺภ ‘‘จตฺตาโรเม ภิกฺขเว วลาหกาฯ กตเม จตฺตาโร, คชฺชิตา โน วสฺสิตา, วสฺสิตา โน คชฺชิตา, เนว คชฺชิตา โน วสฺสิตา, คชฺชิตา จ วสฺสิตา จฯ อิเม โข ภิกฺขเว จตฺตาโร วลาหกาฯ เอวเมว โข ภิกฺขเว จตฺตาโร วลาหกูปมา ปุคฺคลา สโนฺต สํวิชฺชามานา โลกสฺมิํฯ กตเม จตฺตาโร, คชฺชิตา โน วสฺสิตา, วสฺสิตา โน คชฺชิตา, เนว คชฺชิตา โน วสฺสิตา, คชฺชิตา จ วสฺสิตา จา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อุทกรหทสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส จตุตฺถํ อุทกรหทสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – จตุตฺถ ภเนฺต อุทกรหทสุตฺตํ ‘‘จตฺตาโรเม ภิกฺขเว อุทกรหทาฯ กตเม จตฺตาโร, อุตฺตาโน คมฺภีโรภาโส, คมฺภีโร อุตฺตาโนภาโส, อุตฺตาโน อุตฺตาโนภาโส, คมฺภีโร คมฺภีโรภาโส, อิเม โข ภิกฺขเว จตฺตาโร อุทกรหทาฯ เอวเมว โข ภิกฺขเว จตฺตาโร อุทกรหทูปมา ปุคฺคลา สโนฺต สํวิชฺชมานา โลกสฺมิํฯ กตเม จตฺตาโร, อุตฺตาโน คมฺภีโรภาโส, คมฺภีโร อุตฺตาโนภาโส, อุตฺตาโน อุตฺตาโนภาโส, คมฺภีโร คมฺภีโรภาโส’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

มูสิกสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส สตฺตมํ มูสิกสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – สตฺตมํ ภเนฺต มูสิกสุตฺตํ ‘‘จตโสฺส อิมา ภิกฺขเว มูสิกาฯ กตมา จตโสฺส, คาธํ กตฺตา โน วสิตา, วสิตา โน คาธํ กตฺตา, เนว คาธํ กตฺตา โน วสิตา, คาธํ กตฺตา จ วสิตา จฯ อิมา โข ภิกฺขเว จตโสฺส มูสิกาฯ เอวเมว โข ภิกฺขเว จตฺตาโร มูสิกูปมา ปุคฺคลา สโนฺต สํวิชฺชมานา โลกสฺมิํฯ กตเม จตฺตาโร, คาธํ กตฺตา โน วสิตา, วสิตา โน คาธํ กตฺตา, เนว คาธํ กตฺตา โน วสิตา, คาธํ กตฺตา จ วสิตา จา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

พลีพทฺธสุตฺต

ปุ – สํคีตาปิ อาวุโส องฺคุตฺตรนิกายโต กานิจิ สุตฺตานิ อุทฺธริตฺวา ปฏิปุจฺฉิสฺสามิ พหุชนสฺส สุตวุฑฺฒิยาฯ สํคีเต อาวุโส องฺคุตฺตรนิกาเย จตุกฺกนิปาเต วลาหกวเคฺค อฏฺฐมํ พลีพทฺธสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – วลาหกวเคฺค ภเนฺต อฏฺฐมํ พลีพทฺธสุตฺตํ ‘‘จตฺตาโรเม ภิกฺขเว พลีพทฺธาฯ กตเม จตฺตาโร, สควจโณฺฑ โน ปรควจโณฺฑ, ปรควจโณฺฑ โน สควจโณฺฑ, สควจโณฺฑ จ ปรควจโณฺฑ จ, เนว สควจโณฺฑ โน ปรควจโณฺฑฯ อิเม โข ภิกฺขเว จตฺตาโร พลีพทฺธาฯ เอว

เมว โข ภิกฺขเว จตฺตาโร พลีพทฺธูปมา ปุคฺคลา สโนฺต สํวิชฺชมานา โลกสฺมิ’’นฺติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

เกสิสุตฺต

ปุ – เกสิวเคฺค ปน อาวุโส ปฐมํ เกสิสุตฺตํ ภควตา กํ อารพฺภ กิสฺมิํ วตฺถุสฺมิํ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิ – เกสิํ ภเนฺต อสฺสทมฺมสารถิํ อารพฺภ ภาสิตํฯ เกสิ ภเนฺต อสฺสทมฺมสารถิ ภควนฺตํ เอตทโวจ ‘‘ภควา ปน ภเนฺต อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ, กถํ ปน ภเนฺต ภควา ปุริสทมฺมํ วิเนตี’’ติฯ ตสฺมิํ ภเนฺต วตฺถุสฺมิํ ‘‘อหํ โข เกสิ ปุริสทมฺมํ สเณฺหนปิ วิเนมิ, ผรุเสนปิ วิเนมิ, สณฺหผรุเสนปิ วิเนมิฯ ตตฺริทํ เกสิ สณฺหสฺมิํ – อิติ กายสุจริตํ อิติ กายสุจริตสฺส วิปาโก, อิติ วจีสุจริตํ อิติ วจีสุจริตสฺส วิปาโก, อิติ มโนสุจริตํ อิติ มโนสุจริตสฺส วิปาโก, อิติ เทวา อิติ มนุสฺสา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

‘‘ตฺวํ โขสิ เกสิ ปญฺญาโต อสฺสทมฺมสารถีติ, กถํ ปน ตฺวํ เกสิ อสฺสทมฺมสารถิ’’ –

‘‘อหํ โข ภเนฺต อสฺสทมฺมํ สเณฺหนปิ วิเนมิ, ผรุเสนปิ วิเนมิ, สณฺหผรุเสนปิ วิเนมิ’’ –

‘‘สเจ เต เกสิ อสฺสทโมฺม สเณฺหน วินยํ น อุเปติ, ผรุเสน วินยํ น อุเปติ, สณฺหผรุเสน วินยํ น อุเปติ, กินฺติ นํ กโรสิ’’ –

‘‘ภควา ปน ภเนฺต อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ, กถํ ปน ภเนฺต ภควา ปุริสทมฺมํ วิเนติ’’ –

น ๐.๐๐๘๗ โข ภเนฺต ภควโต ปาณาติปาโต กปฺปติ, อถ จ ปน ภควา เอวมาห ‘‘หนามิ นํ เกสี’’ติฯ

อตฺตานุวาทสุตฺต

ปุ – ภยวเคฺค ปน อาวุโส ปฐมํ อตฺตานุวาทสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ภยวเคฺค ภเนฺต ปฐมํ อตฺตานุวาทสุตฺตํ ‘‘จตฺตาริมานิ ภิกฺขเว ภยานิฯ กตมานิ จตฺตาริ, อตฺตานุวาทภยํ ปรานุวาทภยํ ทณฺฑภยํ ทุคฺคติภย’’นฺติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ธมฺมกถิกสุตฺต

ปุ – อิทานิ อาวุโส พหุชนสฺส สุตวุฑฺฒิยา สํคีตา องฺคุตฺตรนิกายโตปิ กานิจิ สุตฺตานิ อุทฺธริตฺวา ปฏิปุจฺฉิสฺสามิ, สํคีเต อาวุโส องฺคุตฺตรนิกาเย จตุกฺกนิปาเต ปุคฺคลวเคฺค นวมํ ธมฺมกถิกสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ปุคฺคลวเคฺค ภเนฺต นวมํ ธมฺมกถิกสุตฺตํ ‘‘จตฺตาโรเม ภิกฺขเว ธมฺมกถิกาฯ กตเม จตฺตาโร, อิธ ภิกฺขเว เอกโจฺจ ธมฺมกถิโก อปฺปญฺจ ภาสติ อสหิตญฺจ, ปริสา จสฺส น กุสลา โหติ สหิตาสหิตสฺสฯ เอวรูโป ภิกฺขเว ธมฺมกถิโก เอวรูปาย ปริสาย ธมฺมกถิโกเตฺวว สงฺขํ คจฺฉตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

โรคสุตฺต

ปุ – อินฺทฺริยวคฺค ปน อาวุโส สตฺตมํ โรคสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – สตฺตมํ ภเนฺต โรคสุตฺตํ ‘‘เทฺวเม ภิกฺขเว โรคาฯ กตเม เทฺว, กายิโก จ โรโค, เจตสิโก จ โรโคฯ ทิสฺสนฺติ ภิกฺขเว สตฺตา กายิเกน โรเคน เอกมฺปิ วสฺสํ อาโรคฺยํ ปฏิชานมานา เทฺวปิ วสฺสานิ ตีณิปิ วสฺสานิ จตฺตาริปิ วสฺสานิ ปญฺจปิ วสฺสานิ ทสปิ วสฺสานิ วีสมฺปิ วสฺสานิ ตึสมฺปิ วสฺสานิ จตฺตารีสมฺปิ วสฺสานิ ปญฺญาสมฺปิ วสฺสานิ อาโรคฺยํ ปฏิชานมานา วสฺสสตมฺปิ ภิโยฺยปิ อาโรคฺยํ ปฏิชานมานาฯ เต ภิกฺขเว สตฺตา สุทุลฺลภา โลกสฺมึ, เย เจตสิเกน โรเคน มุหุตฺตมฺปิ อาโรคฺยํ ปฏิชานนฺติ อญฺญตฺร ขีณาสเวหี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

จตฺตาโรเม ๐.๐๐๙๖ ภิกฺขเว ปพฺพชิตสฺส โรคาฯ

ยุคนทฺธสุตฺต

ปุ – ปฏิปทาวคฺค อาวุโส ทสมํ ยุคนทฺธสุตฺตํ กตฺถ กํ อารพฺภ เกน กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิ – โกสมฺพิยํ ภเนฺต สมฺพหุเล ภิกฺขู อารพฺภ ‘‘โย หิ โกจิ อาวุโส ภิกฺขุ วา ภิกฺขุนี วา มม สนฺติเก อรหตฺตปฺปตฺตึ พฺยากโรติ, สโพฺพ โส จตูหิ มเคฺคหิ เอเตสํ วา อญฺญตเรนา’’ติ เอวมาทินา ภเนฺต อายสฺมตา อานนฺทเตฺถเรน ธมฺมภณฺฑาคาริเกน ภาสิตํฯ

ปาฏิโภคสุตฺต

ปุ – พฺราหฺมณวคฺค ปน อาวุโส ทุติยํ ปาฏิโภคสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – พฺราหฺมณวคฺค ภเนฺต ทุติยํ ปาฏิโภคสุตฺตํ ‘‘จตุนฺนํ ภิกฺขเว ธมฺมานํ นตฺถิ โกจิ ปาฏิโภโค สมโณ วา พฺราหฺมโณ วา เทโว วา มาโร วา พฺรหฺมา วา โกจิ วา โลกสฺมิ’’นฺติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

สุตสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส ตติยํ สุตสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กํ อารพฺภ กิสฺมึ วตฺถุสฺมึ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิ – ราชคเห ภเนฺต วสฺสการํ พฺราหฺมณํ มคธมหามตฺตํ อารพฺภ ภาสิตํฯ วสฺสกาโร ภเนฺต พฺราหฺมโณ มคธมหามโตฺต ภควนฺตํ เอตทโวจ ‘‘อหญฺหิ โภ โคตม เอวํวาที เอวํทิฎฺฐิ โย โกจิ ทิฎฺฐํ ภาสติ ‘เอวํ เม ทิฎฺฐ’นฺติ, นตฺถิ ตโต โทโสฯ โย โกจิ สุตํ ภาสติ ‘เอวํ เม สุต’นฺติ, นตฺถิ ตโต โทโส’’ติฯ ตสฺมึ ภเนฺต วตฺถุสฺมึ ‘‘นาหํ พฺราหฺมณ สพฺพํ ทิฎฺฐํ ‘ภาสิตพฺพ’นฺติ วทามิ, น ปนาหํ พฺราหฺมณ สพฺพํ ทิฎฺฐํ ‘น ภาสิตพฺพ’นฺติ วทามิ, นาหํ พฺราหฺมณ สพฺพํ สุตํ ‘ภาสิตพฺพ’นฺติ วทามิ, น ปนาหํ พฺราหฺมณ สพฺพํ สุตํ ‘น ภาสิตพฺพ’นฺติ วทามี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อภยสุตฺต

ปุ – องฺคุตฺตรนิกาเย อาวุโส จตุกฺกนิปาเต พฺราหฺมณวคฺค จตุตฺถํ อภยสุตฺตํ ภควตา กํ อารพฺภ กิสฺมึ วตฺถุสฺมึ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิ – พฺราหฺมณวเคฺค ภเนฺต จตุตฺถํ อภยสุตฺตํ ชาณุโสฺสณึ พฺราหฺมณํ อารพฺภ ภาสิตํฯ ชาณุโสฺสณิ ภเนฺต พฺราหฺมโณ ภควนฺตํ เอตทโวจ ‘‘นตฺถิ โย มรณธมฺโม สมาโน น ภายติ, น สนฺตาสํ อาปชฺชติ มรณสฺสา’’ติฯ ตสฺมึ ภเนฺต วตฺถุสฺมึ ‘‘อตฺถิ พฺราหฺมณ มรณธมฺโม สมาโน ภายติ, สนฺตาสํ อาปชฺชติ มรณสฺสฯ อตฺถิ ปน พฺราหฺมณ มรณธมฺโม สมาโน น ภายติ, น สนฺตาสํ อาปชฺชติ มรณสฺสา’’ติ เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

โสตานุคตสุตฺต

ปุ – มหาวเคฺค ปน อาวุโส ปฐมํ โสตานุคตสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – มหาวเคฺค ภเนฺต ปฐมํ โสตานุคตสุตฺตํ ‘‘โสตานุคตานํ ภิกฺขเว ธมฺมานํ วจสา ปริจิตานํ มนสานุเปกฺขิตานํ ทิฎฺฐิยา สุปฺปฎิวิทฺธานํ จตฺตาโร อานิสํสา ปาฏิกงฺขา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อยํ วา โส ธมฺมวินโย, ยตฺถาหํ ปุเพฺพ พฺรหฺมจริยํ อจรึฯ

ภทฺทิยสุตฺต

ปุ – องฺคุตฺตรนิกาเย อาวุโส จตุกฺกนิปาเต มหาวเคฺค ตติยํ ภทฺทิยสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กํ อารพฺภ กิสฺมึ วตฺถุสฺมึ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิ – เวสาลิยํ ภเนฺต ภทฺทิยํ ลิจฺฉวิ อารพฺภ ภาสิตํฯ ภทฺทิโย ภเนฺต ลิจฺฉวิ ภควนฺตํ เอตทโวจ ‘‘สุตํ เมตํ ภเนฺต ‘มายาวี สมโณ โคตโม อาวฎฺฎนึ มายํ ชานาติ, ยาย อญฺญติตฺถิยานํ สาวเก อาวเฎฺฎตี’ติฯ เย เต ภเนฺต เอวมาหํสุ ‘มายาวี สมโณ โคตโม อาวฎฺฎนึ มายํ ชานาติ, ยาย อญฺญติตฺถิยานํ สาวเก อาวเฎฺฎตี’ติ…เป…. อนพฺภกฺขาตุกามา หิ มยํ ภเนฺต ภควนฺต’’นฺติฯ ตสฺมึ ภเนฺต วตฺถุสฺมึ ‘‘เอถ ตุเมฺห ภทฺทิย มา อนุสฺสเวน มา ปรมฺปราย มา อิติกิราย มา ปิฎกสมฺปทาเนน มา ตกฺกเหตุ มา นยเหตุ มา อาการวิตเกฺกน มา ทิฎฺฐินิชฺฌานกฺขนฺติยา มา ภพฺพรูปตาย มา สมโณ โน ครูติฯ ยทา ตุเมฺห ภทฺทิย อตฺตนาว ชาเนยฺยาถ ‘อิเม ธมฺมา อกุสลา, อิเม ธมฺมา สาวชฺชา, อิเม ธมฺมา วิญฺญู ครหิตา, อิเม ธมฺมา สมตฺตา สมาทินฺนา อหิตาย ทุกฺขาย สํวตฺตนฺตี’ติฯ อถ ตุเมฺห ภทฺทิย ปชเหยฺยาถา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ปุ – อิมิสฺสา จ ปน อาวุโส เทสนาย เทสิตาย ภทฺทิยสฺส ลิจฺฉวิสฺส กีทิโส ธมฺมสวนานิสํโส อธิคโตฯ กถญฺจ นํ ภควา อนุยุญฺชิตฺวา ตํ วจนํ วินิเวเฐสิฯ

วิ – อิมิสฺสา ภเนฺต ธมฺมเทสนาย เทสิตาย ภทฺทิยสฺส ลิจฺฉวิสฺส โสตาปตฺติผลสงฺขาโต ธมฺมสวนานิสํโส อธิคโตฯ อปิ นุ ตาหํ ภทฺทิย เอวํ อวจํ ‘‘เอหิ เม ตฺวํ ภทฺทิย สาวโก โหหิ, อหํ สตฺถา ภวิสฺสามี’’ติ เอวมาทินา จ นํ ภเนฺต ภควา ปฎิปุจฺฉิตฺวา อนุยุญฺชิตฺวา ตํ วจนํ วินิเวเฐสิฯ

มลฺลิกาเทวีสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส สตฺตมํ มลฺลิกาเทวีสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กํ อารพฺภ กิสฺมึ วตฺถุสฺมึ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิ – สาวตฺถิยํ ภนฺเต มลฺลิกาเทวึ อารพฺภ ภาสิตํฯ มลฺลิกา ภนฺเต เทวี ภควนฺตํ เอตทโวจ ‘‘โก นุ โข ภนฺเต เหตุ โก ปจฺจโย, เยน มิเธกโจฺจ มาตุคาโม ทุพฺพณฺณา จ โหติ ทุรูปา สุปาปิกา ทสฺสนาย, ทลิทฺทา จ โหติ อปฺปสฺสกา อปฺปโภคา อเปฺปสกฺขา จ…เป…. โก ปน ภนฺเต เหตุ โก ปจฺจโย, เยน มิเธกโจฺจ มาตุคาโม อภิรูปา จ โหติ ทสฺสนียา ปาสาทิกา ปรมาย วณฺณโปกฺขรตาย สมนฺนาคตา, อฑฺฒา จ โหติ มหทฺธนา มหาโภคา มเหสกฺขา จา’’ติฯ ตสฺมึ ภนฺเต วตฺถุสฺมึ ‘‘อิธ มลฺลิเก มาตุคาโม โกธนา โหติ อุปายาสพหุลา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ทสกมฺมสุตฺต

ปุ – องฺคุตฺตรนิกาเย อาวุโส จตุกฺกนิปาเต สปฺปุริสวเคฺค จตุตฺถํ ทสกมฺมสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – สปฺปุริสวเคฺค ภนฺเต จตุตฺถํ ทสกมฺมสุตฺตํ ‘‘อสปฺปุริสญฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสฺสามิ อสปฺปุริเสน อสปฺปุริสตรญฺจ สปฺปุริสญฺจ สปฺปุริเสน สปฺปุริสตรญฺจ, ตํ สุณาถ สาธุกํ มนสิ กโรถา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ปริสาสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส ปริสาวเคฺค ปฐมํ ปริสาสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ปริสาวเคฺค ภนฺเต ปฐมํ ปริสาสุตฺตํ ‘‘จตฺตาโรเม ภิกฺขเว ปริสทูสนาฯ กตเม จตฺตาโร, ภิกฺขุ ภิกฺขเว ทุสฺสีโล ปาปธโมฺม ปริสทูสโน, ภิกฺขุนี ภิกฺขเว ทุสฺสีลา ปาปธมฺมา ปริสทูสนา, อุปาสโก ภิกฺขเว ทุสฺสีโล ปาปธโมฺม ปริสทูสโน, อุปาสิกา ภิกฺขเว ทุสฺสีลา ปาปธมฺมา ปริสทูสนาฯ อิเม โข ภิกฺขเว จตฺตาโร ปริสทูสนา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

เสขพลวคฺค

สํขิตฺตสุตฺต

ปุ – ปญฺจกนิปาเต ปน อาวุโส ปฐเม เสขพลวเคฺค ปฐมํ สํขิตฺตสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กํ อารพฺภ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิ – สาวตฺถิยํ ภนฺเต สมฺพหุเล ภิกฺขู อารพฺภ ‘‘ปญฺจิมานิ ภิกฺขเว เสขพลานิฯ กตมานิ ปญฺจ, สทฺธาพลํ หิรีพลํ โอตฺตปฺปพลํ วีริยพลํ ปญฺญาพลํฯ อิมานิ โข ภิกฺขเว ปญฺจ เสขพลานี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ทุกฺขสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส ตติยํ ทุกฺขสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ตติยํ ภนฺเต ทุกฺขสุตฺตํ ‘‘ปญฺจหิ ภิกฺขเว ธเมฺมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ ทิเฏฺฐว ธเมฺม ทุกฺขํ วิหรติ สวิฆาตํ สอุปายาสํ สปริฬาหํ กายสฺส จ เภทา ปรํ มรณา ทุคฺคติ ปาฏิกงฺขาฯ กตเมหิ ปญฺจหิ, อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อสโทฺธ โหติ อหิริโก โหติ, อโนตฺตปฺปี โหติ, กุสีโต โหติ, ทุปฺปโญฺญ โหตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

สมาปตฺติสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส ฉฏฺฐํ สมาปตฺติสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ฉฏฺฐํ ภเนฺต สมาปตฺติสุตฺตํ ‘‘น ตาว ภิกฺขเว อกุสลสฺส สมาปตฺติ โหติ, ยาว สทฺธา ปจฺจุปฏฺฐิตา โหติ กุสเลสุ ธเมฺมสุฯ ยโต จ โข ภิกฺขเว สทฺธา อนฺตรหิตา โหติ อสทฺธิยํ ปริยุฏฺฐาย ติฏฺฐติ, อถ อกุสลสฺส สมาปตฺติ โหตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

กามสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส สตฺตมํ กามสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – สตฺตมํ ภเนฺต กามสุตฺตํ ‘‘เยภุเยฺยน ภิกฺขเว สตฺตา กาเมสุ ลฬิตาฯ อสิตพฺยาภงฺคึ ภิกฺขเว กุลปุโตฺต โอหาย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชิโต โหติ, สทฺธาปพฺพชิโต กุลปุโตฺตติ อลํ วจนายา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

วิมุตฺตายตนสุตฺต

ปุ – องฺคุตฺตรนิกาเย ปญฺจกนิปาเต ปญฺจงฺคิกวเคฺค ฉฏฺฐํ วิมุตฺตายตนสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ปญฺจงฺคิกวเคฺค ภเนฺต ฉฏฺฐํ วิมุตฺตายตนสุตฺตํ ‘‘ปญฺจิมานิ ภิกฺขเว วิมุตฺตายตนานิ, ยตฺถ ภิกฺขุโน อปฺปมตฺตสฺส อาตาปิโน ปหิตตฺตสฺส วิหรโต อวิมุตฺตํ วา จิตฺตํ วิมุจฺจติ, อปริกฺขีณา วา อาสวา ปริกฺขยํ คจฺฉนฺติ, อนนุปฺปตฺตํ วา อนุตฺตรํ โยคเกฺขมํ อนุปาปุณาตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

จงฺกมสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส นวมํ จงฺกมสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – นวมํ ภเนฺต จงฺกมสุตฺตํ ‘‘ปญฺจิเม ภิกฺขเว จงฺกเม อานิสํสาฯ กตเม ปญฺจ, อทฺธานกฺขโม โหติ, ปธานกฺขโม โหติ, อปฺปาพาโธ โหติ, อสิตํ ปีตํ ขายิตํ สายิตํ สมฺมา ปริณามํ คจฺฉติ, จงฺกมาธิคโต สมาธิ จิรฏฺฐิติโก โหติฯ อิเม โข ภิกฺขเว ปญฺจ จงฺกเม อานิสํสา’’ติ เอวํ โข ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

สุมนสุตฺต

ปุ – สุมนวเคฺค ปน อาวุโส ปฐมํ สุมนสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กํ อารพฺภ กิสฺมิํ วตฺถุสฺมิํ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิ – สาวตฺถิยํ ภเนฺต สุมนํ ราชกุมาริํ อารพฺภ ภาสิตํฯ สุมนา ภเนฺต ราชกุมารี ภควนฺตํ เอตทโวจ ‘‘อิธสฺสุ ภเนฺต ภควโต เทฺว สาวกา สมสทฺธา สมสีลา สมปญฺญา เอโก ทายโก เอโก อทายโกฯ เต กายสฺส เภทา ปรํ มรณา สุคติํ สคฺคํ โลกํ อุปปเชฺชยฺยุํฯ เทวภูตานํ ปน เนสํ ภเนฺต สิยา วิเสโส สิยา นานากรณ’’นฺติฯ ตสฺมิํ ภเนฺต วตฺถุสฺมิํ ‘‘โย โส สุมเน ทายโก, โส อมุํ อทายกํ เทวภูโต สมาโน ปญฺจหิ ฐาเนหิ อธิคณฺหาติ, ทิเพฺพน อายุนา ทิเพฺพน

วเณฺณน ทิเพฺพน สุเขน ทิเพฺพน ยเสน ทิเพฺพน อาธิปเตยฺเยนฯ โย โส สุมเน ทายโก, โส อมฺหํ อทายกํ เทวภูโต สมาโน อิเมหิ ปญฺจหิ ฐาเนหิ อธิคณฺหาตี’’ติ เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

‘‘ยถาปิ จโนฺท วิมโล, คจฺฉํ อากาสธาตุยา;
สเพฺพ ตาราคเณ โลเก, อาภาย อติโรจติ;
ตเถว สีลสมฺปโนฺน, สโทฺธ ปุริสปุคฺคโล;
สเพฺพ มจฺฉริโน โลเก, จาเคน อติโรจติ’’–

อุคฺคหสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส ตติยํ อุคฺคหสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กํ อารพฺภ กิสฺมิํ วตฺถุสฺมิํ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิ – ตติยํ ภเนฺต อุคฺคหสุตฺตํ ภทฺทิเย อุคฺคหํ เมณฺฑกนตฺตารํ อารพฺภ ภาสิตํฯ อุคฺคโห ภเนฺต เมณฺฑกนตฺตา ภควนฺตํ เอตทโวจ ‘‘อิมา เม ภเนฺต กุมาริโย ปติกุลานิ คมิสฺสนฺติ, โอวทตุ ตาสํ ภเนฺต ภควา, อนุสาสตุ ตาสํ ภเนฺต ภควา, ยํ ตาสํ อสฺส ทีฆรตฺตํ หิตาย สุขายา’’ติฯ ตสฺมิํ ภเนฺต วตฺถุสฺมิํ ‘‘ตสฺมาติห กุมาริโย เอวํ สิกฺขิตพฺพํ’’ ยสฺส โว มาตาปิตโร ภตฺตุโน ทสฺสนฺติ อตฺถกามา หิเตสิโน อนุกมฺปกา อนุกมฺปํ อุปาทาย, ตสฺส ภวิสฺสาม ปุพฺพุฏฺฐายิโน ปจฺฉานิปาตินิโย กิํ การปฏิสฺสาวินิโย มนาปจาริณิโย ปิยวาทินิโย’ติฯ เอวญฺหิ โว กุมาริโย สิกฺขิตพฺพ’’นฺติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

สีหเสนาปติสุตฺต

ปุ – องฺคุตฺตรนิกาเย อาวุโส ปญฺจกนิปาเต สุมนวเคฺค จตุตฺถํ สีหเสนาปติสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กํ อารพฺภ กิสฺมิํ วตฺถุสฺมิํ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิ – เวสาลิยํ ภเนฺต สีหํ เสนาปติํ อารพฺภ ภาสิตํฯ สีโห ภเนฺต เสนาปติ ภควนฺตํ เอตทโวจ ‘‘สกฺกา นุ โข ภเนฺต สนฺทิฏฺฐิกํ ทานผลํ ปญฺญาเปตุ’’นฺติฯ ตสฺมิํ ภเนฺต วตฺถุสฺมิํ ‘‘สกฺกา สีห, ทายโก สีห ทานปติ พหุโน ชนสฺส ปิโย โหติ มนาโป’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

กาลทานสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส ฉฏฺฐํ กาลทานสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ฉฏฺฐํ ภเนฺต กาลทานสุตฺตํ ‘‘ปญฺจิมานิ ภิกฺขเว กาลทานานิฯ กตมานิ ปญฺจ, อาคนฺตุกสฺส ทานํ เทติ, คมิกสฺส ทานํ เทติ, คิลานสฺส ทานํ เทติ, ทุพฺภิเกฺข ทานํ เทติ, ยานิ ตานิ นวสสฺสานิ นวผลานิ, ตานิ ปฐมํ สีลวเนฺตสุ ปติฏฺฐาเปติฯ อิมานิ โข ภิกฺขเว ปญฺจ กาลทานานี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

โภชนสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส สตฺตมํ โภชนสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – สตฺตมํ ภนฺเต โภชนสุตฺตํ ‘‘โภชนํ ภิกฺขเว ททมาโน ทายโก ปฏิคฺคาหกานํ ปญฺจ ฐานานิ เทติฯ กตมานิ ปญฺจ, อายุํ เทติ, วณฺณํ เทติ, สุขํ เทติ, พลํ เทติ, ปฏิภานํ เทติฯ อายุํ โข ปน ทตฺวา อายุสฺส ภาคี โหติ ทิพฺพสฺส วา มานุสสฺส วา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ปุตฺตสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส นวมํ ปุตฺตสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – นวมํ ภนฺเต ปุตฺตสุตฺตํ ‘‘ปญฺจิมานิ ภิกฺขเว ฐานานิ สมฺปสฺสโนฺต มาตาปิตโร ปุตฺตํ อิจฺฉนฺติ กุเล ชายมานํฯ กตมานิ ปญฺจ,

ภโต วา โน ภริสฺสติ, กิจฺจํ วา โน กริสฺสติ, กุลวํโส จิรํ ฐสฺสติ, ทายชฺชํ ปฏิปชฺชิสฺสตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

นารทสุตฺต

ปุ – มุณฺฑราชวเคฺค ปนาวุโส ทสมํ นารทสุตฺตํ กตฺถ กํ อารพฺภ กิสฺมิํ วตฺถุสฺมิํ เกน กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิ – ปาฏลิปุเตฺต ภเนฺต มุณฺฑํ ราชานํ อารพฺภ ภาสิตํฯ มุณฺฑสฺส ภเนฺต รโญฺญ ภทฺทา เทวี กาลงฺกตา โหติ ปิยา มนาปาฯ โส ภทฺทาย เทวิยา กาลงฺกตาย ปิยาย มนาปาย เนว นฺหายติ น วิลิมฺปติ น ภตฺตํ ภุญฺชติ, น กมฺมนฺตํ ปโยเชติ, รตฺตินฺทิวํ ภทฺทาย เทวิยา สรีเร อโชฺฌมุจฺฉิโตฯ ตสฺมิํ ภเนฺต วตฺถุสฺมิํ ‘‘ปญฺจิมานิ มหาราช อลพฺภนียานิ ฐานานิ สมเณน วา พฺราหฺมเณน วา เทเวน วา มาเรน วา พฺรหฺมุนา วา เกนจิ วา โลกสฺมิ’’นฺติ เอวมาทินา ภเนฺต อายสฺมตา นารทเตฺถเรน รโญฺญ ปเสนทิสฺส โกสลสฺส ภควตา เทสิตนิยาเมน เทสิตํฯ

โก นาโม อยํ ภเนฺต ธมฺมปริยาโยฯ

ตคฺฆ ภเนฺต โสกสลฺลหรโณฯ

สมยสุตฺต

ปุ – องฺคุตฺตรนิกาเย อาวุโส ปญฺจกนิปาเต นีวรณวเคฺค จตุตฺถํ สมยสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – นีวรณวเคฺค ภเนฺต จตุตฺถํ สมยสุตฺตํ ‘‘ปญฺจิเม ภิกฺขเว อสมยา ปธานายฯ กตเม ปญฺจ, อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ชิโณฺณ โหติ ชรายาภิภูโตฯ อยํ ภิกฺขเว ปฐโม อสมโย ปธานายา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ฐานสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส สตฺตมํ ฐานสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – สตฺตมํ ภเนฺต ฐานสุตฺตํ ‘‘ปญฺจิมานิ ภิกฺขเว ฐานานิ อภิณฺหํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพานิ อิตฺถิยา วา ปุริเสน วา คหเฏฺฐน วา ปพฺพชิเตน วาฯ กตมานิ ปญฺจ, ชราธโมฺมมฺหิ ชรํ อนตีโตติ อภิ

ณฺหํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพํ อิตฺถิยา วา ปุริเสน วา คหเฏฺฐน วา ปพฺพชิเตน วา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ธมฺมวิหารีสุตฺต

ปุ – โยธาชีววเคฺค ปนาวุโส ตติยํ ธมฺมวิหาริสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – โยธาชีววเคฺค ภเนฺต ตติยํ ธมฺมวิหาริสุตฺตํ ‘‘อิธ ภิกฺขุ ภิกฺขุ ธมฺมํ ปริยาปุณาติ สุตฺตํ เคยฺยํ เวยฺยากรณํ คาถํ อุทานํ ทฺติวุตฺตกํ ชาตกํ อพฺภุตธมฺมํ เวทลฺลํ, โส ตาย ธมฺมปริยตฺติยา ทิวสํ อตินาเมติ, ริญฺจติ ปฏิสลฺลานํ, นานุยุญฺชติ อชฺฌตฺตํ เจโตสมถํฯ อยํ วุจฺจติ ภิกฺขุ ภิกฺขุ ปริยตฺติพหุโล โน ธมฺมวิหารี’’ติ เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

ธมฺมวิหารี ธมฺมวิหารีติ ภเนฺต วุจฺจติ, กิตฺตาวตา นุ โข ภเนฺต ภิกฺขุ ธมฺมวิหารี โหติฯ

ทุติยอนาคตภยสุตฺต

ปุ – องฺคุตฺตรนิกาเย อาวุโส ปญฺจกนิปาเต โยธาชีววเคฺค อฏฺฐมํ ทุติยอนาคตภยสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – โยธาชีววเคฺค ภเนฺต อฏฺฐมํ ทุติยอนาคตภยสุตฺตํ ‘‘ปญฺจิมานิ ภิกฺขเว อนาคตภยานิ สมฺปสฺสมาเนน อลเมว ภิกฺขุนา อปฺปมเตฺตน อาตาปินา ปหิตเตฺตน วิหริตุํ อปฺปตฺตสฺส ปตฺติยา อนธิคตสฺส อธิคมาย อสจฺฉิกตสฺส สจฺฉิกิริยายา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ตติยอนาคตภยสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส นวมํ ตติยอนาคตภยสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ตเตฺถว ภเนฺต นวมํ กติยอนาคตภยสุตฺตํ ‘‘ปญฺจิมานิ ภิกฺขเว อนาคตภยานิ เอตรหิ อสมุปฺปนฺนานิ อายติํ สมุปฺปชฺชิสฺสนฺติ, ตานิ โว ปฏิพุชฺฌิตพฺพานิ, ปฏิพุชฺฌิตฺวา จ เตสํ ปหานาย วายมิตพฺพํฯ กตมานิ ปญฺจ, ภวิสฺสนฺติ ภิกฺขเว ภิกฺขู อนาคตมทฺธานํ อภาวิตกายา อภาวิตสีลา อภาวิตจิตฺตา อภาวิตปญฺญา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

จตุตฺถอนาคตภยสุตฺต

ปุ – องฺคุตฺตรนิกาเย อาวุโส ปญฺจกนิปาเต โยธาชีววเคฺค ทสมํ จตุตฺถอนาคตภยสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – โยธาชีววเคฺค ภเนฺต ทสมํ จตุตฺถอนาคตภยสุตฺตํ ‘‘ปญฺจิมานิ ภิกฺขเว อนาคตภยานิ เอตรหิ อสมุปฺปนฺนานิ อายติํ สมุปฺปชฺชิสฺสนฺติ, ตานิ โว ปฏิพุชฺฌิตพฺพานิ, ปฏิพุชฺฌิตฺวา จ เตสํ ปหานาย วายมิตพฺพ’’นฺติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

กกุธวคฺค

สีหสุตฺต

ปุ – กกุธวเคฺค อาวุโส นวมํ สีหสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – กกุธวเคฺค ภเนฺต นวมํ สีหสุตฺตํ ‘‘สีโห ภิกฺขเว มิคราชา สายนฺหสมยํ อาสยา นิกฺขมติ, อาสยา นิกฺขมิตฺวา วิชมฺภติ, วิชมฺภิตฺวา สมนฺตา จตุทฺทิสํ อนุวิโลเกติ, สมนฺตา จตุทฺทิสํ อนุวิโลเกตฺวา ติกฺขตฺตุํ สีหนาทํ นทตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อนฺธกวินฺทวคฺค

กุลูปกสุตฺต

ปุ – อนฺธกวินฺทวเคฺค ปน อาวุโส ‘‘ปฐมํ กุลูปกสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – อนฺธกวินฺทวเคฺค ภเนฺต ปฐมํ กุลูปกสุตฺตํ ‘‘ปญฺจหิ ภิกฺขเว ธเมฺมหิ สมนฺนาคโต กุลูปโก ภิกฺขุ กุเลสุ อปฺปิโย จ โหติ อมนาโป จ อครุ จ อภาวนีโย จา’’ติ เอวมาทินา ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

อนฺธกวินฺทสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส จตุตฺถํ อนฺธกวินฺทสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กํ อารพฺภ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิ – มคเธสุ ภเนฺต อนฺธกวิเนฺท อายสฺมนฺตํ อานนฺทํ อารพฺภ ‘‘เย เต อานนฺท ภิกฺขู นวา อจิรปพฺพชิตา อธุนาคตา อิมํ ธมฺมวินยํ, เต โว อานนฺท ภิกฺขู ปญฺจสุ ธเมฺมสุ สมาทเปตพฺพา นิเวเสตพฺพา ปติฎฺฐาเปตพฺพา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

คิลานวคฺค

สติสูปฎฺฐิตสุตฺต

ปุ – องฺคุตฺตรนิกาเย อาวุโส ปญฺจกนิปาเต คิลานวเคฺค ทุติยํ สติสูปฎฺฐิตสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – คิลานวเคฺค ภเนฺต ทุติยํ สติสูปฎฺฐิตสุตฺตํ ‘‘โย หิ โกจิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ วา ภิกฺขุนี วา ปญฺจ ธเมฺม ภาเวติ, ปญฺจ ธเมฺม พหุลีกโรติ, ตสฺส ทฺวินฺนํ ผลานํ อญฺญตรํ ผลํ ปาฎิกงฺขํ ‘ทิเฎฺฐว ธเมฺม อญฺญา, สติ วา อุปาทิเสเส อนาคามิตา’ฯ กตเม ปญฺจ, อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อชฺฌตฺตเญฺญว สติสูปฎฺฐิตา โหตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อุปฎฺฐากสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส ตติยํ อุปฎฺฐากสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ตติยํ ภเนฺต อุปฎฺฐากสุตฺตํ ‘‘ปญฺจหิ ภิกฺขเว ธเมฺมหิ สมนฺนาคโต คิลาโน ทูปฎฺฐาโก โหติฯ กตเมหิ ปญฺจหิ, อสปฺปายการี โหติ, สปฺปาเย มตฺตํ น ชานาติ, เภสชฺชํ นปฺปฎิเสวิตา โหตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อนายุสฺสาสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส ปญฺจมํ อนายุสฺสาสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ปญฺจมํ ภเนฺต อนายุสฺสาสุตฺตํ ‘‘ปญฺจิเม ภิกฺขเว ธมฺมา อนายุสฺสาฯ กตเม ปญฺจ, อสปฺปายการี โหติ, สปฺปาเย มตฺตํ น ชานาติ, อปริณตโภชี จ โหติ, อกาลจารี จ โหติ, อพฺรหฺมจารี จฯ อิเม โข ภิกฺขเว ปญฺจ ธมฺมา อนายุสฺสา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

สมณสุขสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส อฏฺฐมํ สมณสุขสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – อฏฺฐมํ ภเนฺต สมณสุขสุตฺตํ ‘‘ปญฺจิมานิ ภิกฺขเว สมณทุกฺขานิฯ กตมานิ ปญฺจ, อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อสนฺตุโฏฺฐ โหติ อิตรีตเรน จีวเรน, อสนฺตุโฏฺฐ โหติ อิตรีตเรน ปิณฺฑปาเตน, อสนฺตุโฏฺฐ โหติ อิตรีตเรน เสนาสเนน, อสนฺตุโฏฺฐ โหติ อิตรีตเรน คิลานปจฺจยเภสชฺชปริกฺขาเรน, อนภิรโต จ พฺรหฺมจริยํ จรติฯ อิมานิ โข ภิกฺขเว ปญฺจ สมณทุกฺขานี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

พฺยสนสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส ทสมํ พฺยสนสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ทสมํ ภเนฺต พฺยสนสุตฺตํ ‘‘ปญฺจิมานิ ภิกฺขเว พฺยสนานิฯ กตมานิ ปญฺจ, ญาติพฺยสนํ โภคพฺยสนํ โรคพฺยสนํ สีลพฺยสนํ ทิฎฺฐิพฺยสน’’นฺติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ราชวคฺค

ปตฺถนาสุตฺต

ปุ – ราชวเคฺค ปน อาวุโส ฉฎฺฐํ ปตฺถนาสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ราชวเคฺค ภเนฺต ฉฎฺฐํ ปตฺถนาสุตฺตํ ‘‘ปญฺจหิ ภิกฺขเว อเงฺคหิ สมนฺนาคโต รโญฺญ ขตฺติยสฺส มุทฺธาวสิตฺตสฺส เชโฎฺฐ ปุโตฺต โอปรชฺชํ ปเตฺถตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

สปฺปุริสทานสุตฺต

ปุ – ติกณฺฑกีวเคฺค อาวุโส อฏฺฐมํ สปฺปุริสทานสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ติกณฺฑกีวเคฺค ภเนฺต อฏฺฐมํ สปฺปุริสทานสุตฺตํ ‘‘ปญฺจิมานิ ภิกฺขเว สปฺปุริสทานานิฯ กตมานิ ปญฺจ, สทฺธาย ทานํ เทติ, สกฺกจฺจํ ทานํ เทติ, กาเลน ทานํ เทติ, อนุคฺคหิตจิโตฺต ทานํ เทติ, อตฺตานญฺจ ปรญฺจ อนุปหจฺจ ทานํ เทตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

สทฺธมฺมวคฺค

ปฐมสมฺมตฺตนิยามสุตฺต

ปุ – สทฺธมฺมวเคฺค ปน อาวุโส ปฐมํ สมฺมตฺตนิยามสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – สทฺธมฺมวคฺค ภเนฺต ปฐมํ สมฺมตฺตนิยามสุตฺตํ “ปญฺจหิ ภิกฺขเว ธเมฺมหิ สมนฺนาคโต สุนโกฺขปิ สทฺธมฺมํ อภโพฺพ นิยามํ โอกฺกมิตุํ กุสเลสุ ธเมฺมสุ สมฺมตฺตํฯ กตเมหิ ปญฺจหิ, กถํ ปริโภติ, กถิกํ ปริโภติ, อตฺตานํ ปริโภตี”ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ปฐมสทฺธมฺมสโมฺมสสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส จตุตฺถํ ปฐมสทฺธมฺมสโมฺมสสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ตเตฺถว ภเนฺต จตุตฺถํ ปฐมสทฺธมฺมสโมฺมสสุตฺตํ “ปญฺจิเม ภิกฺขเว ธมฺมา สทฺธมฺมสฺส สโมฺมสาย อนฺตรธานาย สํวตฺตนฺติฯ กตเม ปญฺจ, อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขู น สกฺกจฺจํ ธมฺมํ สุณนฺติ, น สกฺกจฺจํ ธมฺมํ ปริยาปุณนฺติ, น สกฺกจฺจํ ธมฺมํ ธาเรนฺติ, น สกฺกจฺจํ ธาตานํ ธมฺมานํ อตฺถํ อุปปริกฺขนฺติ, น สกฺกจฺจํ อตฺถมญฺญาย ธมฺมมญฺญาย ธมฺมานุธมฺมํ ปฏิปชฺชนฺติฯ อิเม โข ภิกฺขเว ปญฺจ ธมฺมา สทฺธมฺมสฺส สโมฺมสาย อนฺตรธานาย สํวตฺตนฺตี”ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ทุติยสทฺธมฺมสโมฺมสสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส ปญฺจมํ ทุติยสทฺธมฺมสโมฺมสสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ตเตฺถว ภเนฺต ปญฺจมํ ทุติยสทฺธมฺมสโมฺมสสุตฺตํ “ปญฺจิเม ภิกฺขเว ธมฺมา สทฺธมฺมสฺส สโมฺมสาย อนฺตรธานาย สํวตฺตนฺติฯ กตเม ปญฺจ, อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขู ธมฺมํ น ปริยาปุณนฺติ สุตฺตํ เคยฺยํ เวยฺยากรณํ คาถํ อุทานํ อิติวุตฺตกํ ชาตกํ อพฺภุตธมฺมํ เวทลฺลํฯ อยํ ภิกฺขเว ปฐโม ธโมฺม สทฺธมฺมสฺส สโมฺมสาย อนฺตรธานาย สํวตฺตตี”ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ตติยสทฺธมฺมสโมฺมสสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส ฉฏฺฐํ ตติยสทฺธมฺมสโมฺมสสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ตเตฺถว ภเนฺต ฉฏฺฐํ ตติยสทฺธมฺมสโมฺมสสุตฺตํ “ปญฺจิเม ภิกฺขเว ธมฺมา สทฺธมฺมสฺส สโมฺมสาย อนฺตรธานาย สํวตฺตนฺติฯ กตเม ปญฺจ, อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขู ทุคฺคหิตํ สุตฺตนฺตํ ปริยาปุณนฺติ ทุนฺนิกฺขิตฺตหิ ปทพฺยญฺชเนหิฯ ทุนฺนิกฺขิตฺตสฺส ภิกฺขเว ปทพฺยญฺชนสฺส อโตฺถปิ ทุนฺนโย โหติฯ อยํ ภิกฺขเว ปฐโม ธโมฺม สทฺธมฺมสฺส สโมฺมสาย อนฺตรธานาย สํวตฺตตี”ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ทุกฺกตาสุตฺต

ปุ – องฺคุตฺตรนิกาเย อาวุโส ปญฺจกนิปาเต สทฺธมฺมวคฺค สตฺตมํ ทุกฺกถาสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – สทฺธมฺมวคฺค ภเนฺต สตฺตมํ ทุกฺกถาสุตฺตํ “ปญฺจนฺนํ ภิกฺขเว ปุคฺคลานํ กถา ทุกฺกถา ปุคฺคเล ปุคฺคลํ อุปนิธายฯ กตเมสํ ปญฺจนฺนํ, อสฺสทฺธสฺส ภิกฺขเว สทฺธากถา ทุกฺกถา, ทุสฺสีลสฺส สีลกถา ทุกฺกถา, อปฺปสฺสุตสฺส พาหุสจฺจกถา ทุกฺกถา, มจฺฉริสฺส จาคกถา ทุกฺกถา, ทุปฺปญฺญสฺส ปญฺญากถา ทุกฺกถา”ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อุทายีสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส นวมํ อุทายิสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กํ อารพฺภ กิสฺมึ วตฺถุสฺมึ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิ – โกสมฺพิยํ ภเนฺต อายสฺมนฺตํ อุทายึ อารพฺภ ภาสิตํฯ อายสฺมา ภเนฺต อุทายี มหติยา คีหิปริสาย ปริวุโต ธมฺมํ เทเสโนฺต นิสิโนฺน โหติฯ อทฺทสา โข อายสฺมา อานโนฺท อายสฺมนฺตํ อุทายึ มหติยา คิหิปริสาย ปริวุตํ ธมฺมํ เทเสนฺตํ นิสินฺนํฯ ทิสฺวา เยน ภควา เตนุปสงฺกมิ, อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิฯ เอกมนฺตํ นิสิโนฺน โข อายสฺมา อานโนฺท ภควนฺตํ เอตทโวจ ‘‘อายสฺมา ภเนฺต อุทายี มหติยา คิหิปริสาย ปริวุโต ธมฺมํ เทเสตี’’ติฯ ตสฺมึ ภเนฺต วตฺถุสฺมึ ‘‘น โข อานนฺท สุกรํ ปเรสํ ธมฺมํ เทเสตุํ, ปเรสํ อานนฺท ธมฺมํ เทเสเนฺตน ปญฺจ ธเมฺม อชฺฌตฺตํ อุปฏฺฐาเปตฺวา ปเรสํ ธโมฺม เทเสตโพฺพ’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อาฆาตวคฺค

ปฐมอาฆาตปฏิวินยสุตฺต

ปุ – อาฆาตวเคฺค ปน อาวุโส ปฐมํ อาฆาตปฏิวินยสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – อาฆาตวเคฺค ภเนฺต ปฐมํ อาฆาตปฏิวินยสุตฺตํ ‘‘ปญฺจิเม ภิกฺขเว อาฆาตปฏิวินยา, ยตฺถ ภิกฺขุโน อุปฺปโนฺน อาฆาโต สพฺพโส ปฏิวิเนตโพฺพฯ กตเม ปญฺจ, ยสฺมึ ภิกฺขเว ปุคฺคเล อาฆาโต ชาเยถ, เมตฺตา ตสฺมึ ปุคฺคเล ภาเวตพฺพา, เอวํ ตสฺมึ ปุคฺคเล อาฆาโต ปฏิวิเนตโพฺพ’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อุปาสกวคฺค

จณฺฑาลสุตฺต

ปุ – อุปาสกวเคฺค ปน อาวุโส ปญฺจมํ จณฺฑาลสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – อุปาสกวเคฺค ภเนฺต ปญฺจมํ จณฺฑาลสุตฺตํ ‘‘ปญฺจหิ ภิกฺขเว ธเมฺมหิ สมนฺนาคโต อุปาสโก อุปาสกจณฺฑาโล จ โหติ อุปาสกมลญฺจ อุปาสกปติกุโฎฺฐ จา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ปีติสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส ฉฎฺฐํ ปีติสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กํ อารพฺภ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิ – ฉฎฺฐํ ภเนฺต ปีติสุตฺตํ สาวตฺถิยํ อนาถปิณฺฑิกํ คหปตึ อารพฺภ ‘‘ตุเมฺห โข คหปติ ภิกฺขุสงฺฆํ ปจฺจุปฏฺฐิตา จีวร ปิณฺฑปาต เสนาสน คิลานปจฺจยเภสชฺชปริกฺขาเรน ฯ น โข คหปติ ตาวตเกเนว ตุฎฺฐิ กรณียา ‘‘มยํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปจฺจุปฏฺฐิตา จีวรปิณฺฑปาตเสนาสนคิลานปจฺจย เภสชฺชปริกฺขาเรนา’’ติฯ ตสฺมาติห คหปติ เอวํ สิกฺขิตพฺพํ ‘‘กินฺติ มยํ กาเลน กาลํ ปวิเวกํ ปีตึ อุปสมฺปชฺช วิหเรยฺยามา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

วณิชฺชาสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส สตฺตมํ วณิชฺชาสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ตเตฺถว ภเนฺต สตฺตมํ วณิชฺชาสุตฺตํ ‘‘ปญฺจิมา ภิกฺขเว วณิชฺชา อุปาสเกน อกรณียาฯ กตมา ปญฺจ, สตฺถวณิชฺชา สตฺตวณิชฺชา มํสวณิชฺชา มชฺชวณิชฺชา วิสวณิชฺชาฯ อิมา โข ภิกฺขเว ปญฺจ วณิชฺชา อุปาสเกน อกรณียา’’ติ เอวํ โข ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

คเวสีสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส ทสมํ คเวสีสุตฺตํ ภควตา กตฺถ กํ อารพฺภ กิสฺมิํ วตฺถุสฺมิํ กถญฺจ ภาสิตํฯ

วิ – ทสมํ ภเนฺต คเวสีสุตฺตํ โกสเลสุ อายสฺมนฺตํ อานนฺทเตฺถรํ ธมฺมภณฺฑาคาริกํ อารพฺภ ภาสิตํฯ อายสฺมา ภเนฺต อานนฺทเตฺถโร ธมฺมภณฺฑาคาริโก ภควนฺตํ เอตทโวจ ‘‘โก นุ โข ภเนฺต เหตุ โก ปจฺจโย ภควโต สิตสฺส ปาตุกมฺมาย, น อการเณน ตถาคตา สิตํ ปาตุกโรนฺตี’’ติฯ ตสฺมิํ ภเนฺต วตฺถุสฺมิํ ‘‘ภูตปุพฺพํ อานนฺท อิมสฺมิํ ปเทเส นครํ อโหสิ อิทฺธเญฺจว ผีตญฺจ พหุชนํ อากิณฺณมนุสฺสํ, ตํ โข ปนานนฺท นครํ กสฺสโป ภควา อรหํ สมฺมาสมฺพุโทฺธ อุปนิสฺสาย วิหาสี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

วาจาสุตฺต

ปุ – พฺราหฺมณวเคฺค อาวุโส อฎฺฐมํ วาจาสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – พฺราหฺมณวเคฺค ภเนฺต อฎฺฐมํ วาจาสุตฺตํ ‘‘ปญฺจหิ ภิกฺขเว ธเมฺมหิ สมนฺนาคตา วาจา สุภาสิตา โหติ โน ทุพฺภาสิตา, อนวชฺชา จ อนนุวชฺชา จ วิญฺญูนํฯ กตเมหิ ปญฺจหิ, กาเลน ภาสิตา โหติ, สจฺจา จ ภาสิตา โหติ, สณฺหา จ ภาสิตา โหติ, อตฺถสํหิตา จ ภาสิตา โหติ, เมตฺตาจิเตฺตน จ ภาสิตา โหติ, อิเมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหิ อเงฺคหิ สมนฺนาคตา วาจา สุภาสิตา โหติ โน ทุพฺภาสิตา, อนวชฺชา จ อนนุวชฺชา จ วิญฺญูน’’นฺติ เอวํ โข ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

กุลสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส นวมํ กุลสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ตเตฺถว ภเนฺต นวมํ กุลสุตฺตํ ‘‘ยํ ภิกฺขเว สีลวโนฺต ปพฺพชิตา กุลํ อุปสงฺกมนฺติ, ตตฺถ มนุสฺสา ปญฺจหิ ฐาเนหิ พหุํ ปุญฺญํ ปสวนฺติฯ กตเมหิ ปญฺจหิ, ยสฺมิํ ภิกฺขเว สมเย สีลวเนฺต ปพฺพชิเต กุลํ อุปสงฺกมเนฺต มนุสฺสา ทิสฺวา จิตฺตานิ ปสาเทนฺติ, สคฺคสํวตฺตนิกํ ภิกฺขเว ตํ กุลํ ตสฺมิํ สมเย ปฎิปทํ ปฎิปนฺนํ โหตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

กิมิลวคฺค

ธมฺมสฺสวนสุตฺต

ปุ – กิมิลวเคฺค ปน อาวุโส ทุติยํ ธมฺมสฺสวนสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – กิมิลวเคฺค ภเนฺต ทุติยํ ธมฺมสฺสวนสุตฺตํ ‘‘ปญฺจิเม ภิกฺขเว อานิสํสา ธมฺมสฺสวเนฯ กตเม ปญฺจ, อสฺสุตํ สุณาติ, สุตํ ปริโยทาเปติ, กงฺขํ วิตรติ, ทิฎฺฐิํ อุชุํ กโรติ, จิตฺตมสฺส ปสีทติ, อิเม โข ภิกฺขเว ปญฺจ อานิสํสา ธมฺมสฺสวเน’’ติ เอวํ โข ภเนฺต ภควตา ภาสิตํฯ

อโกฺกสกวคฺค

อกฺขนฺติสุตฺต

ปุ – อโกฺกสกวเคฺค ปน อาวุโส ปญฺจมํ อกฺขนฺติสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – อโกฺกสกวเคฺค ภเนฺต ปญฺจมํ อกฺขนฺติสุตฺตํ ‘‘ปญฺจิเม ภิกฺขเว อาทีนวา อกฺขนฺติยาฯ กตเม ปญฺจ, พหุโน ชนสฺส อปฺปิโย โหติ อมนาโป, เวรพหุโล จ โหติ, วชฺชพหุโล จ, สมฺมูโฬฺห กาลํ กโรติ, กายสฺส เภทา ปรํ มรณา อปายํ ทุคฺคตึ วินิปาตํ นิรยํ อุปปชฺชตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อปาสาทิกสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส อฏฺฐมํ อปาสาทิกสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ตเตฺถว ภเนฺต อฏฺฐมํ อปาสาทิกสุตฺตํ ‘‘ปญฺจิเม ภิกฺขเว อาทีนวา อปาสาทิเกฯ กตเม ปญฺจ, อปฺปสนฺนา นปฺปสีทนฺติ, ปสนฺนานญฺจ เอกจฺจานํ อญฺญถตฺตํ โหติ, สตฺถุสาสนํ อกตํ โหติ, ปจฺฉิมา ชนตา ทิฏฺฐานุคตึ อาปชฺชติ, จิตฺตมสฺส นปฺปสีทติฯ อิเม โข ภิกฺขเว ปญฺจ อาทีนวา อปาสาทิเก’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อาวาสิกวคฺค

อาวาสิกสุตฺต

ปุ – อาวาสิกวเคฺค ปนาวุโส ปฐมํ อาวาสิกสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – อาวาสิกวเคฺค ภเนฺต ปฐมํ อาวาสิกสุตฺตํ ‘‘ปญฺจหิ ภิกฺขเว ธเมฺมหิ สมนฺนาคโต อาวาสิโก ภิกฺขุ อภาวนีโย โหติฯ กตเมหิ ปญฺจหิ, น อากปฺปสมฺปโนฺน โหติ น วตฺตสมฺปโนฺน, น พหุสฺสุโต โหติ น สุตธโร, น ปฏิสเลฺลขิตา โหติ น ปฏิสลฺลานาราโม, น กลฺยาณวาโจ โหติ น กลฺยาณวากฺกรโณ, ทุปฺปโญฺญ โหติ ชโฬ เอฬมูโคฯ อิเมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหิ ธเมฺมหิ สมนฺนาคโต อาวาสิโก ภิกฺขุ อภาวนีโย โหตี’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

อวณฺณารหสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส สตฺตมํ อวณฺณารหสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ตเตฺถว ภเนฺต สตฺตมํ อวณฺณารหสุตฺตํ ‘‘ปญฺจหิ ภิกฺขเว ธเมฺมหิ สมนฺนาคโต อาวาสิโก ภิกฺขุ ยถาภตํ นิกฺขิโตฺต เอวํ นิรเยฯ กตเมหิ ปญฺจหิ, อนนุวิจฺจ อปริโยคาเหตฺวา อวณฺณารหสฺส วณฺณํ ภาสติ, อนนุวิจฺจ อปริโยคาเหตฺวา วณฺณารหสฺส อวณฺณํ ภาสติ, อาวาสมจฺฉรี โหติ อาวาสปลิเคธี, กุลมจฺฉรี โหติ กุลปลิเคธิ, สทฺธาเทยฺยํ วินิปาเตติฯ อิเมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหิ ธเมฺมหิ สมนฺนาคโต อาวาสิโก ภิกฺขุ ยถาภตํ นิกฺขิโตฺต เอวํ นิรเย’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

ทุจฺจริตวคฺค

ปฐมทุจฺจริตสุตฺต

ปุ – ทุจฺจริตวเคฺค ปน อาวุโส ปฐมํ ทุจฺจริตสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ทุจฺจริตวเคฺค ภเนฺต ปฐมํ ทุจฺจริตสุตฺตํ ‘‘ปญฺจิเม ภิกฺขเว อาทีนวา ทุจฺจริเตฯ กตเม ปญฺจ, อตฺตาปิ อตฺตานํ อุปวทติ, อนุวิจฺจ วิญฺญู ครหนฺติ, ปาปโก กิตฺติสโทฺท อพฺภุคฺคจฺฉติ, สมฺมูโฬฺห กาลํ กโรติ, กายสฺส เภทา ปรํ มรณา อปายํ ทุคฺคตึ วินิปาตํ นิรยํ อุปปชฺชติฯ อิเม โข ภิกฺขเว ปญฺจ อาทีนวา ทุจฺจริเต’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ

สิวถิกสุตฺต

ปุ – ตเตฺถว อาวุโส นวมํ สิวถิกสุตฺตํ ภควตา กถํ ภาสิตํฯ

วิ – ตเตฺถว ภเนฺต นวมํ สิวถิกสุตฺตํ ‘‘ปญฺจิเม ภิกฺขเว อาทีนวา สิวถิกายฯ กตเม ปญฺจ, อสุจิ, ทุคฺคนฺธา, สปฺปฏิภยา, วาฬานํ อมนุสฺสานํ อาวาโส, พหุโน ชนสฺส อาโรทนาฯ อิเม โข ภิกฺขเว ปญฺจ อาทีนวา สิวถิกายา’’ติ เอวมาทินา ภควตา ภาสิตํฯ